

Revista ECONOMICA

CONSILIUL SUPREM AL DEZVOLTĂRII ECONOMICE ȘI SOCIALE — INSTITUTUL CENTRAL DE CERCETARI ECONOMICE

independența și dezvoltarea economică

utilizarea rațională a capacităților de
producție

dimensionarea personalului de specialitate

relațiile economice cu țările socialiste

ACCELERAREA
RITMULUI
DE LUCRU
PE ȘANTIERE

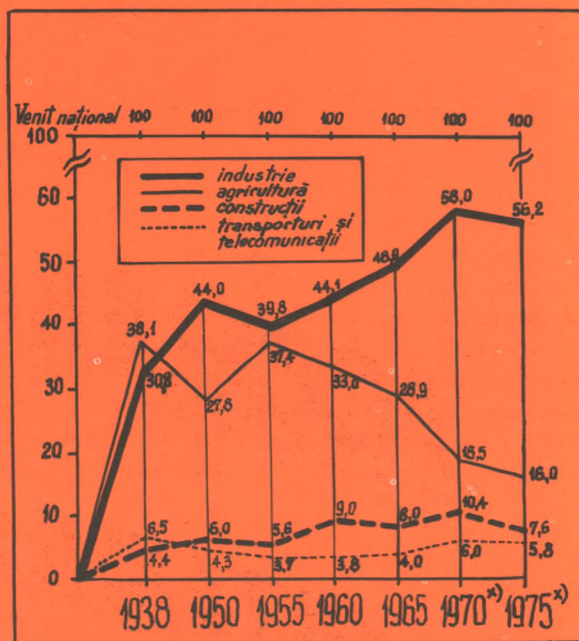
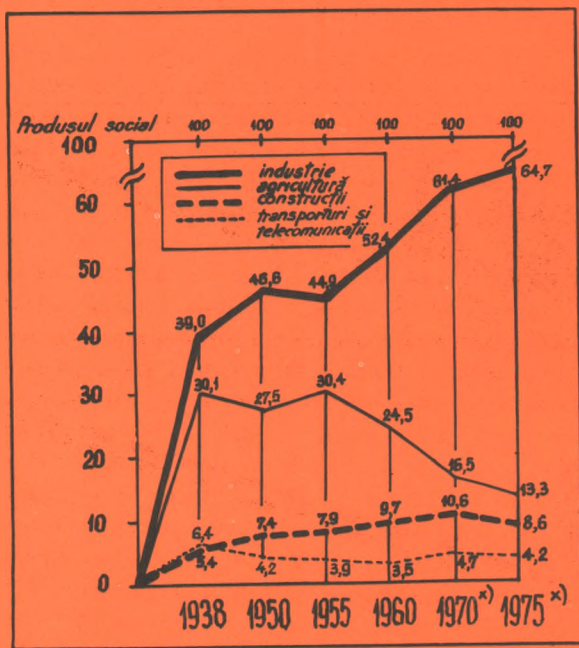
MODERNIZAREA STRUCTURILOR ECONOMIEI ROMÂNEȘTI

Dezvoltarea dinamică a economiei României se realizează în condițiile unor importante transformări structurale, menite să asigure valorificarea superioară a potențialului material și uman al țării, creșterea productivității muncii sociale, ridicarea nivelului de trai și civilizație al oamenilor muncii. Pe un plan de maximă sinteză asemenea transformări sint ilustrate de creșterea ponderii industriei în forma-

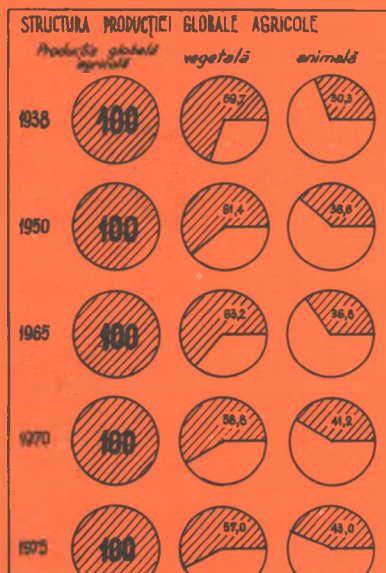
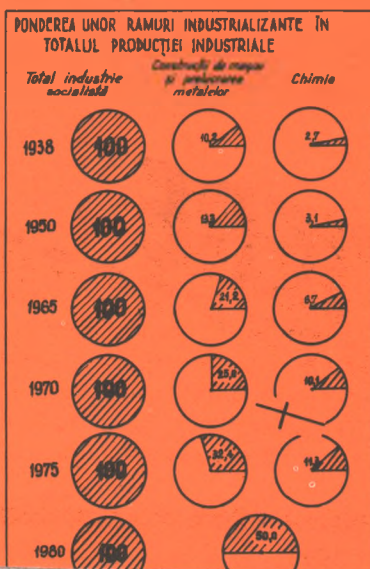
rea venitului național, de la 30,8% în 1938 la circa 56% în prezent, concomitent cu diminuarea ponderii agriculturii de la peste 38% în 1938 la circa 16% în prezent. Insemnate modificări s-au realizat și în structura pe ramuri a industriei, în sensul promovării puternice a ramurilor industrializante, a subramurilor ce asigură asimilarea cuceririlor revoluției tehnico-științifice. Acest proces imprimă dezvoltării industriei românești un caracter modern și un nivel

tehnic comparabil, în multe privințe, cu realizările cele mai prestigioase de pe plan mondial. El imprimă un caracter modern dezvoltării întregii economii, industria națională fiind în măsură să rezolve probleme complexe ale înzestrării tehnice a economiei, să realizeze produse de calitate superioară și competitive pe piața externă, să determine mutații importante în întreaga viață socială a țării.

MUTAȚII CALITATIVE ÎN STRUCTURA PRODUSULUI SOCIAL ȘI A VENITULUI NAȚIONAL

x) date conform metodologiei în vigoare din anul 1974

INDEPENDENȚA NAȚIONALĂ ȘI DEZVOLTAREA ECONOMIEI ROMÂNEȘTI

SARBATORIREA de anul acesta a victoriei insurecției naționale armate antifasciste și antiimperialiste de la 23 august 1944 — cînd România și-a cucerit pe frontul de luptă libertatea, independența, dreptul la o viață nouă, — are loc în condițiile de după aniversarea a 100 de ani a cuceririi independenței României, act cu care a început o epocă nouă în istoria poporului român. La sărbătorirea acestui eveniment, referindu-se la semnificațiile istorice ale actului de la 23 August, tovarășul Nicolae Ceaușescu arăta că: „Înfăptuirea actului istoric de la 23 August 1944 a deschis calea unei dezvoltări noi, democratice și progresiste a societății românești, precum și a lichidării definitive a oricărei dependențe a poporului nostru față de monopolurile străine, de cercurile imperialiste internaționale. România și-a dobîndit, pentru prima dată în mod cu adevărat plinar, independența și suveranitatea națională, la baza cărora au fost puse eliberarea poporului de orice exploatare și asuprire, cucerirea puterii politice și economice de către clasa muncitoare în alianță cu țărănimea, cu intelectualitatea, cu celelalte forțe sociale, edificarea noii orînduiri socialiste în care masele muncitoare, poporul își făuresc în mod conștient propriul viitor, propria istorie“.

Ideea independenței naționale, constantă a concepției marxist-leniniste a Partidului Comunist Român, a fost ridicată, mai ales după Congresul al IX-lea, la un înalt grad de importanță și valoare politică, conferindu-i-se un rol hotărîtor în progresul poporului român, în lupta popoarelor pentru eliberare socială și națională, în relațiile internaționale. În această viziune, independența națională nu se rezumă numai la calitatea de atribut al politicii externe a unei națiuni, ci reprezintă și o condiție a dezvoltării economice, a progresului în general. Este înțelegerea dialectică, materialist-istorică, a interacțiunii dintre politică și economie, a rolului politicii în propulsarea mecanismelor dezvoltării economice.

Accelerarea progresului economico-social

PROCLAMAREA României ca stat independent în 1877 a produs o accelerare a procesului istoric de evoluție pe calea progresului social și național. De atunci, România a intrat în siste-

mul relațiilor internaționale ca stat suveran, cu toate atributele respective, înzestrat cu funcțiile politice care derivau din suveranitatea națională. Noul statut internațional — de suveranitate — crea condiții noi, de mai mare siguranță pentru dezvoltarea internă de sine stătătoare, pentru accelerarea proceselor economico-sociale de transformare capitalistă a țării, de asimilare a forțelor noi de producție.

„Cucerirea independenței — a arătat tovarășul Nicolae Ceaușescu la sărbătorirea centenarului acestui eveniment — a marcat începutul unei etape noi în dezvoltarea economico-socială a României, în creșterea forțelor de producție și consolidarea noilor relații capitaliste. Are loc, în această perioadă, un puternic avînt al forțelor sociale noi, o intensificare a luptei revoluționare a maselor muncitoare de la orașe și sate. Proletariatul, care se afirmă tot mai puternic drept cea mai avansată clasă a societății, începe să joace un rol tot mai mare pe arena politică a țării, în lupta pentru dreptate socială și o viață mai bună“. În aceste condiții istorice, România a început să participe tot mai activ la comerțul internațional, la schimbul de valori materiale și spirituale cu celelalte state. În această perioadă a început însă și penetrația capitalului străin în economia românească, ceea ce a dus la dependență față de marile monopoluri imperialiste internaționale. Lupta proletariatului, a partidului clasei muncitoare s-a îndreptat de acum nu numai împotriva exploatarii capitaliste și moșierești, ci și împotriva dominației marilor monopoluri, pentru salvagardarea independenței țării.

Într-adevăr, marea deschidere dobîndită prin independența națională în 1877 a corespuns intereselor și idealurilor întregului popor, ea nu a putut fi însă fructificată în întregime în interesul maselor care au luptat și s-au jertfit pentru independență. Au început să-și spună cuvîntul interesele și limitele sociale ale claselor dominante, distanțate treptat de interesele poporului.

Independența națională, pentru a fi consolidată în exterior și valorificată în interior, se impunea a fi urmată de mari procese și reforme sociale: democratizarea vieții politice, rezolvarea problemei agrare, industrializarea țării etc. În intervalul unei întregi epoci istorice — de la 1877 pînă la 23 august 1944 — nu s-au realizat decît cu totul parțial aceste deziderate de dimensiune națională.

Interdependența factorilor interni și externi

PRINCIPALELE dificultăți în calea consolidării suveranității și democratizării vieții politice și economice erau produse de factori interni și externi, de interdependența acestora. Pe plan mondial, începuse epoca imperialismului când principalele țări monopoliste declanșau ofensiva exportului de capital, de acaparare a surselor de materii prime și a piețelor de desfacere; de la primii pași spre industrializare, România devine obiect și sferă de exploatare a capitalului internațional. Capitalul autohton, fără putere financiară, nu putea rezista nici expansiunii monopoliste, nu avea nici capacitatea de transformare industrială rapidă a economiei. Profilul și structura agrar-manufacturieră predominantă a producției naționale devenise un handicap major în condițiile imperialismului, o amenințare a independenței politice și un teren favorabil înfeudării economice. Relațiile economice externe, desfășurate în condițiile decalajului de structură și nivel economic, între România și țările industriale, generau o sustragere constantă de venit național din țară, o insuficiență permanentă de capital intern de investiție. În procesul dezvoltării economice și politice a României, factorii menționați constituie adevărate frâne în calea consolidării suveranității. Abia în epoca dezvoltării socialiste a țării ei vor fi eliminați.

Independența națională, pînă la primul război mondial, era afectată de dominația străină asupra unei părți a teritoriului românesc, dominație care va fi înlăturată prin Unirea Transilvaniei cu România. Proletariatul devine forța purtătoare a idealurilor revoluționare de eliberare socială și națională, de independență și suveranitate a poporului român. Clasa muncitoare, în viziunea concepției sale marxist-leniniste, își asumă misiunea istorică de a înlătura dominația capitalului, de a construi societatea

Manifestație muncitorească — 28 august 1944

socialistă; ea militează astfel pentru o independență reală, deplină a României.

Traseul secolului parcurs pînă astăzi a marcat momente semnificative ale evoluției independenței naționale, a acțiunii sale dinamizatoare asupra dezvoltării economice. Astfel, în primul deceniu după 1877 statul român denunță convențiile încheiate cu unele mari puteri ale Europei, de consacrare a regimului liberului schimb în raporturile economice externe ale României; se înlătură o cauză care paraliza dezvoltarea industrială, iar statul instituie — ca manifestare a dreptului său suveran — regimul protecționist — în pofida protestelor puterilor străine. Deși încă slabă, protecția tarifară era atunci deplin justificată; ea ocrotea dezvoltarea industriei de concurența străină, pentru stimularea forțelor moderne de producție, inclusiv a sporirii rîndurilor clasei muncitoare. Căci, scria Engels în 1888 referindu-se la țările slab dezvoltate, trebuie dezvoltat sistemul capitalist ... care... „face în mod inevitabil să crească numericăște clasa muncitorilor salariați, adică clasa chemată să distrugă într-o bună zi însuși acest sistem“.

Ca urmare, se dezvoltă — deși insuficient — producția industrială; numărul de fabrici crește de la 90 în perioada 1866—1886, la 220 fabrici după introducerea regimului protecționist, pînă la primul război mondial. Se creează ramuri și subramuri moderne, deși în mare parte cu capital străin. De asemenea, se accelerează construcția transporturilor și comunicațiilor; la 1880 statul român reziliază concesiunile de căi ferate acordate companiilor internaționale și deschide acțiunea de răscumpărare a lor; întreprinde totodată construirea în regie a căilor ferate, telegrafului, telefonului, porturilor și docurilor. Concomitent, se decid și alte măsuri cu rezonanță pozitivă asupra independenței: înlăturarea contractelor de concesiuni ale unor bunuri ale statului, convertirea unor împrumuturi vechi, oneroase, cu altele noi, mai ieftine etc. Dar asupra acestor aspecte vom reveni într-un alt articol.

prof. dr. Victor AXENCIUC

Atac la baionetă în Valea Rahovei (reproducere după o schiță de Nicolae Grigorescu)

EVOLUȚIA PROCESULUI DE URBANIZARE

Progrese economico-sociale accelerate după Congresul al IX-lea al partidului

DUPĂ CONGRESUL AL IX-LEA AL PARTIDULUI economia noastră cunoaște un **amplu, profund și accelerat proces de transformări economico-sociale novatoare, cu efecte de maximă însemnătate asupra progresului multilateral al țării.** Așa se explică de ce în perioada 1966—1976 numărul populației urbane a crescut cu 2 931 132 locuitori (40,1%) — înregistrând astfel cea mai însemnată creștere —, evoluția sporului natural determinat de natalitate (în medie 19,4 nașcuți-vii la 1 000 locuitori) și de mortalitate (8,1 decese la 1 000 locuitori) fiind de 11,3 la 1 000 locuitori. În aceste condiții fluxurile migratorii de la sat la oraș, apariția unor noi orașe (53 orașe) și extinderea limitelor teritoriale ale orașelor existente prin încorporarea unor localități limitrofe explică aproape 3/4 din sporul populației urbane.

Investigarea mai detaliată a migrației interne pe ultimii nouă ani evidențiază amploarea fluxurilor migratorii între diferite categorii de localități (tabelul nr. 1).

Tabelul nr. 1

Fluxurile migratorii ale populației în perioada 1968—1976

Ponderea numărului de persoane plecate din :	Ponderea numărului de persoane sosite în :			Ponderea numărului total de persoane plecate din :
	Municipii și orașe	Comune suburbane	Comune rurale	
Municipii și orașe	18,8	1,1	8,7	28,6
Comune suburbane	3,4	0,2	1,5	5,1
Comune	38,9	3,5	23,9	66,3
Ponderea numărului total de persoane sosite în :	61,1	4,8	34,1	100,0

După cum reiese din tabelul nr. 1 dacă în perioada 1968—1976 ponderea numărului de persoane care și-au schimbat domiciliul din municipii și orașe, în comune a fost de 8,7%, ponderea numărului de persoane provenite din mediul rural care și-au stabilit domiciliul în municipii și orașe este de 4,5 ori mai mare (38,9%), sporul migratoriu pozitiv al municipiilor și orașelor fiind format în proporție de 92,7% din populația migrantă de la sate.

Prima parte a acestui articol a apărut în numărul 28 a.c. al „Revistei economice”.

Prin urmare, caracteristica principală a fluxurilor migratorii din această perioadă este **orientarea forței de muncă din agricultură spre industrie și alte ramuri ale economiei cu productivități mai ridicate**, pe măsura mecanizării principalelor lucrări agricole și a modernizării tehnologiilor din cultura plantelor și creșterea animalelor, în vederea reducerii consumului de muncă vie și trecută pe unitate de produs.

Prin amplasarea noilor obiective industriale, economice și educativ-culturale și a extinderii celor existente, rațional pe teritoriu, în vederea dezvoltării armonioase a localităților, a ridicării potențialului lor economic și a utilizării superioare a resurselor locale, a crescut numărul municipiilor și orașelor (de la 183 în anul 1966 la 236 în anul 1976) și a sporit numărul populației municipiilor și orașelor existente, cu deosebire a celor mari și mijlocii (tabelul nr. 2).

Tabelul nr. 2

Numărul municipiilor și orașelor și ponderea populației, după mărimea lor, la data recensămintelor din anii 1966 și 1977

Mărimea municipiilor și orașelor în raport cu numărul locuitorilor	Numărul municipiilor și orașelor		Ponderea populației — în % din total —	
	1977	1966	1977	1966
TOTAL	236	183	100,0	100,0
1 000 000	1	1	19,2	22,0
300 000—200 000	7	—	18,9	—
200 000—100 000	10	12	15,7	28,6
100 000—50 000	18	8	12,7	8,5
50 000—20 000	56	43	17,8	20,5
20 000—10 000	70	59	10,3	13,8
sub 10 000	74	60	5,4	6,6

Municipiul București, capitala țării, avea la 5 ianuarie 1977 (fără comune suburbane) 1 807 044 locuitori, concentrând aproape 15 din populația urbană a țării. Alte 7 municipii, reședință de județ (Timișoara, Iași, Cluj-Napoca, Brașov, Constanța, Galați și Craiova), care la recensământul din 1966 erau în grupa de mărime 100 000—200 000 locuitori, au depășit cu mult cifra de 200 000 locuitori. Populația municipiilor cu peste 200 000 locuitori însumează 3 578,9 mii locuitori, ceea ce înseamnă că astăzi unul din șase locuitori ai țării beneficiază de avantajele economice, sociale, culturale, precum și de gama largă de servicii pe care le oferă marile orașe. Datele recensământului evidențiază semnificativ tendința clară de trecere a orașelor în categoria de mărime superioară.

Creșterea numărului de orașe cu mai puțin de 10 000 locuitori, de la 60 în anul 1966 la 74 în anul 1977, nu se datorează procesului de decădere a unor orașe, ci, dimpotrivă, **evoluției pozitive a unor localități rurale**, cu un număr mai redus de

locuitori, care, în ultimul deceniu, cunoscând o puternică dezvoltare economică, socială și urbanistică, au fost declarate orașe (Bălan, Borșa, Comarnic, Curtici, Filiași, Motru, Năvodari, Țicleni, Zlatna și altele).

Considerații privind calitatea procesului de urbanizare

URBANIZAREA. proces economic și social de mare amploare și complexitate, a evoluat în decursul timpului, continuu ascendent, prezentând însă particularități de la o perioadă la alta, determinate de nivelul de dezvoltare al forțelor de producție, de evenimentele politice și prefacerile sociale care au influențat ritmul de dezvoltare al orașelor din punct de vedere economic, social-cultural și urbanistic.

Procesul de urbanizare din perioada antebelică se caracterizează printr-un **ritm lent și inegal de dezvoltare a orașelor, cu perioade de vîrf și decădere a unor orașe, corespunzător anilor de redresare economică și de criză.** Populația satelor, atrasă de mirajul marilor orașe, își căuta aici de lucru în anii de prosperitate și revenea în agricultură, unde-și găsea refugiu în anii de criză.

Unele orașe s-au dezvoltat haotic în decursul timpului, fără o viziune de perspectivă și de ansamblu, ocupînd teritorii întinse, cu locuințe insalubre la periferie, construite din materiale puțin rezistente și prost echipate edilitar, care nu satisfăceau nici cele mai elementare cerințe ale oamenilor muncii.

În anii construcției socialiste, procesul de urbanizare, desfășurat în ritmuri impresionante, a cunoscut importante schimbări calitative, fiind caracterizat prin dezvoltarea organizată, planificată a orașelor existente, în limite raționale, impuse de cerințele eficienței economice a urbanizării și de considerente umanitare.

Desfășurat în ritmuri rapide, procesul de urbanizare a pus în fața urbanistilor, proiectanților și constructorilor de locuințe probleme deosebite, ce se cereau rezolvate pe baza unor proiecte de ansamblu privind dezvoltarea orașelor în raport cu cerințele actuale și de perspectivă mereu crescînde ale populației orașenești. Din cauza dezvoltării haotice a marilor orașe, de-a lungul timpului, construcția de locuințe a necesitat mari eforturi financiare legate de echiparea edilitară, deoarece comportă restructurări, amplificări și importante lucrări în afara teritoriului propriu-zis al cartierelor de locuit. În unele situații, necesitățile de sistematizare pentru anumite zone ale orașelor au impus demolări masive de locuințe care au reprezentat 15—20% din suprafața locuințelor existente în perioada corespunzătoare (Buzău, Iași, Piatra Neamț etc.).

Înfăptuirea amplului program al construcțiilor de locuințe, în strînsă legătură cu politica partidului și statului nostru în domeniul sistematizării teritoriului, a orașelor și satelor, asigură **dezvoltarea armonioasă a localităților din punct de vedere economic, al dotării edilitare, comerciale, sanitare și culturale.** În condițiile dezvoltării planificate a urbanizării, se evită consecințele cunoscute ale aglomerărilor excesive și necontrolate, supraaglomerarea, folosirea nerațională a terenurilor, degradarea frumuseților naturale, poluarea apelor, aerului și a întregului mediu ambiant.

Orașele țării se dezvoltă astfel treptat și continuu ascendent pe măsura realizării condițiilor materiale necesare unei vieți civilizate pentru toată populația, în spiritul echității socialiste, al participării conștiente și active a oamenilor muncii la activitatea economică, socială și culturală și la viața publică.

Datele recensămîntului din 1977 ilustrează semnificativ raportul just dintre urbanizare și dezvoltarea economico-socială a țării, dintre evoluția fenomenelor demografice și dinamica construcțiilor de locuințe. Față de creșterea populației urbane de 140,1% în perioada 1966—1976 **fondul de locuințe prezintă o dinamică mult accentuată.** Numărul camerelor de locuit a

crescut în aceeași perioadă cu 65,3%, iar suprafața camerelor de locuit cu 58,5%. Ca urmare, **fiecare locuitor din populația urbană a beneficiat în plus în această perioadă de 1,2 mp suprafață locuibilă.**

Dacă analizăm ritmul construcțiilor de locuințe din mediul urban în strînsă dependență cu creșterea populației acestuia, rezultă ca o caracteristică generală că numărul mediu anual de locuințe ce revin la 1 000 locuitori din sporul populației prezintă creșteri însemnate (tabelul nr. 3).

Tabelul nr 3

Locuințe construite în mediul urban în perioada 1956—1965 și 1966—1976 la 1 000 locuitori din sporul populației urbane

Perioada	Locuințe construite în urban	Locuințe construite la 1 000 locuitori	
		Pe întreaga perioadă	Medie anuală
1966 — 1976	1 064 605	383,6	34,9
1956 — 1965	618 412	311,1	31,1

Este semnificativ de arătat că în ultimele două decenii fondul de locuințe din municipii și orașe a fost înnoit în proporții însemnate, încît s-a ajuns ca astăzi 6 din 10 locuitori să beneficieze de o locuință construită după anul 1956, dotată cu toate elementele de confort necesare unei vieți civilizate. Numai în ultimul deceniu numărul locuințelor alimentate cu apă din rețeaua de distribuție a crescut cu 79,1%, iar numărul locuințelor care beneficiază de sistemul de încălzire prin centrala termică și termoficare a crescut de 4,3 ori.

Un alt aspect semnificativ al urbanizării din țara noastră este preocuparea de **limitare a aglomerării excesive a orașelor mari, pentru dimensionarea optimă a municipiilor și orașelor,** cunoscut fiind că, din punct de vedere financiar, costurile dezvoltării urbane depind de mărimea orașelor, costurile marilor aglomerări fiind mult mai ridicate comparativ cu cele ale orașelor mijlocii. Din acest punct de vedere trebuie să remarcăm faptul pozitiv că aproape 50% din populația orașenească trăiește în municipii și orașe mijlocii (50 000—300 000 locuitori) care, după calculele specialiștilor, prezintă costurile cele mai scăzute în medie pe un locuitor, pentru diverse servicii publice și de gospodărie comunală, la nivelul unui confort egal. Pentru evitarea aglomerării excesive s-a conturat în ultima vreme crearea unor **zone urbane,** care concentrează în jurul unor orașe de dimensiuni medii, orașe de dimensiuni mai mici și comune suburbane, cooperînd între ele la valorificarea eficientă a resurselor materiale și umane din zonă. Ne referim bunăoară la zonele Petroșeni, Ploiești, Reșița, Brașov ș.a. în care sînt amplasate întreprinderi ale industriei extractive, metalurgice, constructoare de mașini, precum și zona litoralului Mării Negre din jurul orașului Constanța, care înglobează, alături de industria turismului, importante activități din domeniul construcțiilor navale, chimie etc.

În contextul politicii de industrializare și de sistematizare a teritoriului și localităților prevăzută de Programul P.C.R. se remarcă, de asemenea, grija pentru dezvoltarea economică și urbanistică a circa 300—400 centre orașenești, dispersate pe întreg teritoriul țării, în jurul orașelor existente și al celor noi, care vor contribui la ridicarea nivelului economic și social-cultural al satelor, la apropierea condițiilor de viață dintre sat și oraș.

dr. Ion MARINESCU

director la Direcția Centrală de Statistică

INVESTIȚII

Pe linia hotărîrilor Congresului consiliilor oamenilor muncii

RITM DE LUCRU INTENS PENTRU ATINGEREA NIVELURILOR PREVĂZUTE ÎN GRAFICE

ACCELERAREA ritmului lucrărilor de construcții-montaj, realizarea la termen sau chiar în devans a unor obiective, ca și lichidarea grabnică — acolo unde este cazul — a rămănelor în urmă, constituie sarcini de o deosebită însemnătate pentru toate organizațiile de construcții, pentru toți beneficiarii de investiții. Subliniind că în actualul cincinal se prevede înfăptuirea unui amplu program de investiții, care va face cu puțință punerea în funcțiune a sute și mii de noi capacități industriale, Hotărîrea Congresului consiliilor oamenilor muncii arată, între altele :

„...Trebuie să se ia cele mai energice măsuri pentru realizarea integrală a volumului de lucrări de construcții planificate, asigurându-se la timp documentațiile tehnico-economice, urgentarea deschiderii șantierelor și intensificarea ritmului de execuție a lucrărilor...”

Cum se acționează pe șantiere pentru înfăptuirea sarcinilor de plan, ce măsuri au fost luate pentru ca obiectivele planificate să fie puse în funcțiune la termen și chiar în devans, cu ce neajunsuri se confruntă ele în prezent ? În numărul de față, o analiză pe șantierul întreprinderii „Danubiana”-București.

CONCLUZAREA STRINSĂ ÎNTRE FACTORII IMPLICAȚI

Investigația a relevat o situație complexă — existența unor probleme nerezolvate și a unor obstacole care au determinat anumite nerealizări atât pe total, cât și pe unele categorii de lucrări (tabelul 1).

Neîndeplinirea planului de investiții pe primele 6 luni ale anului cu 46,8%, așa cum rezultă din tabel, impune accelerarea ritmului lucrărilor în ultima perioadă a anului, pentru ca la sfârșitul acestuia lucrările să se încadreze în graficele de execuție planificate. Recentele întâlniri între proiectant (Institutul de inginerie tehnologică și proiectări pentru industria chimică), constructori (Trustul de construcții industriale București și Trustul de construcții-montaj și reparații pentru industria chimică) și beneficiar (Întreprinderea de anvelope „Danubiana”) au pus în evidență posibilitatea eliminării acestui decalaj, precum și căile de accelerare a ritmului de lucru. Recuperarea grabnică se impune cu atât mai mult cu cât investiția privind dezvoltarea producției de anvelope diverse are ca termen de predare către beneficiar trimestrul IV, iar res-

pectiva capacitate este luată în calcul în planul de producție pe acest an.

Tot în vederea accelerării ritmului lucrărilor, beneficiarul a luat legătura cu furnizorii de utilaje tehnologice ne-

**● De ce rămăneri în urmă în realizarea unor obiective ? ●
Cînd graficele-cadru de construcții-montaj vor fi respectate de toți factorii implicați ? Recuperarea rămănelor în urmă și respectarea termenelor de dare în exploatare a noilor capacități — o cerință ce trebuie onorată cu toată răspunderea.**

cesare investițiilor respective, hotărîndu-se de comun acord, urgentarea livrărilor în ordinea succesiunii montajului, deoarece de aceasta depinde pu-

nerea în funcțiune mai devreme a obiectivelor de investiții. Din analiza livrărilor utilajelor tehnologice se desprinde, de altfel, faptul că toate comenzile au fost onorate în termen. Decî din acest punct de vedere, nu au existat probleme. Chiar și cerința beneficiarului de a obține în devans unele utilaje a fost onorată de furnizori. Mai mult, beneficiarul, studiind posibilitățile existente și nomenclatorul de producție al întreprinderilor constructoare de mașini din țară, a găsit și căi de a reduce unele importuri de utilaje tehnologice. Așa este cazul, de pildă, cu unele prese de vulcanizare care se importau și care, în prezent, au trecut parțial să fie executate de Întreprinderea „Grivița roșie” — București.

Potrivit angajamentului constructorului (Trustul construcții-montaj și reparații pentru industria chimică), lucrările de construcții vor fi executate în termen, iar cele de montaj utilaje vor devansa termenele inițial stabilite. În alte cazuri, însă, situația se prezintă diferit. Astfel, în cadrul lucrării de investiții pentru producerea de anvelope pentru tractoare, proiectantul a predat cu întârziere documentația tehnică, iar beneficiarul a avut din această pricină serioase greutăți în contractarea utilajelor. Este cazul unor contractări ce au loc abia în prezent cu Întreprinderea „Unio”-Satu Mare și altele pentru diferite utilaje și instalații. În vederea eliminării deficiențelor semnalate, pe lângă măsurile ce vor conduce la scurtaarea decalajelor cauzate de întârzierea documentației tehnico-economice de către proiectare, specialiștii din cadrul întreprinderii „Danubiana” au propus ca la unitățile furnizoare de utilaje tehnologice să se prevadă rezerve de capacitate pentru execuția tuturor utilajelor tehnologice cuprinse în graficul-cadru de livrare încheiat cu beneficiarul. În

Gradul de îndeplinire a planului de investiții pe semestrul I 1977 (%)

	din care			
	Investiția totală	lucrări investiții	construcții-montaj	montaj utilaje
Realizarea planului de investiții total, din care:				
— Dezvoltarea I cu o nouă capacitate de producție de anvelope pentru tractoare	53,2	53,7	54,2	50,5
— Dezvoltarea II cu o nouă capacitate de producție de anvelope diverse	67,4	67,1	71,7	51,6
	94,8	93,9	53,2	107,0

acest fel chiar în cazul în care termenele de predare a documentației nu au fost respectate, există garanția că utilajele tehnologice vor fi fabricate în cel mai scurt timp, astfel încât investiția să nu sufere întârziere și să se poată elimina eventualele pierderi de producție.

Se cer rezolvate și alte probleme de contractare. În practica unor întreprinderi furnizoare de utilaj tehnologic din cadrul Ministerului Industriei Construc-toare de Mașini există tendința de a nu contracta integral toate componentele utilajelor tehnologice complexe, de a nu încheia contracte (întreprinderea de uti-laj chimic București de exemplu nu în-cheie contracte și pentru partea de au-tomatizare a utilajelor care le produce). O mai mare înțelegere și o mai înaltă responsabilitate din partea unor aseme-nea întreprinderi furnizoare ar fi de natură să ducă la eliminarea unor ast-fel de procedee dăunătoare, la găsirea unor posibilități de rezolvare a proble-melor, așa cum procedează de obicei întreprinderea „Vulcan”-București. Este vorba de extinderea Centralei electro-termice de la „Danubiana”, la care lu-crările de construcții-montaj au suferit modificări, deoarece întreprinderea be-neficiară a renunțat la contractarea unor utilaje din import, acestea urmînd a fi procurate din țară, respectiv de la întreprinderea „Vulcan”.

Din toate aceste exemple, se desprin-de următoarea concluzie: **conlucrarea în cadrul filierei proiectant-constructor-furnizor-beneficiar cu un înalt spirit de responsabilitate din partea fiecăruia conduce la preîntîmpinarea și înlătura-re a unor neajunsuri, determinate de ne-sincronizări în activitatea fiecărui ele-ment component.**

PENTRU CA RĂ-MÎNERILE ÎN URMA SĂ FIE RECUPERATE

Continuînd ana-liza, se constată că în activitatea de construcții se în-registreză defi-ciențe serioase. În cadrul lucrării de dezvoltare a producției de anvelope pentru tractoare constructorul, respec-tiv Truștul construcției industriale Bucu-rești, are rămîineri în urmă apreciabile. La această investiție planul de con-strucției-montaj a fost realizat în primul trimestru în proporție de 37,5%, fapt care a determinat elaborarea și adopta-re a unor ample măsuri menite să con-ducă la redresarea situației. Ca urmare a respectării hotărîrilor elaborate în trimestrul II, planul de construcții a fost depășit cu 2,5%. Desigur, s-ar fi putut obține realizări și mai importante dacă constructorul nu ar fi întîmpinat unele greutăți. Prima și cea mai impor-tantă a fost aceea a întârzierii cu care au fost predate documentațiile de exe-cuție de către proiectant (Institutul de inginerie tehnologică și proiectare pen-

tru industria chimică). Aceasta a creat serioase greutăți în aprovizionarea cu materiale de construcții (datorită unor contractări întârziate), în special unele elemente prefabricate (grinzi prefabri-cate de 18 m — furnizor întreprinderea de prefabricate din Deva). La ele însă se adaugă neajunsurile proprii ale or-ganizației de construcții, printre care la loc de frunte se situează lipsa de forță de muncă specializată. Nerealizările s-au mai datorat și anumitor deficiențe în organizarea de șantier, cît și în dife-ritele activități prestate de constructori.

Pentru înlăturarea tuturor acestor neajunsuri au fost luate o serie de mă-suri, astfel încît printr-un efort conju-gat al constructorului, proiectanților și beneficiarului să se imprime un ritm mai accelerat lucrărilor, încadrarea a-cestora în termenele stabilite prin gra-fice. În planul de măsuri al constructo-rului, în care accentul cade pe crește-rea substanțială a productivității mun-cii, se prevede, între altele:

— efectuarea de săpături mecanice în proporție de 80%, față de 10% cît era prevăzută inițial;

— sporirea utilizării fondului de timp de lucru prin organizarea a două schim-buri (față de un schimb cît era plani-ficat);

— asigurarea șantierului cu forță de muncă pe diferite specialități, prevăzîndu-se angajarea de dulgheri, lăcătuși și fierari-betonisți calificați etc.

În același timp se va continua pe linia generalizării acordului global pînă la nivel de maistru de lot — formă de retribuție care cointerează în mai mare măsură constructorii în realizarea exemplară a planului, deoarece potrivit cantității și calității muncii prestate au posibilitatea să-și mărească simțitor și câștigurile. Pe lîngă aceste măsuri, au mai fost analizate și deficiențele legate de aprovizionarea cu materiale de con-strucții, de organizarea activității pe șantiere în sensul adaptării acestora la condiții speciale (spații închise, fron-turi înguste de lucru, activitate de construcție concomitentă cu activitatea de producție).

În ce privește **proiectantul**, s-a hotărît ca reprezentanți ai Institutului de pro-iectări și inginerie tehnologică pentru industria chimică să fie prezenți per-manent pe șantiere pentru a da opera-tiv asistență tehnică la efectuarea dife-ritelor lucrări.

EFORTUL PRO-PRIU AL BENE-FICIARULUI

Beneficiarul. În-treprinderea „Da-nubiana”, a hotărît ca pentru ac-celerarea execuției diferitelor lucrări de investiții să antreneze forțe importante în domeniul montării utilajelor. Ca ur-mare firească a conlucrării cu întreprinderea furnizoare de utilaje, în ca-

drul noii investiții privind dezvoltarea producției de anvelope diverse benefi-ciarul a hotărît ca lucrările de instalații-automatizări să fie făcute cu forțe pro-prii. Aportul său la partea de montaj a utilajelor s-a concretizat în participarea efectivă la activitatea de automatizare și reglare a utilajelor cu 68 de munci-tori calificați (mecanici, electricieni, ve-rificatori de aparate măsură-control etc.). Această acțiune s-a materializat în primul semestru din 1977 într-o de-vansare a lucrărilor de montaj-utilaje cu 7% față de plan, fapt ce va contribui la punerea în funcțiune a circa 66% din noua capacitate cu aproximativ 3 luni în avans. Și diferența de 34% ar putea fi realizată mai înainte de ter-menul planificat, dacă întreprinderea de utilaj chimic „Grivița roșie”-Bucu-rești își va onora la timp angajamen-tele, în sensul livrării primelor 2 prese de vulcanizat anvelope.

În cuvîntarea de închidere la Congre-sul consiliilor oamenilor muncii din in-dustria, construcții și transporturi, to-varășul Nicolae Ceaușescu arăta: „**Sînt multe întreprinderi care au trecut la realizarea în regie proprie a dezvoltării unor importante hale de producție... Cu atît mai mult pot face aceasta cînd este vorba de montajul mașinilor și utilaje-lor**”. În acest spirit, coștumul întreprin-derii „Danubiana” a hotărît preluarea în regie proprie a 10% din valoarea al-tor lucrări de investiții, prin efectuarea unor activități de demolări și executa-rea lucrărilor de construcții montaj la atelierul mecanic. În urma discuțiilor purtate în cadrul consiliului oamenilor muncii s-au adoptat, de asemenea, măsuri de extindere a preluării de către beneficiar a lucrărilor legate de au-tomatizări și montaj-utilaje. S-a opinat ca personalul calificat al întreprinderii (la prese, malaxoare etc.) să fie angajat nemijlocit în cadrul acestor lucrări, participînd efectiv la montarea utilaju-lui și, în special în activitatea de cen-trare-reglare, rodaj a utilajului. În acest fel, fiind familiarizat cu tehnologia, cu ritmul de lucru al utilajului, el ar putea aduce un aport important în perioada problemelor tehnologice, prin scurtarea duratei acestora și, în acest fel, să con-tribuie la scurtarea termenului de atin-gere a parametrilor proiectați.

TOATE ACESTE MĂSURI, precum și asigurarea unei conlucrări mai strînse a factorilor responsabili vor determina o accelerare accentuată a ritmului lucră-rilor, eliminarea decalajelor încă exis-tente la unele lucrări față de graficele întocmite, vor crea condiții prielnice pentru realizarea în termen și chiar în devans a unor obiective de investiții.

L. HASANOGLU

DEZBATERE „R.E.”

Întreprinderea — teren de creativitate și de promovare a noului

FOLOSIREA LA PARAMETRI ÎNALȚI A CAPACITĂȚILOR DE PRODUCȚIE

„DEZBATEREA” organizată de către „Revista economică”, cu sprijinul Comitetului județean al P.C.R., referitoare la modul în care este utilizată zestrea tehnică din dotare în întreprinderile din județul Constanța, a subliniat în cuvântul său tovarășul Constantin Voicu, pune în discuție o problemă care se află în plină actualitate. **Producțiile suplimentare pe care unitățile noastre economice s-au angajat, cu prilejul Congresului consiliilor oamenilor muncii, să le realizeze în acest cinci-anal, cer ca problema creșterii indicilor de utilizare a mașinilor să fie analizată cu deosebită responsabilitate, să fie extinsă experiența înaintată, evidențiate cu claritate neajunsurile pentru a putea fi găsite soluții care să conducă la creșterea volumului producției în condiții de eficiență sporită.**

În județul nostru activează o comisie, cu colective în fiecare întreprindere, care urmărește utilizarea zestrei tehnice din dotare, posibilitățile de sporire a randamentului mașinilor, de creștere a productivității muncii. Ca urmare, cu sprijinul oamenilor muncii din unitățile economice, au fost create condiții ca, în 36 de întreprinderi, cu pondere de 97,5% în producția industrială a județului, să se depășească, uneori cu mult, icidele minim de 85%. Prin creșterea gradului de folosire a capacităților, în anul 1977 se va realiza în județul Constanța o producție suplimentară de 36 859 mii lei.

Se poate aprecia însă că rezultatele obținute nu reflectă o utilizare maximă a posibilităților existente. Se mențin încă în-

La dezbateri au participat: **Constantin Voicu**, secretar cu probleme economice al Comitetului județean Constanța al P.C.R.; **Corneliu Vlăgă** de la Întreprinderea de celuloză și hirtie Palas — Constanța; **Stoian Velicu** de la Întreprinderea de exploatare portuară Constanța; **Toader Gheorghe** de la Întreprinderea integrată de lină Constanța; **Petre Ivanov**, directorul Uzinei de reparații navale și utilaj portuar Constanța; **Constantin Ion**, inginer-șef, și **Frăsie Ilidor**, de la Întreprinderea pentru mecanizarea industriei alimentare; **Gheorghe Codreanu**, inginer-șef, **Gheorghe Tita** și **Viorel Păunescu**, de la Șantierul naval Constanța; **Dumitru Baltac**, de la Combinatul de îngrășăminte chimice Năvodari; **Pavel Maftel**, director și **Nicolae Olaru**, de la Întreprinderea de prelucrare a lemnului; **Gabriel Tișanuș**, inginer-șef la Întreprinderea mecanică-navală Constanța; **Ștefan Frusescu** de la Șantierul naval Mangalia; **Mircea Popescu**, inginer-șef la Întreprinderea de celuloză și hirtie; **Dumitru Pușcașu**, directorul Truștii de construcții locale Constanța; **Mircea Boveanu**, inspector șef la Inspectoratul teritorial Constanța pentru controlul gospodăririi fondurilor fixe.

semnate rezerve la principalele unități (Întreprinderea de mașini-unelte Medgidia, Șantierul naval, Întreprinderea meca-

nică navală și Întreprinderea de exploatare portuară Constanța) care, deși au obținut unele rezultate în creșterea indicelui de utilizare a fondului de timp disponibil, vor trebui să acționeze în continuare pentru ca, până la sfârșitul anului, încărcarea pe mașini-unelte să crească la peste 90%. Trebuie spus că, de fapt, în toate întreprinderile noastre, o creștere cu 3—5% a indicilor de folosire a mașinilor reprezintă o sarcină realizabilă. De asemenea, cu toate că s-au făcut progrese în direcția programării majorității mașinilor-unelte în schimburile 2 și 3, sint totuși unități care n-au asigurat o încărcare la nivelul celor trei schimburi. Această situație este dominantă la Întreprinderea de ulei, Întreprinderea de industrializare a laptelui, Întreprinderea electrocentrale etc., care s-au rezumat doar la „completarea” cu noi utilaje a parcului tehnologic, neglijând să contribuie substanțial la efectuarea unor prelucrări sau a unor prestații în cadrul cooperărilor cu diverși beneficiari.

O altă problemă căreia va trebui să-i găsim o rezolvare mai adecvată se referă la asigurarea întreprinderilor cu forță de muncă, deoarece se înregistrează încă o situație necorespunzătoare la unele unități care nu au prevăzut din timp măsuri eficiente de recrutare și mai ales de calificare a lucrătorilor pentru mașini și instalații.

Planul de producție și cel de reparații — două secțiuni ce se cer mai bine corelate

DE LA OPINIILE FORMULATE... După cum era de așteptat, discuția privind utilizarea capacităților de producție a fost de la început polarizată în jurul problemei de maximă importanță a întreținerii și reparațiilor. În această direcție specialiștii au relevat experiența valoroasă existentă în numeroase întreprinderi din județul Constanța, aportul deosebit pe care l-au avut aceste activități în realizarea sarcinilor din planul pe semestrul I a.c., precum și la obținerea unor însemnate producții suplimentare. Problemele au fost evidențiate în toată complexitatea lor, un accent deosebit punându-se și pe dificultățile care apar în realizarea unor reparații de calitate. Din multitudinea opiniilor formulate ne-am oprit la câteva care s-au conturat ca deosebit de pregnante:

— La Combinatul de îngrășăminte chimice din Năvodari calitatea uneori slabă a întreținerii este generată de faptul că prevederile din normativele de timp privind reparațiile nu pot fi totdeauna respectate, deoarece sarcinile din planul de producție al anumitor utilaje fiind dimensionate fără o corelare judicioasă cu timpul necesar reparațiilor, nu pot fi îndeplinite fără diminuări — uneori considerabile — ale duratei efective de staționări pentru reparații față de durata normală. (Din cuvântul tovarășului **D. Baltac**.)

— Unele întreprinderi din Constanța (Întreprinderea de celuloză și hirtie, Întreprinderea de reparații navale și utilaj por-

tuar) au fost nevoite, conform prevederilor din repartiții, să efectueze reparațiile capitale la Timișoara și la Pașcani. Distanța mare, la care se adaugă dificultățile în obținerea mijloacelor de transport, face ca timpul efectiv nclucrat la respectivele mașini din cauza reparațiilor să fie dublu față de prevederi. Pentru evitarea unor asemenea neajunsuri, ar fi util ca Ministerul Industriei Construcțiilor de Mașini să analizeze posibilitatea organizării unei întreprinderi specializate în Dobrogea, dat fiind că unitățile economice din județele Tulcea și Constanța sint dotate cu tot mai multe asemenea mașini. (Din cuvântul tovarășului **P. Ivanov**.)

— În general, în mai multe unități (Combinatul de îngrășăminte chimice Năvodari etc.), a fost semnalat faptul că reparațiile au fost întârziate, pe de o parte, datorită insuficienței personalului necesar pentru planificarea, urmărirea și controlul efectuării lor, iar pe de altă parte, faptul că în urma neaprobării fondurilor valutare pentru importul unor piese de schimb, s-a trecut la asimilarea lor în țară sau la recondiționarea celor uzate și, ca urmare, acțiunea nefiind din vreme pregătită, livrarea pieselor de schimb necesare reparațiilor s-a efectuat cu operativitate redusă.

...LA UNELE REFLECȚII

Faptul că, după ce au văzut că nu pot apela la importuri, întreprinderile au trecut la asimilarea în țară și la recondiționarea pieselor de schimb necesare, arată că există și posibilități de soluționare a acestor probleme cu forțe proprii. Considerăm însă că o astfel de rezolvare, fără a face apel la importuri,

nu trebuie căutată și găsită abia în extremis, cind s-a irosit un timp prețios cu încercarea de a strecura la avizare cele mai comode mijloace pentru întreprindere de acoperire a necesarului. Pentru a nu întârzia reparațiile planificate, soluția de a asigura o gamă cât mai largă de piese de schimb necesare prin valorificarea superioară a potențialului creativ al specialiștilor noștri trebuie de la început și prioritar avută în vedere.

În ce privește personalul aferent urmării și controlului reparațiilor, este evident că el apare insuficient atita vreme cit în întreprinderile respective nu se folosesc metode moderne în aceste activități. Pentru o urmărire operativă și un control de calitate al reparațiilor, mărirea numărului de personal aferent este o soluție falsă și neeconomică. Singurul remediu cu adevărat eficient este introducerea metodelor moderne de conducere și supraveghere a acestor activități (metoda abaterilor, de pildă), care permit, cu un număr minim de personal, o informare operativă și selectivă a cadrelor de decizie asupra acestor procese.

Situațiile prezentate anterior sugerează câteva întrebări-teme de reflecție pentru toate cadrele de conducere confruntate cu asemenea probleme. Ele nu oferă evident și nici nu și-au propus să ofere răspunsuri infailibile sau definitive, ci doar să prezinte un posibil punct de plecare pentru o eventuală analiză lucidă a modului de a gândi și de a acționa existent și în alte unități economice și a corectivelor care se impun:

● Oare sint riguros fundamentate și bine corelate diferitele secțiuni ale planului de producție în întreprinderile în care nivelul

producției prevăzute la diferite utilaje nu poate fi atins fără diminuarea duratei normale de reparații? Dacă da, nu cumva în respectiva unitate economică a întârziat față de prevederi acțiunea de introducerea a unor noi formule organizatorice și teh-

nologice care să scurteze durata clasică a reparațiilor?

● De ce se așteaptă uneori să fie respinse cererile nejustificate de importuri de piese de schimb, pentru a declanșa acțiunea de asimilare în țară? Cum de nu sint

luate de la început cu întreaga seriozitate posibilitățile autohtone de realizare?

● Nu devine cererea suplimentară de personal o falsă problemă când se folosesc metode moderne de urmărire și control a activității de reparații?

În locul goanei după noi dotări, amplificarea efortului creativ

INTRE O SOLUȚIONARE COMODĂ...

Fără îndoială, asigurarea bazei tehnico-materiale a planului de producție reprezintă o problemă ce nu poate să lipsească de pe agenda discuțiilor. Specialiștii din întreprinderile constănțene au subliniat faptul că rezultatele favorabile înregistrate în unitățile lor economice în ce privește dotarea cu noi mașini și utilaje moderne de tehnicitate ridicată, utilizarea lor optimă atât prin perfecționări organizatorice cât și prin ritmicitatea aprovizionării cu materii prime și materiale au reprezentat pirghiile principale pentru obținerea însemnatelor sporuri de producție pe care s-au angajat să le realizeze în cinstea zilei de 23 August.

Cu toate acestea, au fost evidențiate unele neajunsuri, dintre care ne-am oprit la următoarele:

— În realizarea unor sporuri considerabile ale indicilor de utilizare a capacităților de producție la Șantierul naval din Constanța s-a acționat și se acționează, alături de alte măsuri, și pentru înlocuirea mașinilor unelte la care se înregistrau numeroase opriri accidentale și un randament scăzut. Din păcate, a existat o operativitate scăzută în procesul de realizare efectivă a înlocuirii. (Din cuvântul tovarășului G. Tita).

— La Combinatul de îngrășăminte chimice din Năvodari, utilizarea rațională, cu randamente înalte, a utilajelor pe fluxul de producție a fost întârziată și de faptul că fondurile solicitate de întreprindere pentru înlocuirea utilajelor uzate au fost aprobate inițial de către Centrala de îngrășăminte chimice Craiova, doar la nivelul de o treime din volumul cererii. Ulterior, spre sfârșitul trimestrului I, când era destul de târziu, centrala a modificat

la insistențele combinatului, fondurile alocate prin decizia inițială, suplimentându-le cu întârziere, ceea ce a dus la rămânerea în urmă în contractarea și derularea aprovizionării.

La aceeași unitate economică, numeroase probleme au fost create de faptul că, la baza stabilirii nivelului reparațiilor pentru produse metalice s-a aflat exprimarea în tone/milion lei a normelor de consum, care nu se potrivește cu specificul producției de piese de schimb realizată în Combinatul de îngrășăminte chimice Năvodari. Și aceasta deoarece cuantumul necesarului de aprovizionat, calculat pe baza valorii medii scăzute a pieselor de schimb realizate în această unitate economică (doar de circa 15 lei/kg) este situat sensibil sub nivelul cerințelor medii ale producției de piese de schimb, cu implicații nefavorabile evidente". (Din cuvântul tovarășului D. Baltac).

Opiniile participanților la dezbateri fac necesare unele precizări. Considerăm că pentru sporirea indicilor de utilizare a capacităților de producție, nu trebuie mers pe linia soluțiilor comode, pentru întreprindere constind în înlocuirea mașinilor la care se înregistrează numeroase opriri accidentale, ci se cer adoptate măsuri eficiente prin care obținerea unor cantități sporite de produse să se facă prin efort propriu pe utilajele existente, întreținute în mod exemplar, și nu prin noi dotări, uneori nejustificate.

...ȘI ALTA PRIN EFORT PROPRIU A PROBLEMEI

Creșterea eficienței a gradului de utilizare trebuie să se realizeze, în principal, prin sporirea efortului de creativitate și organizațional al întreprinderii, prin care să fie evitate întreruperile accidentale și randamentul scăzut al mijloacelor din dotare, cu ajutorul autodotării, creșterii calificării cadrelor, perfecționă-

rii organizării modului de efectuare a lucrărilor de întreținere.

Tot la acest capitol reține atenția și modul în care unele centrale industriale aprobă fondurile pentru dotări — înlocuiri cerute de întreprinderile din subordine. Astfel, faptul că unele centrale avizează un fond inițial mai mic decât solicitările, pe care, ulterior, la insistențele întreprinderii, îl mărește succesiv, altele îl diminuează, pune sub semnul întrebării soliditatea argumentelor și modul în care a fost fundamentată decizia pe care au luat-o la început. Pentru eliminarea neajunsurilor pe care le provoacă un asemenea mod de acțiune, ar fi necesar ca centrala industrială și întreprinderile să înlocuiască practica „tirguieților” în problema deosebit de serioasă a fondurilor pentru dotări, printr-o fundamentare cât mai riguroasă, științific argumentată, a nivelurilor solicitate și, respectiv, aprobate, în așa fel încât dimensionarea acestor fonduri-dotări să se facă mai aproape de cerințele reale ale producției.

Citeva întrebări-problemă se conturează și la acest capitol:

● De ce este adoptată uneori, cu prea multă ușurință, soluția dotărilor noi, când există posibilități ca, printr-un efort creativ și organizatoric, să fie înlăturate opririle accidentale și să crească randamentele în exploatarea la utilajele existente?

● Cine are de câștigat din practica modificărilor dese ale nivelului fondurilor de înlocuire, a cedării sau câștigării pe teren, când insistența beneficiarului și lipsa de fermitate a centralei industriale înlocuiesc fundamentarea științifică a deciziei?

● Cum poate să acționeze întreprinderea dezavantajată de indicatori tone/milion lei pentru asigurarea necesarului de metal? Pentru un răspuns eficient la această întrebare apare necesară, acolo unde este cazul, o corelare mai operativă a normelor de consum cu specificul producției pieselor de schimb.

Lipsa de forță de muncă: reală sau falsă justificare?

ARGUMENTE...

Asigurarea și utilizarea forței de muncă s-a situat în centrul atenției în întreprinderile din județul Constanța. Cu toate că în această direcție multe obstacole au fost depășite, persistă totuși unele probleme care își așteaptă rezolvarea:

— La Combinatul de îngrășăminte chimice din Năvodari, la întreprinderea mecanică navală din Constanța și la cea de prelucrare a lemnului, specialiștii apreciază că principala cauză a „justificării” a nivelului scăzut al indicelui de utilizare al unor capacități de producție o reprezintă lipsa forței de muncă de specializări necesare. A fost subliniat faptul că soluționarea acestei probleme devine tot mai greu de îndeplinit în condițiile în care anumite unități economice s-au specializat în a racola, prin anumite mijloace, forță de muncă pregătită în alte întreprinderi". (G. Tigănuș, P. Mattei, D. Baltac).

— Pentru ca mașinile și utilajele din toate secțiile de producție să fie corespunzător asigurate cu muncitori, considerăm necesar ca, în viitor, întreprinderile să primească unii indicatori de plan (productivitatea muncii ș.a.) diferențiați pentru activitatea de prelucrare, care are, prin specificul său tehnologic, o productivitate mai scăzută. În prezent, în lipsa unor asemenea prevederi, întreprinderile favorizate și de deficiențele indicatorului pro-

ducției globale, sint tentate să dirijeze forța de muncă spre sectoarele unde există o productivitate mare — cazangerie, lăcătușerie — în timp ce la prelucrare se asigură cu greu cadrele necesare". (Din cuvântul tovarășului M. Boveanu).

...ȘI CONTRA ARGUMENTE

Desigur, în condițiile în care în întreaga Dobrogea, ca și în fiecare regiune a țării, densitatea peisajului industrial crește accelerat, este inerentă apariția unor dificultăți legate de asigurarea cu forță de muncă calificată. Alături, și uneori la adăpostul acestor cauze obiective, în unele întreprinderi se caută justificări ale nerealizării indicilor planificați de folosire a utilajelor, pe seama lipsei de forță de muncă față de necesar. Ceea ce se uită, însă, și nu în puține cazuri, este că, adesea, asemenea argumente se mențin chiar în cazul în care în unitățile respective se înregistrează un număr foarte mare de învoiri și absențe nemotivate, care uneori prezintă de la un an la altul o dinamică ascendentă, grevind asupra nivelului de utilizare a capacităților. Dat fiind că o astfel de situație se înregistrează în mai multe cazuri (exemplul Combinatului de îngrășăminte chimice din Năvodari este edificator), apare necesară o sporire a efortului colectivului din aceste unități. În primul rând pentru utilizarea într-un grad mai înalt a rezervelor interne însemnate existente în utilizarea timpului de lucru al cadrelor disponibile.

În vederea folosirii cu randamente sporite a utilajelor, în întreprinderile anali-

zate au fost adoptate planuri de măsuri complexe; multe dintre ele cuprind măsuri bine fundamentate, concis formulate, cu termene și răspunderi precis stabilite. În alte cazuri, însă, am avut ocazia să consemnăm (la Șantierul naval Constanța, de pildă) existența unor propuneri sau măsuri care, prin conținutul lor, nu și justificau titlul și nici prezența în planul de măsuri. Iată câteva exemple: „Intocmirea corectă a dărilor de seamă statistice, astfel ca să ilustreze încărcarea reală a mașinilor-unelte” sau „Completare corectă și reală a fișelor „U”, în strictă conformitate cu instrucțiunile DCS” etc. Dat fiind că întocmirea corectă și, mai ales, reală a diferitelor evidente privind capacitățile este o sarcină de serviciu, poate că ar fi mai bine ca asemenea măsuri să fie înlocuite cu altele care să stimuleze creativitatea lucrătorilor și să nu distragă atenția de la prioritățile programului de utilizare înaltă a capacităților.

Am reținut din acest capitol două idei care pot să stea și în atenția altor întreprinderi:

● Adoptarea operativă a unor indicatori diferențiați pentru activitatea de prelucrare este cu adevărat o necesitate?

● Este valabilă justificarea „lipsei de forță de muncă” în acele întreprinderi în care timpul de lucru este gravat în prezent de numeroase învoiri și absențe nemotivate?

B. PĂDURE
L. ȚINTEA

Exigențe ale cincinalului revoluției tehnico-științifice

SPORIREA CONTINUĂ A EFICIENȚEI ECONOMICE

DEȘI CU VECHE TRADIȚIE în țara noastră, industria siderurgică a cunoscut cu adevărat o puternică dezvoltare în anii construcției socialiste. Dispunem în prezent, ca urmare a politicii partidului și statului, de puternice combine moderne producătoare de fontă, oțel și laminate — materii prime indispensabile dezvoltării accelerate a economiei naționale. Dar, concomitent cu creșterea rapidă și diversificarea largă a producției de metal, s-a pus și se pune cu acuitate necesitatea ridicării continue a eficienței economice în fiecare unitate productivă.

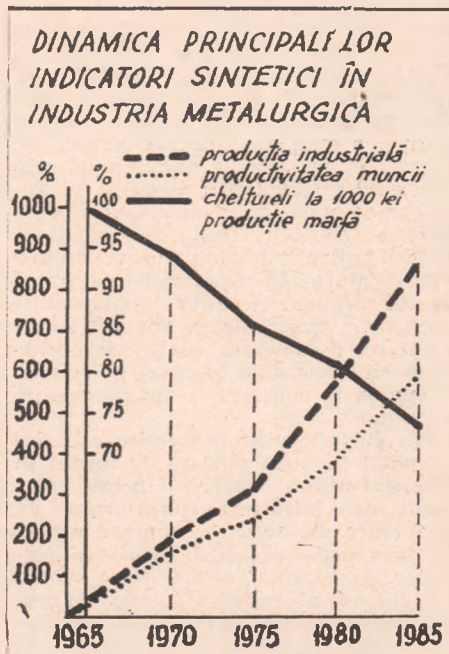
Ținând seama că materiile prime de bază (minereurile, cocsul și cărbunele cocsificabil) folosite pentru producerea metalului sînt în cea mai mare parte importate, utilizarea lor rațională, ca și promovarea unei politici stricte de economisire a resurselor de combustibil și energie, constituie în prezent una din sarcinile majore, de a cărei îndeplinire depinde participarea mai substanțială a industriei siderurgice la creșterea venitului național — temelia ridicării continue a nivelului de trai al întregului nostru popor.

Progresul tehnic la baza creșterii productivității muncii

CONFORM PREVEDERILOR, în acest cincinal productivitatea muncii în metalurgie are un ritm mediu anual de creștere de 9,8%; în aceeași perioadă, reducerea cheltuielilor de producție trebuie să asigure un volum de economii de 7,8 miliarde lei (evoluția principalilor indicatori este redată în graficul nr. 1). Importanța acestor prevederi este ilustrată și de faptul că **sporirea cu un singur procent a productivității muncii echivalează cu o producție de circa 800 mil. lei, iar reducerea cheltuielilor numai cu un leu la 1000 lei producție-marfă conduce, în 1980, la obținerea unor economii de 128 mil. lei.**

La nivelul anului 1980 se prevede ca circa 80 % din sporul producției globale să fie obținut pe seama creșterii productivității muncii, din care 58—60% prin introducerea progresului tehnic, 25—30% prin măsuri de organizare și normare a muncii și 10—15% pe seama calificării, policalificării și perfecționării pregătirii cadrelor. **Efectul creșterii productivității muncii asupra scăderii cheltuielilor de producție se va concretiza în realizarea unor economii de circa 27% din reducerea to-**

Graficul nr. 1

tală prevăzută la nivelul anului 1980 față de 1975.

Este evident că în atingerea acestor obiective, **progresului tehnic** îi revine un rol de prim ordin. În acest scop, încă din faza de proiectare a noilor obiective, întreaga capacitate tehnică a institutelor de cercetare și proiectare, precum și a compartimentelor de concepție și cercetare din cadrul întreprinderilor a fost mobilizată spre dotarea unităților cu agregate de înaltă productivitate, care să determine consumuri specifice reduse, comparabile cu nivelul tehnicii contemporane. Astfel, s-au construit furnale de mare capacitate (2700 mc), complet mecanizate și automatizate, cuptoare Martin de 400 tone/șarjă cu instalații de insuflare a oxigenului în timpul elaborării metalului, convertizoare L.D., laminoare cu un înalt grad de automatizare, instalații de turnare continuă a oțelului etc., ceea ce a permis realizarea ritmurilor înalte de dezvoltare a ramurii și de diversificare largă a produselor.

Eficiența economică în metalurgie crește prin adoptarea unor **tehnologii moderne, prin extinderea mecanizării și automatizării**, concomitent cu **ridicarea gradului de integrare**, cu folosirea largă a transporturilor navale (un combinat de 10 mil. tone/an manipulează zilnic peste 12000 t materii prime, materiale, produse). Aceste prin-

cipii de proiectare și organizare stau la baza construirii marilor combine (de la Galați și Călărași), care obțin sau vor obține produse cu un grad ridicat de rentabilitate. Avîndu-se în vedere că eficiența economică este cu atât mai mare cu cît producția industriei metalurgice este mai concentrată în unități mari, se urmărește, totodată, **construirea de agregate și secții noi, cu capacități din ce în ce mai mari și nivel tehnic ridicat.** Cum însă actualii indicatori de exprimare a producției globale nu reflectă întotdeauna efortul propriu, **considerăm că ar fi oportun ca, în metalurgie, să se exprime sintetic productivitatea muncii pe baza producțiilor specifice (t/angajat, t/muncitor, t/agregat), în condiții standard de aprovizionare (% metal în minereu, calitatea cocsului etc.).** Față de condițiile standard se pot stabili pe fiecare an indici obligatorii de folosire extensivă a agregatelor, inclusiv productivitatea fizică în unități naturale pe unitatea de timp.

Largi posibilități pentru reducerea cheltuielilor de producție

SCĂDEREA CONSUMULUI DE MATERII PRIME pe unitatea de produs, concomitent cu diminuarea consumurilor de energie electrică, combustibili și alte materiale, constituie o rezervă importantă de sporire a eficienței economice, aceasta cu atât mai mult cu cît în metalurgie cheltuielile materiale au o pondere însemnată în totalul costurilor de producție (tabelul).

La nivelul anului 1980, scăderea cheltuielilor de producție față de anul 1975 are ca principală sursă (67%) **reducerea normelor de consum.** Coeficientul de scoatere a metalului (exprimat în producția de laminate dintr-o tonă de oțel fabricată), care în 1975 a reprezentat circa 76%, trebuie să atingă în acest cincinal nivelul de 85%, ceea ce va însemna obținerea în plus a circa 1,2 mil. tone produse bune din aceeași cantitate de oțel lingou (graficul nr. 2). Acest salt calitativ va avea efecte favorabile și asupra creșterii productivității muncii (valoric cu circa 30000 lei/angajat la nivelul anului 1980 față de 1975). Pentru îndeplinirea acestei sarcini, întreprinderile au organizat colective de analiză a fiecărei faze de fabricație în vederea depistării rezervelor, concomi-

Ponderea cheltuielilor materiale în totalul costurilor de producție

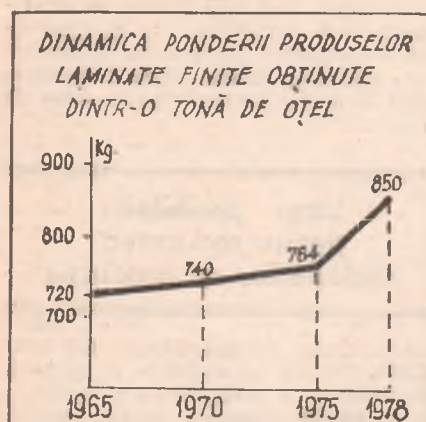
Elemente primare de cheltuieli	1976 în prețuri reasezate	1977 în prețuri corectate
Total cheltuieli de producție	100,0	100,0
din care :		
— materii prime, materiale, combustibil și energie	82,4	87,5*
— amortizări	4,3	4,7
— retribuții și asigurări sociale	5,7	7,0
— taxe fonduri de producție și terenuri	6,3	—
— Alte cheltuieli	1,3	0,8

* În condițiile prețurilor corectate, intrate în vigoare la 1 ianuarie 1977, din care au fost eliminate taxele pe fondurile de producție și pe terenuri (elemente de venit net), a crescut ponderea cheltuielilor materiale în totalul costurilor de producție față de anul 1976.

tent cu inițierea altor acțiuni, printre care :

a) **introducerea pe scară largă a instalațiilor de turnare continuă a oțelului.** Până în prezent s-au introdus două instalații pentru turnarea sleburilor la Galați, două instalații pentru turnarea blumului și țagelilor la „Oțelul roșu” și sint prevăzute alte instalații la Galați, Hunedoara, Călărași etc. Prin turnarea continuă a oțelului se reduc pierderile metalice cu circa 9—10% față de turnarea clasică în lingotiere, micșorându-se, în același timp, numărul personalului de deservire (pentru pregătirea lingotierelor, trenurilor de turnare etc.). La nivelul anului 1980, în instalațiile de turnare continuă urmează să se obțină 3,5 mil. tone oțel, ceea ce va aduce o economie de metal de 350 000

Grafiul nr. 2

tone față de turnarea obișnuită în lingotiere :

b) **îmbunătățirea formei lingourilor pentru răcirea și cristalizarea uniformă, precum și folosirea plăcilor exoterme și termoizolante la turnarea în lingotiere,** ceea ce va determina reduceri importante ale pierderilor metalice ;

c) **creșterea volumului de lingouri calde în cuptoarele adânci și introducerea unor gaze protectoare pentru evitarea oxidării în timpul încălzirii** (se recuperează 2—3% din metal) ;

d) **înlocuirea treptată** (pe măsura posibilităților alimentare cu energie electrică) a cuptoarelor adânci cu cuptoare electrice (pierderile metalice prin ardere se reduc la 0,5—1% față de 2—3% prin procedeul de încălzire clasic).

În scopul utilizării raționale a metalului pe ansamblul economiei, se va acționa mai mult în direcția îmbunătățirii condițiilor de laminare, prin **restringerea cimpului de toleranțe,** în special la profilele mijlocii și grele, livrarea laminatelor la lungimi fixe și

multiple, realizarea de profile îndoite în locul profilelor laminate la cald etc. Economia de metal obținută prin utilizarea profilelor îndoite în construcția de mașini, de pildă, reprezintă circa 10—30%, iar în industria electrotehnică 15—40% ; în același timp, fabricarea de profile fasonate de mare precizie permite reducerea considerabilă a deșeurilor și a manoperei de prelucrare, în special în metalurgia aluminiului prin extruziune (pierderile metalice se reduc în acest caz cu 30—45% față de procedeele clasice). Deși îmbunătățirea proprietăților metalului prin finisări suplimentare ale suprafețelor și tratamente termice necesită manoperă și consumuri materiale și energie suplimentare, considerăm că aceste operațiuni sint rentabile la nivel macroeconomic și, în consecință, sint promovate continuu.

Nivelul eficienței economice este determinat în bună măsură de **modul în care sint utilizate materiile prime principale, care intră în circuitul primar de prelucrare.** De aceea, se impune o preocupare susținută pentru reducerea normelor de consum, pentru folosirea cât mai intensă a resurselor interne de materii prime, precum și o mare grijă pentru alegerea surselor, atît din punct de vedere calitativ, cît și al prețurilor, în scopul diminuării efortului valutar.

Calitatea materiilor prime se reflectă în nivelul cheltuielilor de producție prin efectul asupra utilizării capacității agregatelor și a consumului de materiale auxiliare necesare procesului tehnologic. O aprovizionare eficientă trebuie să țină seama de corelația calității materiilor prime cu randamentul optim al agregatelor. Este cunoscut faptul că, pînă la un anumit conținut de substanțe utile, efectul asupra consumului și a capacității agregatelor se prezintă pe o curbă ascendentă, avînd rezultate economice favorabile. O materie primă de slabă calitate, așa-zis ieftină, poate avea în schimb consecințe nefavorabile asupra mersului economic al agregatelor, al eficienței în general.

Calificare profesională corespunzătoare nivelului de dotare tehnică

CREȘTEREA GRADULUI DE ÎNZESTRARE TEHNICĂ ridică o serie de probleme a căror rezolvare este absolut necesară pentru ridicarea eficienței. Astfel, apare necesitatea asigurării u-

nui grad mai avansat de calificare și specializare a celor ce exploatează și întrețin funcțional această tehnică ; în anumite situații (tehnica de calcul, instalații și agregate foarte complexe cu înalt grad de automatizare), creșterea nivelului tehnic al producției impune ca la exploatarea și întreținerea instalațiilor să fie folosite cadre cu studii superioare, specialiști de înaltă calificare. Aceasta determină, după părerea noastră, **necesitatea reconsiderării noțiunii de personal TESA,** întrucît în acest caz, multe cadre cu studii medii și superioare (maștri, tehnicieni, chiar ingineri) devin efectiv personal direct productiv. Asemenea situații se întîlnesc tot mai des în industria metalurgică la tablourile de comandă din sălile de mașini ale laminatoarelor moderne din cadrul C.S. Hunedoara, C.S. Galați, C.O.S. Tîrgoviște, la electroliza aluminiului, prese de extrudare etc.

Calificarea și policalificarea forței de muncă exercită o influență favorabilă asupra productivității muncii, în măsura în care procesul de pregătire ține pasul cu progresul tehnic. **Necesitatea asigurării unei concordanțe cantitative și calitative între pregătirea oamenilor și nivelul înzestrării tehnice a producției este deosebit de pregnantă în cazul unităților noi.** Sistemul actual, care permite angajarea muncitorilor numai cu 3—6 luni înainte de intrarea în producție a unităților noi, nu creează acestora condiții să-și asigure forța de muncă în structura și specialitățile de care au nevoie. Se impune, de aceea, o reconsiderare a concepției tuturor acelor care prevăd sau se ocupă efectiv de pregătirea cadrelor pentru noile obiective industriale. Mă refer, bunăoară, la **stabilirea unei măsuri prin care, pentru unitățile noi, încă de la începutul fiecărui cincinal, în funcție de termenele de intrare în producție, să se stabilească, prin plan, sarcini concrete de pregătire practică a absolvenților ;** în această situație, cursanții ar urma să fie repartizați la alte unități unde să lucreze în echipe alături de muncitori, să-și însușească temeinic procesele tehnologice, manipularea agregatelor și instalațiilor.

SARCINILE MARI puse în fața industriei siderurgice prin Directivele Congresului al XI-lea al P.C.R., prin documentele ulterioare, ca și prin recentul Congres al consilierii oamenilor muncii, obligă la ridicarea pe o treaptă superioară a întregii activități din fiecare unitate. Aceasta presupune creșterea responsabilității generale și individuale față de gospodărirea materiilor prime, combustibilului și energiei, față de utilizarea la parametrii cît mai ridicați a mașinilor, agregatelor și instalațiilor din dotare, pentru sporirea neîncetată a producției de metal a țării, în condițiile unor costuri tot mai reduse.

Costache TROTUȘ
adjunct al ministrului
industriei metalurgice

TRIBUNA ECONOMISTULUI

Caracterul mobilizator al metodei directe de calcul a indicatorului producție netă

PRODUCȚIA NETĂ reprezentând valoarea nou creată cu care o întreprindere contribuie la formarea venitului național, indicatorul care o exprimă asigură un control calitativ al modului în care s-a îndeplinit planul de producție. Întrucât producția netă conține numai elemente de muncă vie, dintre care ponderea cea mai mare o dețin beneficiul și retribuirea muncii, este normal și mai echitabil ca recalcularea fondului planificat de retribuire a muncii să se facă în funcție de gradul de îndeplinire a planului de producție netă, care reflectă calitatea muncii depuse de colectivul unei întreprinderi într-o anumită perioadă, în deplină concordanță și cu interesele economiei naționale. Folosind acest indicator, stabilirea fondului admisibil de retribuire se face implicit în funcție de aportul pe care-l aduce o întreprindere la crearea venitului național.

O condiție esențială pentru folosirea eficientă a producției nete în măsurarea drepturilor de retribuire a muncii, bineînțeles în condiții avantajoase și pentru economia națională, este aceea ca planul de producție netă să fie fundamentat științific. În condițiile actuale, însă, cînd acest plan se stabilește prin metoda indirectă, de scădere a cheltuielilor materiale din valoarea producției globale aferentă acestora, sistemul oferă organelor tutelare posibilitatea de a stabili sarcini minime pentru acest indicator, sub posibilitățile de realizare ale întreprinderilor. Această situație mai este favorizată și de faptul că în prezent recalcularea fondului de retribuire în funcție de acest indicator nu s-a extins la toate întreprinderile.

Datorită acestui fapt organele tutelare planifică un volum mare de cheltuieli materiale întreprinderilor din subordine care recalculează fondul de retribuire în funcție de indicatorul amintit, dezavantajînd în schimb — prin subdimensionarea volumului de cheltuieli materiale — întreprinderile care nu recalculează fondul așa cum s-a arătat mai sus. Spre exemplu, din analiza efectuată la o întreprindere care a experimentat indicatorul producția netă în anul 1976 și în trim. 1/1977 a rezultat că atribuirea de către organul tutelar a unor planuri nefundamentate științifice, a permis ca acest indicator să fie depășit în proporții exagerate, fapt care nu reflectă decît în mică măsură efortul întreprinderii în cauză.

Pentru a se putea încadra în cifrele stabilite de organele tutelare pentru indicatorul producția netă, întreprinderile sînt obligate să modifice, prin diminuare, un element cu pondere mare în planul pretului de cost, respectiv cheltuielile cu retribuirea muncii, ajungînd la situația anormală ca acestea să fie mult mai mici decît fondul din planul de muncă și retribuire. Spre exemplu, la întreprinderea analizată fondul de retribuire din

planul pretului de cost, element component de bază din planul de producție netă, a fost mai mic cu 5 945 mii lei pe anul 1976 și cu 1 400 mii lei pe trim. 1 1977 decît cel înscris în planurile de muncă și retribuire. Pentru a putea face această diminuare a fondului amintit întreprinderea a prevăzut o sumă exagerată, nefundamentată, de 7 709 mii lei în planul de costuri pe anul 1976 cu titlul de cheltuieli cu munca vie care nu intră în planul pretului de cost.

Alte întreprinderi subdimensionează elementele de muncă vie care intră în componența planului de producție netă și care ar trebui înscrise în mod normal în planul de costuri pe baza realizărilor din anul de bază (retribuirea muncii : C.A.S. ; contribuții la tehnica nouă), folosind alt artificiu de calcul și anume prevăd sume în roșu la capitolul „Alte elemente de muncă vie”. În acest fel, prin însumarea tuturor elementelor de muncă vie amintite cu beneficiul, întreprinderile reușesc să se încadreze în planul subevaluat de producție netă atribuit de organul tutelar.

IN CONSECINȚĂ, în vederea înlăturării situațiilor anormale amintite mai înainte propunem îmbunătățirea actualei metodologii de planificare a indicatorului producția netă după cum urmează :

a) Stabilirea planului să nu se mai facă prin metoda indirectă, ci prin metoda directă, a însumării elementelor de muncă vie evidențiate distinct în planul de costuri, formular CP 1 (contribuții ; C.A.S. ; contribuții la tehnica nouă ; alte cheltuieli de muncă vie) cu beneficiul aferent producției planificate a se fabrica în perioada respectivă.

Opiniile unor specialiști că nu se poate folosi metoda directă deoarece sînt o serie de cheltuieli cu munca vie cuprinse în conturile complexe de cheltuieli din evidența contabilă, nu sînt, după părerea noastră, întemeiate, deoarece și în prezent întreprinderile sînt obligate să separe din conturile amintite alte cheltuieli materiale. De aceea, considerăm că este mai ușor să se separe cheltuielile cu munca vie — care au o pondere mult mai mică — decît cheltuielile materiale în componența sumelor înregistrate în diversele conturi complexe de cheltuieli din evidența contabilă.

De altfel, capitolul „Alte elemente cu munca vie” se planifică în planul pretului de cost în funcție de realizările din anul de bază înscrise în darea de seamă statistică Ind. Pcb. Operațiunea amintită urmează să se facă numai pentru realizările la capitolul respectiv, atunci cînd se întocmește darea de seamă Ind. Pca. și Ind. Pcb. În cazul cînd intervin modificări ale planului de muncă și de retribuire, organele tutelare să fie obligate să modifice corespunzător și planul de costuri și respectiv planul producției nete, în așa fel

încît să existe concordanță perfectă între cele două secțiuni de plan. De asemenea, să se prevadă în normele metodologice obligația pentru întreprinderi ca în planul de costuri să înscrie la capitolul „Cheltuieli cu munca vie care nu intră în costuri” sume cel mult la nivelul celor realizate în perioadele corespunzătoare din anul precedent, iar la capitolul „Alte elemente cu munca vie” să nu aibă dreptul să planifice sume în roșu.

În ceea ce privește beneficiul planificat, care se însumează cu celelalte elemente de muncă vie evidențiate distinct în formularul CP 1, acesta urmează să fie determinat prin scăderea din valoarea la preț de producție a producției marfă planificată a se fabrica în perioada respectivă, a costului complet comercial aferent acestuia care rezultă din planul de costuri.

Avînd în vedere că planul de costuri se defalcă numai trimestrial, în formularul CP 1 defalcarea elementelor de muncă vie pe lunile trimestrului propunem să se facă prin înmulțirea ponderii acestor elemente față de valoarea producției marfă planificată trimestrial (exprimată în prețuri de producție) cu valoarea aceleiași producții defalcată pe lunile trimestrului.

b) Raportarea producției nete realizată prin dările de seamă statistice Ind. Pca (lunar) și Ind. Pcb (trimestrial și cumulat de la începutul anului) să se facă tot prin metoda directă, respectiv prin însumarea elementelor de muncă vie (retribuții, C.A.S., contribuții la tehnica nouă, alte elemente de muncă vie) care se preiau direct din evidența contabilă, din conturile de cheltuieli. La acestea se adaugă beneficiul, care se determină prin scăderea din valoarea producției marfă fabricată în perioada respectivă exprimată la preț de producție, a costului complet comercial aferent acestuia.

c) Simplificarea normelor metodologice nr. 4 ale O.C.S., în sensul renunțării la completarea anexelor nr. 2 și 3, motivat de faptul că datele necesare întocmirii dărilor de seamă statistice Ind. Pcb se pot extrage direct din rulajele conturilor de cheltuieli evidențiate în contabilitate în jurnalele Order sau Cartea mare, cu excepția altor cheltuieli cu munca vie care trebuie separate din conturile complexe de cheltuieli.

d) Pornind de la premisa că indicatorul producția netă reprezintă în fapt contribuția fiecărei întreprinderi la crearea venitului național, propunem ca planul și realizările pentru acest indicator să fie deduse numai din producția marfă, deoarece numai această producție este finită și destinată livrării la terți. Această propunere se întemeiază pe considerentul că în situația întreprinderilor cu ciclu lung de fabricație, potrivit actualei metodologii, acestea calculează elementele de muncă vie aferente și soldului de producție neterminată, care nu reprezintă încă o valoare nou creată și implicit nici o contribuție la crearea venitului național, decît numai atunci cînd pro-

Dumitru DRUMEN
inspector principal
la Sucursala județeană Cluj
a Băncii Naționale

(Continuare în pag. 14)

PRODUCȚIA ȘI COSTURILE, CRITERII DE FUNDAMENTARE A ZONĂRII CULTURILOR CEREALIERE

— Concluziile unui studiu efectuat în cooperativele agricole —

O ȚARĂ — cum este România — care dispune de condiții naturale favorabile pentru a produce întreaga cantitate de cereale necesară consumului propriu și a crea și disponibilități pentru export, nu-și poate permite, din puternice rațiuni economice, să nu le valorifice. Partidul Comunist Român a urmărit cu fermitate sporirea neîntreruptă a producției de cereale a țării, ca soluție de neînlucuit pentru îmbunătățirea calitativă a alimentației, inclusiv prin asigurarea pe această cale a creșterii cantităților de produse animale — carne, lapte, ouă ș.a.

O coordonată de bază a dezvoltării agriculturii românești este mărirea ponderii producției animale în producția globală agricolă, la peste 50 la sută în perspectivă. Pentru a atinge acest obiectiv trebuie mobilizate toate resursele de care dispunem: să folosim rațional pășunile și finetele naturale, să valorificăm producția vegetală secundară, să preparăm și să păstrăm cu grijă toate rezervele de furaje. Fără furaje concentrate, însă, nu se poate concepe o zootehnie modernă. De aceea, trebuie să producem porumb mult și ieftin. La Congresul consiliilor de conducere ale unităților agricole socialiste, tovarășul Nicolae Ceaușescu arăta că: „...ne-am propus să ajungem în 1980 la o producție de cereale de peste 23 milioane tone, adică 1 000 — 1 200 kilograme pe locuitor. Este necesar să se ia măsuri energice pentru creșterea suprafețelor cultivate cu cereale, îndeosebi cu porumb, în toate sectoarele agriculturii”.

În țara noastră, obținerea unei producții ridicate de porumb se poate realiza pe calea sporirii suprafețelor

cultivate și mai ales prin intensificarea producției. Sporirea suprafețelor cultivate cu porumb nu este posibilă, însă, fără intensificarea culturii grâului, astfel încât să se obțină o creștere a producției totale.

Orientări pentru intensificarea culturilor cerealiere

LA BAZA progreselor realizate în dezvoltarea modernă, intensivă a agriculturii noastre a stat faptul că practica a adoptat tot ceea ce știința agricolă contemporană a creat mai nou și viabil. Rodul acestor acțiuni s-a materializat, printre altele, în stabilirea unor programe speciale de dezvoltare a ramurilor și culturilor principale.

Marele forum al țărănimii a pus în evidență principalele măsuri tehnice, organizatorice și economice ce trebuie luate în vederea realizării noilor orientări în producția de cereale a țării: amplasarea mai rațională a culturilor pe teritoriu; promovarea tehnologiilor avansate, specifice fiecărei microzone agricole; îmbunătățirea organizării producției și muncii; creșterea cointeresării materiale a unităților agricole și a lucrătorilor; asigurarea unei eficiențe economice ridicate pentru fiecare produs etc.

Amplasarea rațională a culturilor pe zone agricole și stabilirea unei structuri optime a suprafețelor cultivate în unitățile agricole este determinată de

cerințele societății, de necesitatea valorificării condițiilor naturale, de cointeresarea producătorilor. Întrucât ne-am propus să producem grâu, porumb, orz în sistem intensiv, se impune realizarea în practică a unor idei, deja bine conturate. În ce măsură în cooperativele agricole de producție, se materializează noile orientări?

În suprafața cultivată a țării noastre, grâul și porumbul — principalele culturi cerealiere — ocupă circa 60 la sută. Cooperativele agricole de producție cultivă circa 80 la sută din suprafața de grâu a țării și circa 60 la sută din cea de porumb, având un rol esențial în constituirea fondului de stat (73 la sută la grâu și 94,8 la sută la porumb). Iată de ce **sporirea producției de grâu și porumb în cooperativele agricole, în condiții de eficiență ridicată, este o problemă de interes național și o importantă cale de consolidare economică**, căreia trebuie să i se acorde o atenție deosebită în perspectiva reducerii substanțiale a forței de muncă în agricultură. Cultura mecanizată a cerealelor va trebui să constituie sursa principală de venituri și, totodată, baza dezvoltării zootehniei de tip industrial.

Generalizarea calculului costurilor de producție în cooperativele agricole creează posibilitatea fundamentării economice a programelor de dezvoltare a producției de grâu și porumb în perspectivă. O condiție de bază care se impune a fi respectată în înfăptuirea acestor programe este **mai buna gospodărire a pământului, folosirea în**

	Cîmpia Barăna-nului	Cîmpia Dobrogeei	Cîmpia Burnașului	Cîmpia Olteinei	Cîmpia Timișului	Cîmpia Crișurilor	Cîmpia Someșului	Cîmpia Moldovei	Cîmpia Covurluiului	Cîmpia Titu-lui	Podișul Transilvaniei
Grâu											
Ponderea în total suprafață cultivată											
neirigat	12,05	4,23	6,54	3,59	4,16	2,71	1,37	6,26	4,19	12,28	6,64
irigat	36,88	17,31	6,31	25,63	0,40	—	0,50	0,33	2,13	1,05	0,06
Producția medie la ha (în % față de neirigat)	121,0	123,9	114,4	71,8	80,2	—	106,9	141,7	128,9	86,3	66,8
Cheltuieli la 1 000 lei producție (în % față de nivelul minim atins la cultura neirigată)	103,5	116,0	101,1	100,0	121,3	117,5	139,9	137,0	105,8	111,6	156,4
Porumb											
Ponderea în total suprafață cultivată											
neirigat	11,6	2,6	7,8	5,7	4,1	3,5	2,2	7,5	4,5	11,6	5,3
irigat	29,1	19,2	6,9	24,8	0,2	—	0,8	1,3	2,2	0,2	—
Producția medie la ha (în % față de neirigat)	133,7	166,3	137,2	139,5	178,7	290,5	101,2	93,5	181,0	193,5	55,1
Cheltuieli la 1 000 lei producție (în % față de nivelul minim atins la cultura neirigată)	101,8	131,0	100,0	106,5	122,8	114,7	139,8	136,2	119,2	128,4	156,4
Corelații între indicatorii economici la grâu (cultură neirigată)											
Costul pe tonă	86,4	94,8	85,6	81,8	115,1	105,0	104,4	117,6	85,2	97,7	140,1
Producția medie la ha	127,1	115,9	138,8	133,9	101,2	116,1	86,5	81,0	108,1	104,6	61,8
Cheltuieli materiale la ha	110,5	112,5	120,6	111,6	117,5	125,8	106,8	94,9	97,2	100,9	87,3
Preț mediu de contractare pe tonă	97,5	95,3	99,1	96,1	109,5	104,2	102,3	99,2	94,9	101,4	102,0

mai mare măsură a fertilității naturale a solului pentru acele culturi care asigură producții mari și ieftine. În ce măsură grîul și porumbul trebuie așezate mai rațional pe teritoriu pentru a se realiza aceste cerințe?

Dintr-un studiu efectuat, în anul 1975, într-un număr de 3259 de C.A.P.-uri care au cultivat grîu în sistem neirigat și 313 în sistem irigat, precum și în 3303 C.A.P.-uri care au cultivat porumb în sistem neirigat și 407 în sistem irigat rezultă concluzii care pot sta în atenția diferitelor organe de decizie. Eșantionul studiat cuprinde cooperative din toate macrozonele agricole ale țării. Din studiu au fost excluse cooperativele care au avut suprafețe calamitate.

Cea mai mare parte a suprafețelor cultivate cu grîu și porumb în sistem neirigat o întîlnim în cele 10 macrozone de șes: la grîu ponderea este de 57,38 la sută, iar la porumb de 61,1 la sută. În medie, pe o cooperativă agricolă revin 463,8 hectare cultivate cu grîu și 450 hectare cultivate cu porumb în regim neirigat, cu oscilații zonale mari: între 118-792 hectare la grîu și 83-826 ha la porumb. De asemenea, în macrozonele de șes s-au realizat o mai mare concentrare a suprafețelor cultivate pe fiecare unitate, ca și cea mai mare concentrare a suprafețelor cultivate cu grîu și porumb în sistem irigat: în 9 macrozone — la grîu 90,54 la sută din suprafață, la porumb 84,7 la sută. Suprafața medie cultivată cu grîu pe o cooperativă agricolă în sistem irigat variază între 638,8 hectare în C.A.P.-urile din macrozona Cîmpia Bărăganului și 52 hectare în Cîmpia Timișului, iar la porumb între 704 hectare în Cîmpia Bărăganului și 10 hectare în Cîmpia Crișurilor (vezi tabelul centralizator).

Actuala repartitie teritorială a grîului și porumbului pe cele două mari zone de relief — șes și deal — nu se poate menține în perspectiva practicării unor sisteme intensive de cultură. Din rațiuni economice, în competiție cu porumbul, grîul neirigat va trebui să fie amplasat cu precădere în

macrozonele de podiș, subcarpatice și de deal, iar porumbul în macrozonele de șes, evident în limitele acoperirii necesarului de consum al populației și a exportului. **Cultura irigată a grîului și în special a porumbului trebuie practică în macrozonele de șes.** Irigarea asigură nu numai producții ridicate, dar și stabile. Dat fiind faptul că în macrozonele de podiș, subcarpatice și deal, cu cheltuieli moderate la hectar se pot obține producții ridicate de grîu și se asigură o folosire rațională a pămîntului, această cultură se impune în defavoarea porumbului. Porumbul favorizează procesul de eroziune în aceste macrozone, în schimb în șes asigură producții ridicate la hectar și o folosire rațională a pămîntului.

Pentru stimularea amplasării culturii grîului neirigat în zonele mai înalte și a porumbului la șes sînt necesare măsuri de intensificare a producției și de aplicare a sistemelor de cointerensare a unităților producătoare. Intensificarea culturilor de grîu și porumb impune respectarea cu strictețe a tehnologiilor specifice. Dintre măsurile subliniate la Congresul consiliilor de conducere ale unităților agricole socialiste ies în evidență: **extinderea soiurilor și hibridurilor de înaltă productivitate; mecanizarea tuturor lucrărilor la cultura porumbului, pînă la sfîrșitul acestui cincinal; administrarea rațională a îngrășămintelor chimice și naturale, respectarea normelor de densitate diferențiate pe zone.**

În zonele de șes, cultura grîului se poate practica în sistem intensiv, în perimetrele irigabile, pentru a asigura producții mari și stabile. Grîul irigat, în asolament cu porumbul și alte culturi tehnice și furajere, permite practicarea sistemului de cultură duble. În acest fel se asigură folosirea intensivă a pămîntului și o eficiență economică ridicată. Porumbul trebuie să se cultive cu precădere în zonele de șes, în sistem neirigat și mai ales irigat. Dacă avem în vedere faptul că în perspectivă se vor face amenajări pentru irigații pe întreaga suprafață irigabilă a

țării, această orientare este pe deplin posibilă.

Criterii de eficiență privind dezvoltarea intensivă a culturilor cerealiere

O CULTURĂ intensivă înseamnă, în primul rînd, **producție ridicată la hectar.** În 1976, anul celei mai mari recolte de cereale din istoria agriculturii românești, s-a realizat, în medie pe țară, o producție de 2800 kg de grîu și 3400 kg de porumb la hectar. Un mare număr de unități agricole de stat și cooperatiste au obținut producții mult mai mari, ceea ce îndreptățește afirmația făcută la Congresul țărănimii că, în prezent, starea de lucruri cea mai negativă în agricultură, pe care trebuie s-o combatem cu toată hotărîrea și s-o lichidăm neîntîrziat, este valorificarea insuficientă a condițiilor și posibilităților de care dispunem.

Dacă facem o analiză retrospectivă a producțiilor medii de grîu și porumb realizate la hectar în sistem irigat și sistem neirigat, în cooperativele agricole de producție luate în studiu, această realitate ne apare mai pregnantă. Ce concluzii pot fi formulate? În primul rînd, s-au înregistrat sporuri nesemnificative la hectarul cultivat cu grîu în perioada 1973-1975, în majoritatea macrozonelor naturale. Nivelul producțiilor medii la hectar în macrozonele de șes, deși superior celor din macrozonele de podiș, subcarpatice și de deal, este departe de a fi satisfăcător sub raportul folosirii potențialului productiv al acestor soluri fertile. În zonele mai înalte, deși cooperativele practică cultura grîului în sisteme extensive, se observă posibilitatea realizării unor producții ridicate la hectar. Prin administrarea unor cantități suficiente de îngrășămintă chi-

conf. dr. Letiția ZAHIU

(Continuare în pag. 18)

Podișul Someșului	Podișul Moldovei	Podișul Dobrogei	Tara Birsel	Tara Răsăritului	Dealurile vestice	Subcarpații Răsăriteni	Subcarpații de curbură	Subcarpații Meridionali	Depresiunile Marginale	Delta Dunării	Zonele de munte	TOTAL (MEDIE)
1,96	4,65	3,29	0,4	0,65	1,09	4,57	2,95	9,12	2,36	0,03	2,92	100,0
—	0,12	7,76	—	0,05	—	1,13	—	1,46	—	—	0,09	100,0
—	92,4	96,9	—	98,8	—	138,0	—	89,1	—	—	100,8	134,1
164,6	124,4	103,5	214,3	152,2	126,5	140,7	114,4	107,0	177,8	184,3	144,8	115,9
3,0	5,6	2,0	—	0,3	1,3	4,6	3,4	7,4	2,5	0,1	3,4	100,0
0,1	0,3	10,0	—	0,1	—	1,6	0,6	1,9	0,3	—	0,4	100,0
154,0	107,6	128,1	—	130,8	—	137,8	100,6	113,9	98,1	—	157,8	180,8
158,8	126,5	130,0	262,8	167,2	124,8	133,2	137,7	126,3	163,5	120,7	155,7	121,4
156,4	108,2	85,4	188,7	142,9	113,9	124,8	95,1	94,3	167,1	139,9	138,3	100,0
53,9	77,3	105,1	55,9	67,2	78,3	75,3	112,2	99,9	43,2	63,5	54,2	100,0
80,3	79,9	90,9	106,0	95,9	91,7	93,1	105,6	91,9	99,0	96,9	75,7	100,0
108,2	100,7	96,3	98,1	107,3	104,4	102,0	96,6	102,5	105,9	86,1	109,7	100,0

INDICATORUL PRODUCȚIE NETĂ

(Urmare din pag. 11)

ducția neterminată se va finisa. În aceste condiții, nu este normal ca fondul de retribuire a muncii să se recalculeze și în funcție de această parte de venit net care nu s-a creat încă.

DE MENȚIONAT însă este faptul că asigurarea fondului de retribuire aferent soldurilor de producție neterminată (în creșterea la finele perioadei față de începutul perioadei) se face prin planul de muncă și retribuire, la fundamentarea căruia s-a ținut seama și de fondul necesar pentru aceasta.

În cazul cînd se acceptă stabilirea planului și a realizărilor pentru producția netă aferentă numai producției marfă, atunci raportarea acestui indicator se va putea face prin metoda directă, a însumării elementelor de muncă vie înscrise în darea de seamă Ind. Pcb cap. IV cu beneficiul aferent producției marfă calculat pe baza datelor înscrise la cap. II din Ind. Pcb, așa cum s-a arătat mai înainte. De altfel, această metodă directă se poate folosi și în cazul cînd producția netă se stabilește ca aferentă producției globale, deoarece elementele cu munca vie componente ale producției nete se pot extrage din evidențele contabile, fiind transpuse în darea de seamă Ind. Pcb cap. V.

Pentru recalcularea fondului de retribuire aferent muncitorilor pe primele două luni ale trimestrului, pînă la stabilirea datelor certe și definitive în baza dării de seamă statistice Ind. Pcb trimestrial, propunem să se mențină în continuare actualul sistem prevăzut în circulara nr. 3/1974 a B.N.R.S.R., cu următoarele adaptări: anexele nr. 2 și 3 la circulara amintită urmează să fie modificate corespunzător, înscriindu-se în locul cheltuielilor materiale, total cheltuieli planificate cu munca vie după sistemul propus mai înainte; în locul ponderii cheltuielilor materiale să se determine ponderea cheltuielilor de muncă vie față de producția marfă sau globală, în funcție de care se va determina volumul producției nete realizate pe luna în curs pentru care se solicită fondul de retribuire și pentru care nu s-a încheiat încă darea de seamă contabilă, pe baza căreia să se poată determina exact volumul cheltuielilor cu munca vie realizate.

Pe baza propunerilor făcute mai înainte de îmbunătățire a metodologiei actuale, **susținem extinderea indicatorului producția netă pentru toate întreprinderile, deci la nivelul economiei naționale.** De asemenea, stabilirea fondului de retribuire admisibil să se facă pentru toate întreprinderile în funcție de gradul de îndeplinire a acestui indicator care reflectă mai fidel latura calitativă a activității desfășurate de colectivele de oameni ai muncii din întreprinderi, într-o anumită perioadă și în perfectă concordanță cu interesele economiei naționale.

DIALOGUL INDUSTRIE-COMERȚ CU PARTICIPAREA DIRECTĂ A CONSUMATORILOR

PAVILIOANELE Complexului expozițional din Piața Scintei sunt gazda celei de-a 8-a ediții a **Tîrgului de mostre de bunuri de consum**, care se va desfășura în perioada 14 august — 11 septembrie 1977. Organizatorii acestei acțiuni de amploare semnificație social-economică, transpunînd în viață indicațiile date de secretarul general al partidului, tovarășul **Nicolae Ceaușescu**, la ediția precedentă a tîrgului, promovează o concepție organizatorică nouă, care accentuează caracterul de lucru.

În prim-planul obiectivelor vizate se situează rezultatele obținute pînă în prezent, ca și preocupările pe 1978 pe linia „Programului privind producția și desfacerea către populație a bunurilor de consum în perioada 1976—1980”, evidențierea modului cum sint îndeplinite programele aprobate de conducerea de partid pentru fiecare ramură producătoare de bunuri de larg consum.

Pe o suprafață de aproape 31 000 mp, principalele unități producătoare expun fondul de marfă oferit spre contractare pe 1978; evident, din zecile de mii de sortimente se detașază produse noi, cele îmbunătățite sau re-proiectate, ce asigură o valorificare superioară a materiilor prime indigene. Numai unitățile Ministerului Industriei Ușoare urmează să asigure o pondere a produselor noi și reproiectate de 39% în totalul producției din 1978. De reținut că **ministerele expozante prezintă numai acele produse ce pot fi contractate și livrate fondului pieței**, deci pentru care sint asigurate condițiile tehnico-materiale necesare producției lor.

Actuala ediție a tîrgului ilustrează măsurile întreprinse pentru perfecționarea cadrului de relații industrie-comerț, jalonată de eforturile pentru dimensionarea ofertei cit mai aproape de nivelul cererii populației, pentru îmbunătățirea aprovizionării și servirii acesteia.

Definitorie pentru activitatea tîrgului fiind contractarea fondului de marfă, s-a urmărit crearea cadrului optim desfășurării dialogului industrie-comerț. Prezentarea exponatelor se face prin gruparea produselor pe domenii și destinații, în relație directă cu programele pentru fiecare ramură producătoare de bunuri de larg consum. Astfel, pavilionul A (central) este rezervat confecțiilor, tricotaajelor, încălțămintei, marochinării, țesăturilor, articolelor de galanterie, mercerie, pasmanterii; la nivelul superior al pavilionului, exponatele sintetizează eforturile pentru îndeplinirea programelor privind producția și desfacerea jucăriilor, a articolelor mărunte, de uz casnic și gospodăresc. Pavilionul Z₁ este destinat

prezentării succeselor pe linia programului privind producția și desfacerea produselor cosmetice și chimice, iar în aria pavilioanelor Z₂, Z₃ și Z₄ se concretizează realizările din programul privind produsele electrocasnice. Mai remarcăm elemente de inedit în pavilioanele destinate „Salonului luminii” (Z₅), produselor alimentare (C), mobilei și articolelor de sport din lemn (S—H), celor cultural-sportive (A₁—A₅—A₆), articolelor de artizanat (V) ș.a.

La recentul Congres al consiliilor oamenilor muncii, tovarășul **Nicolae Ceaușescu** evidențiază că îndeplinirea programului privind creșterea producției și desfacerii către populație a bunurilor de consum „depinde și de perfecționarea continuă a raporturilor dintre producție și cerere, a sistemului de contractare pentru piață. Această problemă esențială nu poate fi lăsată la liberul arbitru al aparatului comercial, ea trebuie rezolvată prin consultarea largă și cu participarea directă a maselor de oameni ai muncii”. În acest sens, prin măsurile organizatorice luate de Ministerul Comerțului Interior se asigură ca angajarea fondului de marfă

să fie realizată de cei mai autentici mesageri ai opțiunii de cumpărare — reprezentanții diferitelor categorii de populație, constituți în **Consiliul reprezentanților consumatorilor pentru alegerea și contractarea fondului de marfă** — organism consultativ, care exprimă o nouă măsură de conținut pe linia perfecționării cadrului de relație industrie-comerț în angajarea fondului de marfă. De asemenea, se organizează **testarea preferințelor** și opiniilor vizitatorilor, prin chestionare, schimburi de opinii, prin întâlniri între producători și vizitatori, cu participarea creatorilor, inovatorilor. Se vor realiza serii scurte de mărfuri noi, din cele expuse în standuri, care să fie vindute în cadrul tîrgului (la 120 de puncte de desfacere) și care să constituie un mijloc concret de testare a preferințelor populației.

Contractarea fondului de marfă pe anul 1978 demarează sub cele mai bune auspicii — măsurile adoptate recent de conducerea de partid și de stat pentru ridicarea mai accentuată a nivelului de trai al poporului. Pe temelia realizărilor dobîndite în dezvoltarea economiei naționale, producția bunurilor de consum ilustrează, la noua ediție a Tîrgului de mostre, ascendența viguroasă pe treptele împlinirii hotărîrilor Congresului al XI-lea al partidului.

**AL 8 LEA
TIRG DE MOSTRE
DE BUNURI DE CONSUM
BUCURESTI'77**

CITITORII AU CUVINTUL

Transfer

Pentru executarea volumului de lucrări de investiții și pentru asigurarea forței de muncă necesare șantierei noastre, în funcție de planul de punere în funcțiune a lucrărilor, conducerea întreprinderii angajează prin transfer, în interesul serviciului, diverse categorii de personal, cărora le acordă drepturile bănești prevăzute de art. 75 din Legea nr. 57/1974.

După un anumit timp, uneori foarte scurt (2-3 luni), o parte din acest personal, cărora li s-au achitat drepturile de transfer, pleacă din întreprindere din motive mai mult sau mai puțin întemeiate.

Pentru a nu deveni o obișnuință pentru plimbăreții pe banii statului, îmi permit să fac următoarea propunere: la angajarea oricărei categorii de personal în interesul serviciului, în contractul de muncă să fie introdusă obligația ca angajatul să rămână în unitatea respectivă cel puțin un an de zile. În acest fel s-ar dovedi eficiența drepturilor de transfer. Așa cum se întâmplă și cu contractele de școlarizare: dacă angajatul părăsește unitatea înainte de acest termen, să restituie valoarea primită la transfer.

Pavel PUȘCAȘ

contabil șef la Întreprinderea județeană de construcții-montaj Caraș-Severin

Norme

Normele metodologice nr. 2/1977, privind efectuarea plăților între unitățile socialiste, elaborate de Banca Națională, sînt de un real folos în activitatea zilnică a celor ce lucrează în domeniul financiar-contabil.

La punctul 100, litera „a”, se arată că atunci cînd penalitățile calculate potrivit H.C.M. nr. 306/1970 nu sînt achitate de debitor, urmează — potrivit pct. 11 — să se introducă dispoziție de încasare pentru orice sumă, dar numai în baza hotărîrilor Arbitrajului de Stat, instanțelor judecătorești sau organelor ierarhic superioare ale debitorilor. În această situație nu mai este nevoie de acceptul plătitorului.

Socotim că această „noutate” nu simplifică deloc lucrurile ci, din contră, între unități vor fi multe litigii deoarece, în mod practic, rare sînt cazurile în care acestea sînt consimțite de bună voie să achite penalitățile respective; aceasta cu atît mai mult dacă avem în vedere și faptul că H.C.M. nr. 306/1970 prevede că pentru prejudiciul cauzat organizațiilor socialiste prin plata de penalități, conducătorii organizațiilor socialiste vor recupera sumele plătite de la angajații în culpă.

Decontarea penalităților rezultate din nerespectarea contractelor economice pe baza dispoziției de încasare supusă avizării plătitorilor, după opinia noastră, ar contribui mult la accelerarea decontărilor și cu adevărat la evitarea unor litigii între unitățile socialiste.

Mircea NICOLAE

Cooperativa „Meșteșugarul” — Mediaș

Durabilul provizorat

Dacă situațiile excepționale cer măsuri excepționale, prelungirea efectului acestor măsuri, atunci cînd condițiile care le-au determinat au încetat, poate duce la rezultate negative, prin aboterea de la logica firească a lucrurilor.

Circulația în Capitală, dereglată în

urma cutremurului, a revenit la normal, ca întreaga viață economică și socială a orașului. Cu excepția transportului în comun. Aprecînd eforturile deosebite ale Întreprinderii de transporturi București, de a rezolva prin soluții ad-hoc preluarea fluxului de călători din diferite zone de concentrare (cartiere, zone industriale), îmi rămîne de neînțeles de ce se păstrează și acum provizoratele care impun restricții păgubitoare. Mă refer la o distribuție a traseelor care lasă descoperite zone întregi sau face foarte dificil accesul între zone distanțate; la o dirijare a afluirii mijloacelor de transport (în special a autobuzelor) lăsată la latitudinea unor controlori de traseu neexperimentați (de ce mai avem dispecerat prin radiotelefon?), din care cauză unele linii sînt supradotate cu mașini, iar altele — ca autobuzul 35 — supraîncărcate cu pasagerii nevoiți să aștepte în stație, în orele de vîrf, cîte o jumătate de ceas. Mă refer, mai cu seamă, la soluția fragmentării traseelor, care implică transbordări, deplasări între stațiile de capăt, pierdere de timp. În acest fel a crescut sensibil, pentru un număr important de cetățeni, durata medie a deplasării de la domiciliu la locul de muncă și invers — ca să nu mai vorbim de cheltuielile suplimentare.

Fiind un domeniu atît de important al serviciilor, la care recurge practic fiecare cetățean, n-ar trebui oare ca și transportul în comun să-și bazeze deciziile pe consultarea cît mai largă a masei de beneficiari?

Gherasim CHIBICI

București

ECOURI

Dobindă

În nota apărută în numărul 49/1976 al Revistei economice s-a scris despre dobînda suportată de unitățile cooperatiste meșteșugărești pentru stocul de piese de schimb necesare la depanarea bunurilor de folosință îndelungată ale populației. Semnatarul Mircea Nicolae din Mediaș a ridicat o problemă justă, dat fiind că prin art. 9 din H.C.M. nr. 753/1965 s-a stabilit ca aceste stocuri să fie creditate de către bancă maximum 7 ani, cu o dobîndă de 0,5%. Ulterior dobînda a fost majorată la 2%, iar după cîva timp la 5%. În acest fel cota de rabat comercial ce rămîne cooperativelor nu acoperă dobînda bancară plătită. Din această cauză cooperativele care dețin stocuri de piese de schimb pentru depanarea aparatelor de radio, televizoarelor, mașinilor de spălat rufe, frigiderelor etc. înregistrează pierderi datorită dobînzii prea mari.

Pentru remedierea situației am solicitat revenirea la dobînda de 0,5%.

N. DRIJMAN

director în UCECOM

Cheltuieli

Propunerea din scrisoarea cu acest titlu din nr. 2/1977 al Revistei economice este soluționată prin H.C.M. nr. 1028 din 15 august 1970, în felul următor: locatarii căminelor muncitorești pentru tineret plătesc pentru cazare anumite tarife maxime, diferențiate pe categorii de confort. În tarife se cuprind:

cheltuielile pentru amortizarea mijloacelor fixe, uzura obiectelor de inventar, iluminat, încălzit, apă, retribuții, spălatul lenjeriei și materiale de curățenie (art. 1). Unitățile care administrează cămine muncitorești pentru tineret suportă cheltuielile pentru lucrările de întreținere și reparații la clădirile și instalațiile aferente căminelor. Lucrările se efectuează anual și ori de cîte ori este nevoie (art. 4).

În normele de bază pentru planificarea, evidența și calcularea costurilor producției industriale, la pct. 10 lit. b se menționează că în costul planificat și cel efectiv al producției industriale este interzis să se includă, printre altele, și cheltuielile pentru activitatea neindustrială din care face parte și administrarea căminelor muncitorești pentru tineret. În cazul în speță este vorba de cheltuielile care se recuperează de la locatarii căminelor pe baza tarifelor sus-amintite.

Cheltuielile cu întreținerea și reparațiile la clădirile și instalațiile aferente căminelor, care trebuie suportate pe costuri de unitățile deținătoare, se planifică și urmăresc la pozițiile corespunzătoare ale cheltuielilor administrativ-gospodărești (21.10, 21.11, 21.12 și 21.13) din cadrul cheltuielilor generale ale întreprinderii, potrivit normelor și normativelor financiare stabilite pentru aceste cheltuieli.

Decebal URDEA

director

în Ministerul Finanțelor

Sere

În legătură cu propunerea de realizare a unor tipuri noi de sere cu acoperiș plat (nr. 2/1977 al Revistei economice) pe care să circule apa caldă reziduală din industrie în vederea încălzirii spațiului acoperit, facem următoarele precizări:

Prin circulația apei calde pe acoperiș, sticla sau materialul plastic se opacizează în timp relativ scurt, datorită depunerii sărurilor conținute în apă, lipsind plantele de factorul cel mai important pentru realizarea procesului de fotosinteză — lumină. Realizarea unei instalații de lumină electrică suplimentară ar conduce la investiții costisitoare și consum mare de energie electrică.

Tipul constructiv propus nu se poate realiza pe suprafețe industriale, ci numai gospodărești, de cîteva sute de metri pătrați, cu un consum ridicat de materiale de construcții, ținînd seama de necesitatea sustinerii unui acoperiș dublu și etanș, plus greutatea celor 6-8 cm strat de apă, ceea ce înseamnă 60-80 kg/mp. Pe de altă parte, construirea unor sere de mică suprafață conduce la o investiție specifică foarte ridicată pe unitatea de suprafață și la o exploatare neeficientă.

Apa caldă de la turnurile de răcire este o apă tratată, care trebuie returnată de la sere la sursa furnizoare, ceea ce duce la un volum ridicat de conducte și pompe pentru asigurarea recuperării integrale a acestei ape. Orice fisurare a acoperișului poate duce la compromiterea culturilor, prin apa scursă în exces peste plantă.

Considerăm că propunerea nu are aplicabilitate practică pentru construirea unor suprafețe mari de sere, care să asigure aprovizionarea populației în fiecare județ cu legume proaspete în timpul iernii.

ing. Corneliu DIACONU

director în Centrala pentru legume și fructe

COLABORAREA ȘI COOPERAREA ECONOMICĂ ȘI TEHNICO-ȘTIINȚIFICĂ A ROMÂNIEI CU CELELALTE ȚĂRI SOCIALISTE

„România va situa pe primul plan extinderea colaborării economice cu toate țările socialiste, care vor continua să dețină ponderea principală în comerțul nostru exterior“.

NICOLAE CEAUȘESCU

ROMÂNIA, țară socialistă în curs de dezvoltare, care acționează energic și în ritm susținut pentru dezvoltarea complexă a economiei sale naționale, pentru făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate, situează în mod constant pe primul plan colaborarea și cooperarea economică cu țările socialiste.

Un nou tip de relații între state

CONSTRUIREA orînduirii socialiste în mai multe țări, formarea sistemului mondial socialist au condus la instaurarea, pentru prima dată în istoria omenirii, a unor relații de tip nou între state — relații de solidaritate frățească și care confirmă lumii întregi superioritatea sistemului socialist ca mod de organizare a societății și a raporturilor dintre țări. Subliniind importanța deosebită a promovării unor astfel de relații, tovarășul Nicolae Ceaușescu arată: „**Relațiile dintre țările C.A.E.R. — în general relațiile dintre țările socialiste — trebuie să devină un model de relații economice noi între state cu adevărat egale în drepturi**“.

Relațiile economice dintre țările socialiste se realizează atît prin **formele tradiționale de comerț exterior**, prin **forme superioare și moderne de cooperare**, cît și printr-un ansamblu de **forme specifice sistemului socialist**, care se bazează pe elementele comune orînduirii socialiste, pe norme și tehnici convenite în comun. Proprietatea socialistă asupra mijloacelor de producție, sistemul de conducere a economiei naționale pe baza legii dezvoltării planice proporționale, angajarea fermă în procesul de industrializare pentru dezvoltarea economică și socială, organizarea activității de comerț exterior pe baza monopolului de stat și desfășurarea ei prin întreprinderi specializate sînt elemente comune țărilor socialiste, care oferă premisele dezvoltării mai rapide a colaborării dintre ele.

Țările socialiste și îndeosebi țările membre ale C.A.E.R., acționînd pentru extinderea relațiilor economice dintre

ele, au adoptat unele norme și tehnici comune care să simplifice și să faciliteze colaborarea, prin: consultări între organele centrale de planificare, pentru coordonarea planurilor de dezvoltare a economiei naționale; încheierea de acorduri de lungă durată, pe o perioadă corespunzătoare planurilor cincinale; încheierea de contracte pe termen lung pentru mărfurile cu ciclu lung de fabricație; adoptarea principiului privind transferul de documentație tehnică; a Convenției privitoare la arbitrajul pentru rezolvarea litigiilor; a Condițiilor generale de livrare și acordare de asistență tehnică ș.a.

Apropierea geografică și chiar vecinătatea unora din aceste țări oferă posibilitatea încheierii unor tranzacții specifice, cum ar fi: livrarea de produse prin conducte; livrarea de mărfuri de masă cu tonaj mare; schimb de sortimente de bunuri de larg consum; organizarea de expoziții cu vînzare, de către fiecare partener, în magazine din țara celuilalt; schimb de mărfuri în zonele de frontieră; livrări reciproce de produse între combinate construite în zonele de frontieră; interconectarea sistemelor energetice.

Forme și acțiuni de colaborare și cooperare economică

FORMELE de colaborare și cooperare economică dintre țările socialiste „**trebuie să pornească de la caracterul socialist al forțelor și relațiilor de producție din fiecare țară și să contribuie la generalizarea și consolidarea acestora. Ele trebuie să fie în deplină concordanță cu principiile socialiste, să ducă la întărirea proprietății socialiste, la afirmarea cu putere a dreptului fiecărui popor de a fi stăpîn pe bogățiile naționale, pe destinele sale**“. Urmînd linia astfel formulată de tovarășul Nicolae Ceaușescu, România, ca membră fondatoare a Consiliului de Ajutor Economic Reciproc, participă activ la intensificarea și adîncirea colaborării economice în cadrul acestei organizații și își aduce

contribuția la înfăptuirea prevederilor „Programului complex“, în scopul creșterii mai rapide a forțelor de producție din țările participante, dezvoltării economiei naționale a fiecărei țări în parte, ridicării nivelului țărilor cu o industrie mai puțin dezvoltată în vederea apropierii și egalizării nivelurilor de dezvoltare economică. Ponderea țărilor membre ale C.A.E.R. în comerțul nostru exterior este de 37,8%.

România participă la **peste 20 de convenții multilaterale de specializare și cooperare în producție**, încheiate din 1972 pînă în prezent; la activitatea organizațiilor internaționale cu caracter de coordonare a colaborării; la cele două bănci internaționale; la cele trei uniuni economice internaționale cu caracter productiv, înființate în ultimul timp — „Intertextilmaș“, „Interatom-energo“ și „Interchimfibre“ (ultima, cu sediul la București); la centre de coordonare, colective internaționale și alte forme de colaborare în domeniul cercetării științifice.

Relațiile economice cu țările socialiste dețin în prezent ponderea principală — 47% — în comerțul exterior al României. Primul partener este U.R.S.S., căreia îi revine aproape o cincime din volumul total al schimburilor noastre comerciale; se înregistrează, de asemenea, extinderea și adîncirea continuă a relațiilor economice cu celelalte țări socialiste europene, cu R. P. Chineză și celelalte țări socialiste din Asia — R.P.D. Coreeană, R. P. Mongolă, R. S. Vietnam, R.D.P. Laos, Kampuchea democratică; cu primul stat socialist din emisfera vestică — Cuba.

Volumul comerțului exterior al României cu țările socialiste a crescut de aproape 4 ori în intervalul 1960—1975, pe de o parte prin majorarea livrărilor reciproce tradiționale, iar pe de altă parte prin introducerea de produse noi, ca urmare a diversificării permanente a producției. S-a înregistrat și o **îmbunătățire a structurii**, prin creșterea ca pondere și în volum absolut a livrărilor de mașini și utilaje (lărgindu-se nomenclatorul acestei grupe de produse), de produse ale industriei chimice, de bunuri de consum industriale, produse manufacturate ș.a.

România are încheiate cu toate țările socialiste acorduri de lungă durată privind schimbul de mărfuri, protocoale comerciale anuale, convenții sau diferite înțelegeri de colaborare și cooperare economică, științifică și tehnică. Din practica de până acum, reiese că prevederile din acordurile de lungă durată sunt majorate cu ocazia încheierii protocoalelor comerciale anuale și depășite prin realizările efective.

La începutul acestui an, întreprinderile din România aveau în desfășurare **107 acțiuni de cooperare importante**, din care 57 cooperări și specializări în producție, 25 realizări de obiective în străinătate și 25 cooperări pentru obținerea de materii prime.

România participă activ la consultările pentru coordonarea planurilor de dezvoltare a economiilor naționale ale țărilor membre ale C.A.E.R. — formă de bază a colaborării, care demonstrează posibilitatea reglementării planice a relațiilor economice dintre țările socialiste, prin înscrierea în planul fiecărei țări a unor acțiuni care să conducă la creșterea și diversificarea schimburilor comerciale, a specializării și cooperării în producție, a colaborării tehnico-științifice dintre ele.

Construirea, prin eforturile comune ale mai multor țări interesate, a unor mari capacități de producție în țările în care există resurse naturale asigură pe o perioadă îndelungată acoperirea necesarului partenerilor la produsele care rezultă din obiectivele respective. România participă, împreună cu alte țări membre ale C.A.E.R., la construirea în U.R.S.S. a fabricii de celuloză de la Ust-Ilim, a combinatului minier de preparare a azbestului de la Kiembai, la valorificarea zăcămintului de gaz de la Orenburg și la crearea unor capacități de producție a feroalajelor.

Realizarea pe cale bilaterală de obiective economice noi, pentru care unul din parteneri livrează instalații și utilaje sau asistență tehnică, în contrapartidă cu livrări din produsele fabricate sau alte mărfuri convenite, a creat posibilitatea pe de o parte să se realizeze în România, în colaborare cu U.R.S.S., o instalație pentru cauciuc polizoprenic și o uzină de sodă caustică, clor și produși clorurați, iar pe de altă parte, dezvoltarea potențialului său industrial a permis României să participe la realizarea de obiective industriale în străinătate prin proiectarea, livrarea și montarea de echipamente și utilaje, precum și prin acordarea de asistență tehnică și școlarizarea personalului local. Participarea României la realizarea de obiective industriale în țări socialiste poate fi exemplificată prin :

— o uzină de fibre poliacrilonitrilice, o uzină de asamblat televizoare, o instalație pentru producerea vitaminei C și fabrici de ciment în R.P.D. Coreeană ;

— o instalație de aglomerare a minerurilor la Combinatul „Herman Matern“ din Eisenhüttenstadt și centrale termice, în întregime automatizate cu ajutorul echipamentului electronic de fabricație românească, în orașele Halle, Berlin și Neubrandenburg din R. D. Germană ;

— extinderea combinatului chimic Pancevo din R.S.F. Iugoslaviei, prin participarea României, printre altele, la realizarea rafinării care va prelucra 3,5 milioane tone de țiței pe an ;

— o fabrică de tricotaje în R. P. Mon-golă ș.a.

Obiectivele industriale pe care România le construiește în străinătate sînt apreciate de parteneri pentru randamentul lor ridicat, înaltul grad de valorificare a materiilor prime, flexibilitate și simplitate în funcționare, cheltuieli de investiție reduse și costuri de fabricație avantajoase.

Specializarea în producție constituie o formă de cooperare ce cunoaște o extindere deosebită între țările membre ale C.A.E.R. ; acestea dezvoltă mari capacități ce permit realizarea unei producții mai economice, partenerii făcînd apoi **schimb de produse**, pe baza unui nomenclator și în limita unor valori convenite.

Acțiunile de specializare în producție trebuie să se axeze pe anumite produse, în funcție de condițiile locale ale fiecărui partener, de nivelul productivității muncii și al acumulării de experiență într-un sector sau altul, conducînd la o participare mai activă a fiecărei țări la diviziunea internațională a muncii. Specializarea sectorială sau pe produse — bilaterală sau multilaterală — trebuie să corespundă direcțiilor și obiectivelor de dezvoltare ale economiilor naționale ale partenerilor, contribuind la avîntul ramurilor industriale prioritare.

România are încheiate acțiuni bilaterale și multilaterale de specializare în producție cu aproape toate țările socialiste. Această formă de cooperare s-a dezvoltat în special în domeniile industriale în care realizarea de capacități mici nu este economică, cum ar fi : industria construcțiilor de mașini, electrotehnica, industria chimică, a mijloacelor de transport ș.a. Industria constructoare de mașini este domeniul cel mai reprezentativ și cel mai prielnic, care a permis specializarea fabricației în cadrul C.A.E.R. a zeci de grupe și subgrupe de mașini și utilaje. Avem încheiate acțiuni de specializare în producția de tractoare — cu U.R.S.S., Cehoslovacia, Iugoslavia ș.a. ; de mașini agricole — cu U.R.S.S., Bulgaria ș.a. ; de autovehicule — cu R. D. Germană, Iugoslavia, Polonia, Ungaria ș.a. ; a unor tipuri de mașini-unelte — cu R. D. Germană, Polonia, Ungaria ș.a. ; de locomotive electrice — cu Iugoslavia ș.a. ; de componente electronice — cu Bulgaria ; specializare reciprocă în fabricația de produse electrotehnice de curenți tari cu Polonia, de armături cu R. D. Germană. percum și specializare în producție și livrări de compresoare de aer pentru frînă, de asemenea cu R.D.G. În industria chimică se pot enumera, printre altele : specializarea în producție și livrări reciproce de produse farmaceutice și medicamente — cu Bulgaria, Polonia, Ungaria ș.a. ; de pesticide — cu Cehoslovacia și Ungaria ; în industria coloranților și intermediarilor — cu Polonia ș.a. ; de produse chimice de mic tonaj — cu R.D. Germană ; în industria cauciucului — cu Polonia, Ungaria, Bulgaria ș.a.

Colaborarea țărilor limitrofe în construirea de obiective care să servească intereselor fiecărui partener a condus la participarea României la realizarea de obiective de mare importanță pentru economiile naționale ale țărilor respective, cum sînt : Sistemul hidroenergetic și de navigație de la Porțile de Fier, pe Dunăre, construit în comun cu R.S.F. Iugoslavia ; sistemul hidroenergetic

Stînca-Costești, pe Prut, în colaborare cu U.R.S.S. ; linia magistrală electrică Timișoara—Arad—Szeged, care asigură legătura directă între sistemele energetice ale României și R. P. Ungare ; linia pentru transportul energiei electrice din U.R.S.S. în R.P.B. prin România.

Prin participarea întreprinderilor românești la **efectuarea de lucrări și prestări de servicii** în țările socialiste, s-au realizat lucrări de construcții și instalații în Cehoslovacia, reconstrucția și extinderea unei fabrici de sticlă, clinica de urologie și o mare centrală de termoficare la Praga ș.a.

România militează pentru accesul liber al fiecărei țări la cuceririle științei și tehnicii, pentru o intensă colaborare internațională în acest domeniu, participînd la colaborarea tehnico-științifică dintre țările socialiste și din cadrul C.A.E.R. ; aceasta îmbracă forme multiple și variate — programe comune de cercetare, proiectare și experimentare, schimburi de informații, documentații, consultații, aparatură, mostre, valorificarea sau schimbul de brevete și licențe, acordarea de asistență tehnică, efectuarea reciprocă de stagii de producție.

Dintre temele al căror organizator a fost România amintim : chimia și tehnologia sintezei și biosintezei vitaminelor și coenzimelor ; protecția utilajelor pentru prelucrarea țițeiului ; prelucrarea fluidelor de foraj ; recuperarea țițeiului ; teoria automatelor ; prelucrarea fibrelor poliacrilice ; selecția culturilor ș.a.

Obiective și perspective în cincinalul 1976—1980

ÎN PERIOADA 1976—1980, volumul comerțului exterior al României va crește cu o rată medie anuală de 12,4% — depășind rata de creștere a produsului social și a venitului național — și se va dubla în raport cu cincinalul 1971—1975.

Realizările de seamă ale poporului român în opera de industrializare a țării, de făurire a unei economii moderne, înaintate, progresele înregistrate de specialiștii români în domeniul științei și tehnicii creează premisele largirii și diversificării participării României la cooperarea economică internațională. Planul național unic de dezvoltare economico-socială a României pentru etapa 1976—1980 prevede extinderea cooperării în domeniile producției, științei și tehnicii.

Pentru actualul cincinal România a încheiat acorduri economice cu toate țările socialiste ; potrivit prevederilor acestora, volumul schimburilor comerciale și al cooperării economice urmează să se dubleze. Rezultatele obținute prin traducerea în viață a prevederilor protocoalelor comerciale pe anul 1976 în care volumul total al comerțului exterior al României a înregistrat o creștere de 14,5% față de anul precedent — creează premise pentru îndeplinirea acestor prevederi.

Trebuie menționate, în acest sens, progresele marcate prin finalizarea de acțiuni de cooperare în forme noi, superioare, cum ar fi construirea în comun a unor obiective economice. Iată unele acțiuni mai importante :

— încheierea unei etape în construirea nodului hidrotehnic de la Stîncea-Costești, pe Prut, care se realizează prin cooperare româno-sovietică;

— darea în exploatare a fabricii de aglomerare a minereului de fier de la Eisenhüttenstadt și a unor centrale de termoficare, construite cu participarea specialiștilor români, în R. D. Germană;

— încheierea acordului cu R.S.F. Iugoslavia pentru extinderea colaborării în vederea utilizării în continuare a potențialului hidroenergetic al Dunării;

— încheierea convenției privind colaborarea la construirea în R. P. Mongolă a unui combinat de mobilă;

— încheierea de convenții de specializare în producție și livrări reciproce pe termen lung, respectiv pe perioada corespunzătoare planului cincinal, în aproape toate sectoarele industriale;

— definitivarea pregătirilor în vederea construirii în comun cu R. P. Bulgaria a complexului hidrotehnic Turnu Măgurele—Nicopole, pe Dunăre;

— inaugurarea lucrărilor de construcție a întreprinderii comune româno-bulgare pentru producerea de mașini și utilaje grele Giurgiu-Ruse. Formă superioară a colaborării și cooperării în

producție, acest obiectiv industrial comun, cu profil complex — avînd unități în cele două orașe de pe malurile Dunării și în care vor lucra în final peste 10 000 de muncitori și specialiști — va produce mașini și utilaje de înaltă tehnicitate pentru ramuri industriale importante ca: industria minieră, metalurgică, chimică și petrochimică.

În vederea dezvoltării în continuare a colaborării economice, a cooperării și specializării în producție, a cooperării științifice și tehnice, între România și celelalte țări socialiste au fost convenite **domenii de interes reciproc, de perspectivă, în care se tratează încheierea de acțiuni noi**, între care:

— în domeniul **materiilor prime și combustibililor**, în vederea asigurării necesarului de astfel de produse pentru industrie;

— în domeniul **industriei construcțiilor de mașini** — România participînd la examinarea posibilităților de realizare de mașini-unelte de precizie cu comandă-program numerică; la organizarea producției de autocamioane de mare capacitate; la colaborarea în domeniul producției de vagoane de marfă, locomotive Diesel și electrice; a utila-

jelor de foraj și extracție; a tractoarelor și mașinilor agricole;

— în domeniul **industriei chimice și petrochimice**, România — care dispune de o industrie chimică în plin avînt — va continua să participe la colaborarea în următoarele sectoare: îngrășăminte chimice, medicamente, industria cauciucului, coloranți și intermediari, reactivi chimici, fibre și fire sintetice ș.a.;

— în domeniul **energetic**;

— în domeniul **industriei metalurgice** etc.

Totodată, continuă preocuparea pentru diversificarea cooperării, prin găsirea de forme noi, superioare. Acționînd cu consecvență pe linia intensificării activității de colaborare și cooperare economică cu țările socialiste, cu țările în curs de dezvoltare, cu toate statele, în spiritul deplinei egalități și al avantajului reciproc, România militează pentru afirmarea unor relații noi, cu caracter democratic în viața internațională, pentru instaurarea unei noi ordini economice internaționale.

Ioana RUSU

Ministerul Comerțului Exterior și Cooperării Economice Internaționale

CRITERII DE FUNDAMENTARE A ZONĂRII CULTURILOR CEREALIERE

(Urmare din pag. 13)

mice și naturale, amendare și folosire a metodelor mecanice de afinare a solului, se pot obține sporuri însemnate de recoltă. Cultura irigată a grîului nu a asigurat, în anul 1975, rezultate concludente în ce privește creșterea recoltei. Aceasta înseamnă că nu s-au valorificat posibilitățile oferite de practicarea sistemului irigat de cultură în zonele de șes, iar în zonele de deal irigarea nu și-a dovedit întotdeauna necesitatea.

Rezultatele culturii porumbului în sistem neirigat dovedesc o mai bună valorificare a potențialului productiv al solurilor din macrozonele de șes — evident fără a se fi epuizat rezervele existente. În macrozonele de podiș, subcarpatice și de deal, producțiile medii la hectar — în comparație cu grîul — sînt însă mai slabe. Pe de altă parte, cultura porumbului în sistem irigat asigură sporuri mari de recoltă, în comparație cu sistemul neirigat, în macrozonele de șes. În macrozonele de podiș, subcarpatice și de deal, sistemul irigat practicat nu și dovedește eficiența, fie din cauza inutilității în unele C.A.P.-uri unde umiditatea este asigurată în regim natural, fie din cauza nerespectării tehnologiilor de producție specifice culturii irigate.

O cultură intensivă înseamnă, în al doilea rînd, producții mari obținute cu costuri reduse pe unitatea de produs sau la 1 000 de lei producție. Realizarea unor producții mari la hectar depinde nu numai de fertilitatea naturală a solurilor, ci și de investițiile efectuate succesiv. Este firesc ca într-o agricultură intensivă, nivelul cheltuielilor de producție la hectar să creas-

că. Dar această creștere trebuie să fie depășită de sporul rezultatelor obținute. La Congresul țărănimii, tovarășul Nicolae Ceaușescu a exprimat o idee de bază pentru orientarea agriculturii noastre pe calea dezvoltării moderne, intensive "... Se impune să fie luate acum toate măsurile pentru ca, în fiecare întreprindere agricolă de stat, în fiecare cooperativă agricolă orice cheltuială să aducă un spor de producție, asigurîndu-se astfel o rentabilitate corespunzătoare la toate produsele. Nu trebuie să se mai efectueze nici o cheltuială care să nu fie recuperată prin sporuri de producție și venituri". Dacă avem în vedere această coordonată de bază a eficienței economice și interpretăm în spiritul ei rezultatele obținute de cooperativele agricole de producție luate în studiu, remarcăm tendințe diferite la cele două culturi cerealiere principale.

La grîu, în comparație cu porumbul, cheltuielile la 1 000 de lei producție sînt superioare, în toate macrozonele și cu o ușoară tendință de creștere de la an la an. Pe macrozone naturale, nivelul acestor cheltuieli este mai ridicat în zonele de podiș, subcarpatice și de deal. Aceasta se explică prin faptul că, solurile din aceste macrozone fiind mai sărace, iar gradul de intensificare a culturii grîului fiind scăzut, se obțin producții mai reduse la hectar.

La porumb, nivelul cheltuielilor la 1 000 de lei producție este în scădere pe ansamblul sectorului cooperatist. Pe macrozone, diferențierea este mai intensă decît la grîu. În macrozonele de podiș, subcarpatice și de deal, producția se obține cu costuri mult mai ridicate decît la șes și chiar în comparație cu grîul.

Din analiza indicatorului „cheltuieli

la 1 000 de lei producție" și din corelațiile care se pot stabili între costul unitar și prețul mediu de contractare pe tonă rezultă că, pe total sector C.A.P. și în cooperativele agricole din macrozonele de șes, aceste culturi asigură o rentabilitate ridicată. În unele macrozone de podiș, subcarpatice, de deal și munte se realizează o rentabilitate scăzută la grîu și foarte scăzută sau chiar pierderi la porumb.

Din tabelul centralizator, rezultă o diferențiere evidentă pe macrozone naturale a costurilor pe tonă, a producțiilor și a cheltuielilor materiale la hectar, la grîul de toamnă neirigat. În macrozonele: Cîmpia Bărăganului, Cîmpia Olteniei, Cîmpia Covurluiului etc. se realizează costuri mai reduse decît în macrozonele Cîmpia Moldovei, Dealurile Vestice, Subcarpații Răsăriteni, Țara Birsei, Țara Hațegului și Delta Dunării. Cu toate acestea, prețurile medii de contractare pe tonă sînt, în general, apropiate ca nivel între macrozone. De pildă, prețul mediu de contractare al unei tone de grîu în Podișul Transilvaniei a fost, în anul 1975, aproximativ egal cu cel practicat în Cîmpia Bărăganului și Cîmpia Burnasului.

În scopul unei mai bune cointeresări a cooperativele agricole din macrozonele de podiș, subcarpatice și de deal pentru sporirea suprafețelor ocupate cu grîu și intensificarea acestei culturi, este necesar ca prețurile de contractare să fie mai îndeaproape corelate cu cheltuielile care se fac în diferite zone ale țării, ceea ce va grăbi consolidarea economică a cooperativelelor mai slab dezvoltate.

AȘADAR, grîul și porumbul pot și trebuie să se cultive în sisteme intensive, în mod diferențiat pe zone agricole. Fiindcă vor ocupa și în viitor cea mai mare parte din suprafața arabilă a cooperativele agricole, aceste culturi trebuie amplasate rațional, în funcție de condiții și de nevoile generale ale societății și ale producătorilor.

„R.E.” militează pentru generalizarea analizei valorii

Experiențe în actualitate

DE LA SORTIMENTUL REPREZENTATIV, LA ÎNTREAGA FAMILIE DE PRODUSE

METODĂ EFICIENTĂ de reducere a costurilor de producție și — în egală măsură — de înnoire a produselor, de îmbunătățire a parametrilor lor funcționali, analiza tehnică a valorii tinde să devină un instrument normal de lucru în activitatea de concepție la unele întreprinderi din județul Sibiu.

Pe linia promovării active și generalizării metodei, cabinetul teritorial de organizare a inițiat și realizat o serie de măsuri concrete în sprijinul unităților industriale și de proiectare din județ. Pe lângă sprijinirea conducerilor întreprinderilor în selecționarea cadrelor ce urmau să fie instruite și specializate prin grija centrelor departamentale de perfecționare, a Academiei „Ștefan Gheorghiu” ș.a., cabinetul a organizat, pe plan local, cursuri în acest domeniu. Unităților care au început să aplice „A.V.” li s-a acordat asistență tehnică; de asemenea, au fost efectuate studii-model de analiză tehnică a valorii, antrenând și cadre din unitatea beneficiară a lucrării, cu scopul de a de-

monstra atât avantajele metodei, cât și metodologia de lucru.

Intr-o serie de întreprinderi — îndeosebi acolo unde cadrele de conducere au sesizat marile posibilități ale „A.V.” și au sprijinit aplicarea ei — au fost obținute rezultate concludente.

La întreprinderea „Flamura Roșie” din Sibiu, colectivul de „A.V.” — constituit din 15 cadre tehnice și economice, care au urmat un curs de instruire organizat de cabinet în întreprindere (ulterior, șeful colectivului a participat și la un curs de specializare la Academia „Ștefan Gheorghiu”) — a realizat pînă în prezent studii de analiză a valorii pentru trei familii de produse de uz casnic și accesorii și piese de schimb pentru industria textilă. La fiecare din acestea a fost luat în considerare produsul reprezentativ, concluziile și măsurile propuse — cuprinse în programe detaliate de implementare — urmînd a fi generalizate la întreaga familie.

Sintetic, rezultatele obținute se prezintă astfel:

Produsul	Imbanătățiri aduse	Re-ducere cost - % -	Ec. la cost fabr.		Red. chelt. la 1 000 lei prod. marfă - lei -	Call-tate	Du-rra-bilitate	Ter-men de aplicare
			unitar - lei -	pe un an - mil lei -				
Spată pentru mașini de țesut	construc-tive ; teh-nologice	16,1	24,20 pe ml	3 300	150	se du-cește	30 III 1978	
Tindechi	construc-tive ; teh-nologice	36,9	155,48 pe pe-reche	2 400	327	crește crește	1 VII 1978	
Șurubel-niță	tehnolo-gice	39,3	758,35 la 1 000 buc.	84	308	crește crește	15 VIII 1977	

În afara acestor avantaje economice, mai trebuie amintite reducerea cu 75 tone/an a consumului de cositor, ca și asigurarea unor condiții mai bune din punctul de vedere al normelor de tehnica securității muncii la producerea spetelor pentru mașini de țesut. De asemenea, conform propunerii rezultate din studiul „A.V.”, diferitele variante constructive ale produsului tindechi urmează a fi realizate prin utilizarea unor elemente de construcție tipizate, în funcție de cerințele exprimate de diferiți beneficiari.

Promovarea metodei a fost întrucîtva frînată, îndeosebi în ce privește valorificarea cât mai rapidă a studiilor, datorită atât volumului foarte mare al lucrărilor de pregătire ce trebuie efec-

tuat în întreprindere, dificultăților în aprovizionarea cu unele materiale, cât și reținerii ce o manifestă încă unii beneficiari, față de noile soluții ce li se propun. Există însă condiții ca aceste inerente greutăți de început să fie depășite.

Colectivul urmează să treacă la efectuarea și a altor studii de „A.V.”, pentru produse cu pondere în nomenclatorul de fabricație al întreprinderii. Această demonstrează că ideea a prins, că factorii de decizie de la „Flamura Roșie” sînt convinși de utilitatea ei și o sprijină.

Constantin ILE
directorul Cabinetului teritorial
de organizare Sibiu

O METODĂ ORIGINALĂ DE PROIECTARE

„NAVA TEHNICII” — așa i se spune, la Șantierul naval Brăila, cargoului de 4500 tdw DKRN „Sucevița”, aflat în construcție.

De la inginerul **Petre Buleci**, șeful atelierului de proiectare tehnologiei, membru al consiliului oamenilor muncii, aflăm ce anume justifică această caracterizare:

„Primind sarcina de a realiza, prin re-proiectare, îmbunătățirea parametrilor economici, tehnologici și calitativi ai acestui tip de navă, colectivul nostru a realizat combinarea originală a două metode moderne: **proiectarea pe machete, cu module și analiza valorii**. Comparînd cu metodele cunoscute din literatura tehnică și judecînd prin prisma rezultatelor obținute, pot afirma că este vorba de un adevărat salt calitativ în dezvoltarea construcțiilor navale, prin reducerea ciclului de fabricație, a volumului de proiectare și execuție”.

Introducerea proiectării spațiale — utili-zînd scara lungimilor — în locul celei plane, analiza funcțiilor și a costurilor afe-

**Cheltuieli reduse,
funcționalitate
îmbunătățită,
execuție mai rapidă**

rente au permis o evaluare corectă și o rezolvare eficientă sub raport tehnic și economic a compartimentului mașinilor. Proiectarea, deosebit de complexă, a fost rezolvată de către tînărul colectiv (format din 3 ingineri, un proiectant și o desenatoare), în numai 6 luni. Consiliul oamenilor muncii, care a sprijinit efectiv și direct introducerea metodei, a aprobat soluția și a hotărît aplicarea ei imediată în producție; în prezent modulele sînt realizate fizic în proporție de 70%.

Efectele scontate sînt concludente:

- costul de fabricație se reduce cu 10%;
- timpul de fabricație se micșorează cu 30%;
- greutatea instalației este cu 15% mai mică;
- se apreciază o îmbunătățire cu 10% a calității, datorită faptului că agregatele sînt grupate pe funcțiuni și probate în atelier, montajul lor la vas reducîndu-se la operațiile de fixare și de racordare la motorul principal;
- ușurința de exploatare și întreținere crește cu 20%.

Analiza tehnico-funcțională a fost aplicată și la re-proiectarea instalației de ridicare din compartimentul mașinilor, în noua soluție obținîndu-se, paralel cu îmbunătățirea funcțională, reducerea consumului de metal de la 1500 la 500 kg.

Partea de proiectare a fost aprobată imediat de Registrul naval român și de beneficiar.

Adrian RUSU

Opinii ale specialiștilor

Opțiuni și metode privind dimensionarea personalului de specialitate

ÎN ULTIMII ANI s-au întreprins o serie de acțiuni menite să contribuie la fructificarea capacității de muncă a cadrelor de specialitate. Elaborarea și aplicarea normelor unitare de structură în industrie au contribuit la îmbunătățirea repartizării și folosirii acestei categorii de personal, a structurii organizatorice. S-au obținut astfel structuri cu un grad mai mare de funcționalitate, cu mai puține trepte ierarhice, mai eficiente. Un rol important au jucat, de asemenea, perfecționarea sistemului informațional economico-social, dotarea economiei cu tehnică de calcul, ridicarea pregătirii profesionale etc.

Cercetările întreprinse în 50 de întreprinderi și centrale industriale din metalurgie, construcții de mașini, chimie și industria ușoară au relevat însă că mai există multiple posibilități de a dăinui a acestui proces.

Astfel, în organizarea aparatului de conducere, de regulă se stabilește întâi structura, adică numărul de nivele ierarhice, de compartimente de muncă și relația dintre ele — și apoi numărul și structura personalului. Or, după opinia noastră, rațional ar fi să se procedeze exact invers: **întâi să se stabilească** — pe baza analizei temeinice a obiectivelor ce trebuie îndeplinite — **lucrările de executat, tipul lor, nivelul de complexitate, precum și volumul de muncă necesar, iar pe această bază, să se determine numărul și structura posturilor, compartimentelor de muncă și nivelelor ierarhice ale aparatului de conducere.**

Dimensionarea necesarului de personal într-o mai strânsă concordanță cu nevoile reale ale fiecărei unități creează posibilitatea folosirii raționale a specialiștilor; deoarece se poate face o repartizare judicioasă a cadrelor pe posturi, așa încât să se ajungă la o cât mai eficientă valorificare a capacității lor de muncă. O condiție indispensabilă pentru aceasta o constituie **perfecționarea metodologiei de determinare a necesarului de personal de specialitate.**

O astfel de dimensionare riguroasă se poate realiza, în unitățile existente, prin aplicarea **metodelor analitice**, printre care: metoda interviului; metoda chestionarului; metoda interogativă; metoda grafului-rețea; metoda analizei și grupării lucrărilor pe profesii și specialități; metoda comparației factorilor; metoda punctelor; fotografierea; cronometrarea; descrierea posturilor etc.

Stabilirea necesarului de specialiști al unităților industriale cu ajutorul metodelor analitice presupune un complex de acțiuni: analiza obiectivelor de realizat și determinarea, pe această bază, a gamei lucrărilor de executat;

gruparea lucrărilor pe profesii, specialități și nivele de complexitate; examinarea și perfecționarea metodelor de execuție; evaluarea volumului de muncă cerut de realizarea lucrărilor respective; elaborarea descrierilor de posturi.

Analizele efectuate au relevat că **prin folosirea metodelor analitice se poate ridica eficiența muncii specialiștilor cu 15—20%**, ca urmare a raționalizării evidenței, sporirii calității lucrărilor, fundamentării mai bune a deciziilor ce se iau la diferite nivele, — ceea ce justifică eforturile cerute de aplicarea acestor metode.

Între altele, ele permit evidențierea și eliminarea lucrărilor lipsite de finalitate și eficiență, raționalizarea fluxului de muncă, stabilirea volumului de muncă necesar pe lucrări, repartizarea judicioasă a acestora pe executanți, stabilirea științifică a numărului de posturi și a structurii acestuia și proiectarea, pe această bază, a unor structuri organizatorice raționale și eficiente. Cu toate aceste avantaje, aplicarea în practică a metodelor analitice întârzie, datorită îndeosebi faptului că necesită un volum important de muncă și analiști de înaltă calificare. Din acest motiv se recurge, de regulă, la metode statistico-matematice; însă, întrucât datele care stau la baza aplicării lor sînt, în majoritatea cazurilor, incomplete și insuficient de precise, necesarul de cadre astfel stabilit nu corespunde în toate cazurile nevoilor concrete ale fiecărei unități.

Prin dimensionarea riguroasă a necesarului actual de specialiști al fiecărei unități se creează posibilitatea de a se stabili **proporții optime între diferitele categorii de personal** și de a se elabora normative de personal corespunzătoare cerințelor concrete ale unităților.

Totodată, ea furnizează date prețioase pentru **analiza și determinarea necesarului de specialiști în perspectivă.** Aceasta este o problemă complexă, care presupune cunoașterea aprofundată a situației cadrelor existente pe funcții, specialități și nivele de calificare, studierea modificărilor intervenite în diviziunea funcțională și profesională a muncii, în componența calitativă a efectivului de specialiști — ca urmare a promovării progresului tehnic, organizatoric și de conducere, precum și analiza minuțioasă a obiectivelor de dezvoltare ale fiecărei unități și a tendințelor progresului tehnico-științific.

Date fiind complexitatea și dificultatea problemelor ridicate de determinarea necesarului de personal în perspectivă, au fost stabilite atribuții în acest sens la toate nivelele organizatorice

ale conducerii industriei. În consecință, fiecare întreprindere, centrală și minister are îndatorirea să se preocupe de asigurarea personalului necesar îndeplinirii obiectivelor fixate, elaborînd și îndeplinind programe speciale privind recrutarea, pregătirea, perfecționarea, repartizarea și folosirea cadrelor. Îmbinarea studiilor elaborate la fiecare din aceste nivele organizatorice permite dimensionarea necesarului de specialiști în concordanță cu obiectivele concrete ale producției și, deci, evitarea pregătirii unor cadre pentru specialități sau sectoare în care nu există nevoi reale.

La îmbunătățirea planificării de perspectivă a specialiștilor, o contribuție de seamă aduce **îmbogățirea arsenalului metodologic utilizat.** Din cele 50 de unități industriale investigate, 8,50% au folosit trei metode, 31,90% — două metode, 59,60% — o singură metodă. Cel mai mult sînt utilizate metoda statelor de funcții și metoda normativelor, care permit o determinare mai precisă a necesarului de specialiști.

Vom exemplifica orientările adoptate în stabilirea necesarului de specialiști în perspectivă, prin unele date din studiile elaborate la Centrala industrială a celulozei, hîrtiei și fibrelor artificiale, din municipiul Brăila. Aici s-a prevăzut ca în anul 1980, în comparație cu nivelul din 1975, ținînd seama de nevoile rezultate din majorarea planului de producție, numărul total de personal în cadrul subramurii să mărească o creștere de 26,90%, din care numărul specialiștilor — de 31,70%. Creșterea mai rapidă a numărului de specialiști este justificată, între altele, prin necesitatea perfecționării tehnologiilor existente și introducerii de noi tehnologii (de pildă, pentru reducerea greutateii hîrtiei și cartonului pe unitatea de suprafață, pentru utilizarea largă a lemnului de foioase, a deșeurilor de hîrtie, pentru începerea fabricării hîrtiei sintetice și diversificarea gamei de hîrtii tehnice), precum și prin cerințele conducerii științifice a unităților din această ramură. Concomitent se prevede îmbunătățirea structurii personalului de specialitate; numărul cadrelor cu pregătire medie ce revin la un cadru cu pregătire superioară va crește de la 1,64 în 1975, la 2,14 în 1980, ceea ce va conduce la folosirea mai eficientă a capacității de muncă a ambelor categorii. Pentru cadrele tehnice acest raport va spori de la 1,4 la 2,54, iar pentru cadrele economice de la 1,98 la 2,56.

Dimensionarea științifică a necesarului de specialiști al fiecărei unități și, pe această bază, a planurilor de pregătire are o deosebită însemnătate pentru raționalizarea investițiilor în învățămînt, ca și pentru utilizarea integrală a calificării și a capacității de muncă a cadrelor de specialitate.

TOTODATĂ, reducerea și eliminarea unor activități neproductive în care sînt antrenate cadrele de ingineri și specialiști va înlesni îndeplinirea prevederilor din Hotărîrea Congresului consiliilor oamenilor muncii, „ca aceștia să lucreze cel puțin jumătate din timpul lor de muncă în secțiile productive sau în ateliere de proiectare, compartimente de cercetare și inginerie tehnologică, potrivit pregătirii pe care o au”.

Ioan BRATU

DETERMINAREA REZULTATELOR ECONOMICE ALE UTILIZĂRII SISTEMELOR INFORMATICE

ÎN PROCESUL DE CONDUCERE a întreprinderii moderne un rol de seamă îl deține informația, care trebuie să fie cât mai completă și operativă. Organizarea pe baze științifice a procesului informațional se realizează în bună măsură prin mecanizarea și automatizarea culegerii, prelucrării și transmiterii informațiilor, folosind în acest scop mijloace tehnice de mare productivitate.

Deși în prezent dispunem de o bogată experiență în domeniul proiectării și implementării diferitelor sisteme informatice, realizarea în mod concret a unui sistem informatic continuă să antreneze eforturi îndelungate și cheltuieli importante. În același timp, situațiile în care sistemele informatice provoacă insatisfacții și îndoieli, se întîlnesc încă în multe cazuri, iar duratele evaluate inițial în proiectare continuă să fie frecvent depășite. Chiar și în statele dezvoltate din punct de vedere industrial, procentul sistemelor informatice neeficiente se situează între 40—70%.

În acest context, pe baza analizei realităților concrete de la noi, apare necesitatea ca activitatea practică din economia noastră să contribuie la rezolvarea cât mai urgentă a următoarelor grupe de probleme:

— Depistarea cauzelor care deteremină ineficiența introducerii sistemelor informatice și gruparea lor pe factori de influență;

— Stabilirea direcțiilor pentru folosirea eficientă a sistemelor informatice precum și a măsurilor ce trebuie introduse pentru crearea tuturor condițiilor necesare — la nivelul unităților economice ce urmează a fi dotate cu instalații de prelucrare electronică a datelor.

— Îmbunătățirea metodologiei de calcul a eficienței introducerii și utilizării sistemelor informatice asigurând punerea în evidență a influenței tuturor factorilor pentru fundamentarea deciziei și alegerea variantei optime.

În ce privește eficiența economică a sistemelor informatice, asupra căreia ne vom referi în materialul de față, se ridică multe aspecte de metodologie. Deși au trecut mai mult de două decenii de când calculatoarele electronice sînt folosite în prelucrarea datelor, totuși nici pînă în prezent nu există o metodologie unanim acceptată pentru a determina eficiența utilizării lor¹⁾. Sub anumite aspecte, determinarea eficienței economice este rămasă în urma cerințelor practicii, neputînd oferi soluții motivate științific la unele probleme complexe pe care le ridică realitățile concrete ale unităților. Metodele cunoscute de determinare a unor indicatori ai eficienței economice a sistemelor informatice sînt uneori imperfecte sau discutabile²⁾, făcînd dificilă, în multe cazuri, motivarea științifică a variantei alese. La aceste probleme privind determinarea indicatorilor cantitativi ai eficienței trebuie adăugate și greutatea privind cuantificarea indicatorilor calitativi ai acesteia.

În literatura de specialitate se folosesc de multe ori neadecvat unele noțiuni referitoare la rezultatele introducerii și utilizării sistemelor informatice. Frecvent noțiunea de „eficiență economică” este confundată cu noțiunea de „efect economic”. Lămurirea acestor aspecte este absolut necesară în vederea trairii în continuare în mod unitar a metodologiei de determinare a efectelor economice și a eficienței economice privind introducerea și utilizarea unui sistem informatic.

În sens larg **eficiența economică** poate fi definită ca un raport direct sau indirect între **efectul economic** (rezultate) și **efortul economic** (cheltuieli) necesare în acest scop. Prin urmare la determinarea eficienței economice a unei activități deci și a introducerii și utilizării sistemelor informatice, trebuie să folosim

doi factori care se compară între ei. Deoarece în domeniul sistemelor informatice efectul economic și respectiv efortul economic se pot exprima prin mai mulți indicatori și eficiența economică se poate determina prin folosirea unuia sau mai multor indicatori. Important este ca asemenea indicatori să fie în așa fel elaborați încît să prezinte următoarele însușiri principale: să aibă putere de sintetizare și să oglindească diferitele legături cauzale ale activității analizate; să poată comensura, de regulă valoric, tendințele diferiților factori care contribuie la apariția unor modificări cantitative, dar mai ales calitative ale activității respective; să nu necesite organizarea și conducerea unor evidențe greoaie, complicate; să asigure comparabilitatea eficienței pe care o exprimă.

În ce privește primul factor avut în vedere la determinarea eficienței economice a utilizării sistemelor informatice și anume **efectul economic**, acesta poate fi exprimat prin cumularea a două elemente. Un prim element îl reprezintă **economiile de cheltuieli** din utilizarea sistemului informatic. Aceste economii (Ec) se determină ca diferență între cheltuielile necesitate de obținerea producției unei unități economice în condițiile noului sistem de prelucrare (Ch.i) și aceleași cheltuieli în condițiile vechiului sistem de prelucrare (Ch.o), diferența dintre ele reprezentînd economiile realizate.

Stabilirea practică, fie în lucrările de antecalculație fie în cele de postcalculație, a economiilor obținute din utilizarea sistemelor informatice considerăm că trebuie să aibă în vedere:

a) economiile de muncă vie obținute prin reducerea timpului de muncă afectat culegerii și prelucrării datelor cu ajutorul noii tehnici de calcul;

b) economiile la cheltuielile ocazionate cu funcționarea și întreținerea sistemului informatic (amortizarea aparatului tehnic, materiale și piese de schimb consumate, reparații și întrețineri, energie electrică consumată etc.).

c) economiile din reducerea cheltuielilor directe ale producției obținute prin diminuarea consumurilor de materiale și a retribuțiilor muncitorilor direct productivi generate de aplicarea noilor sisteme informatice.

d) economiile din reducerea cheltuielilor indirecte ale unității economice obținute ca urmare a îmbunătățirii generale a activității întreprinderii prin introducerea de noi sisteme informatice. Marele avantaj al introducerii de mijloace moderne de calcul este acela al optimizării conducerii proceselor de producție care se concretizează în creșterea randamentului utilajului tehnologic, desfășurarea ritmică a producției, ridicarea nivelului calitativ al produselor, diminuarea consumurilor de materiale etc. Toate acestea asigură creșterea volumului producției în condițiile în care cheltuielile indirecte ale întreprinderii rămîn la un nivel convențional — constant, ceea ce în ultimă instanță determină economii la costul acestei producții. În multe cazuri economiile la cheltuielile indirecte ale întreprinderii, generate de introducerea noilor sisteme informatice pot depăși pe cele obținute prin reducerea cheltuielilor directe privind exploatarea sistemelor respective (a, b, de mai sus). La stabilirea economiilor la cheltuielile indirecte trebuie să se țină seama că în contabilitatea întreprinderilor în această categorie sînt cuprinse și cheltuielile cu întreținerea și exploatarea sistemelor informatice (a + b de mai sus).

Referindu-ne la efectele generate de introducerea noilor sisteme informatice se mai pot aminti și efecte de ordin tehnic concretizate în reducerea volumului de muncă la prelucrarea

Roman CRIȘAN
Petru PÂNTEA
Nicolae GHIȘOIU
Cluj-Napoca

(Continuare în pag. 24)

¹⁾ N. I. Zaharia: Procesul de dezvoltare a informaticii românești. Revista economică 48/1975, p. 15.

²⁾ Metodologia Institutului Central de Informatică de determinare a eficienței economice a introducerii și utilizării sistemelor informatice, București, 1974.

ȘCOLI ● CURENTE ● ECONOMIȘTI

PRINTRE EXEGEȚII burghezi ai gândirii economice contemporane se întâlnesc și autori care tratează evoluțiile acesteia într-o manieră critică.

În 1966 M. Bronfenbrenner publică în *American Economic Review* studiul său despre „Tendențe, cicluri și «mode» în scrierile economice”), în care cea mai mare parte o ocupă tratarea ciclurilor în gândirea economică, începând cu perioada lui Ricardo și până în zilele noastre. Maniera de tratare este inspirată din dialectica hegeliană: se statornicește în postură de teză statutul unui anumit gen de teorii care câștigă consensul oficial; cu timpul, acestea se osifică și devin teorii ortodoxe, ceea ce are ca efect o încetinire a progresului științei economice. Apar reacții, în postură de antiteză, evidențind trei aspecte mai importante: a) neconcordanțele dintre postulatele teoretice ale ortodoxiei și cerințele politicilor economice, b) necesitatea de a îndepărta lacunele evidente ale tezelor dominante ortodoxe (de exemplu, tezei concurenței perfecte i-a urmat antiteza concurenței imperfecte, tezei sau „legii” lui Say a stabilității automate a echilibrului cererii și ofertei, i-a urmat antiteza keynesistă a dirijării vieții economice pentru a menține dezechilibrul în limitele suportabilului etc.); c) condiția de a îndepărta discordanța dintre progresele materiale și metodologice făcute de cercetare (calculatoare electronice, sisteme informaționale, instrumente de prognoză și de optimizare a deciziilor economice, analiza input-output etc.) și tezele ortodoxiei.

La Bronfenbrenner ciclurile în știința economică apar ca înlocuiri succesive de teze ortodoxe cu antizeze, care, la rândul lor, se transformă în teze ortodoxe și sint negate de alte antizeze. Ciclurile sale de „decelerare” variază între 20 și 30 de ani (1850-1879; 1900-1925), nefiind excluse compromisuri între teze și antizeze, cum este cazul sintezei neoclase, care

O TEORIE A CICLURILOR (II)

îmbină teorii ale tezei neoclase cu teorii ale antezei keynesiste. Cu aproximație, primul ciclu cuprinde procesul de afirmare și de decădere a gândirii economice burgheze vulgare în forma ei inițială; următorul cuprinde ascensiunea și începutul decăderii gândirii economice neoclase. Ciclurile din perioada postbelică cuprind evoluțiile keynesismului. Deși surprinde procesul afirmării și decăderii unor teorii, procedeul utilizează într-o manieră orecum mecanicistă și simplificată triada hegeliană și lasă multe lucruri inexplicate sau în afara domeniului dezvoltării gândirii economice. Poziția și opoziția apar numai între teorii de aceeași natură. Gândirea economică marxistă — pe care nu de puține ori Bronfenbrenner o apreciază realist și chiar elogios — a influențat ciclurile gândirii economice burgheze și își are și ea propriile cicluri care ies din schema autorului. Apoi, dezvoltarea ciclică actuală a gândirii economice burgheze nu poate face abstracție de puternica reacție radicală care ea însăși marchează unele momente ale ciclului actual.

În deceniul nostru economistii engleză J. Robinson a publicat câteva studii despre starea și evoluția gândirii economice contemporane într-o viziune ciclică. Ea vorbește de două mari crize ale științei economice burgheze, fiecare dintre ele încheind un ciclu vechi și deschizând altul nou. Prima criză a coincis în linii mari cu criza din '29-'33, când a avut loc prăbușirea doctrinei neoclase și apariția doctrinei keynesiste. Doctrina neoclasică — după care o economie întemeiată pe întreprinderea privată ar tinde în mod au-

tomat spre o poziție de echilibru, de folosire completă a capacităților de producție și o poziție de optim, care-ar asigura prin intermediul pieței cea mai bună distribuție lumii posibile —, „n-a mai putut să prăvăieți prăbușirii economiei de piață din anii '30”. Din această criză a apărut ceea ce se numește «revoluția keynesistă». Apoi, după cel de-al doilea război mondial, keynesismul, a devenit, la rândul său, o încarnare a ortodoxiei”. Evoluțiile și experiențele postbelice au dus, după autoarea citată, la o criză a keynesismului, devenit ortodoxie, fapt care marcată cea de-a doua criză a gândirii economice burgheze contemporane, diferită de prima. „În timp ce prima provenea din eșecurile unei doctrine incapabile să rezolve problema nivelului folosirii (măsură de lucru și a capacităților de producție — n.n.), cea de-a doua rezultă din nepuțința sa de a ține cont de conținutul acestei folosiri”²⁾. Ieșirea din criza ortodoxiei keynesiste este văzută de J. Robinson în spiritul unui nekeynesism de stînga, care să întoarcă măsurile de politică economică împotriva marilor monopoluri și în profitul maselor largi, împotriva marilor decalaje și în folosul apariției extremelor polilor de avere și putere. Spre deosebire de Bronfenbrenner care urmărește evoluțiile ciclice ale gândirii economice pe aproape un secol jumătate, Robinson le urmărește numai în epoca contemporană și într-un mod strâns legat de schimbările survenite în procesele economice. Dealtfel, ea teag nemijlocit prima criză a gândirii economice burgheze de criza economică din '29-'33, iar pe cea de-a doua de suita crizelor ecologice, financiare, monetare, valutare, de materii prime, surse de energie etc. care se derulează pe scenă capitalismului ultimului deceniu. Cu toate neajunsurile legate de accentul prea mare pus pe rolul politicilor economice în evoluția stărilor capitalismului

FIȘE

UNIVERSITATEA „Babeș-Bolyai” CLUJ-NAPOCA
FACULTATEA DE ȘTIINȚE ECONOMICE

Catedra de Finanțe-Credit

PROBLEME ALE GESTIUNII FINANCIARE
ÎN UNITĂȚILE ECONOMICE DE STAT

EDITURA ACADEMIEI REPUBLICII SOCIALISTE ROMÂNIA
București 1977

● Luind ca punct de pornire locul și rolul important al gestiunii financiare în mecanismul conducerii economice, lucrarea Probleme ale gestiunii financiare în unitățile economice de stat, elaborată de un colectiv de autori de la Catedra de finanțe-credit a Facultății de Științe Econo-

mice a Universității „Babeș Bolyai” din Cluj-Napoca, recent apărută în Editura Academiei Republicii Socialiste România, se oprește asupra cercetării gestiunii economice și asupra raportului dintre gestiunea financiară și cea economică, punând în lumină principalele trăsături definitorii ale fiecăreia dintre ele. Se cercetează de asemenea sistemul informațional-financiar în unitățile economice de stat. Cea mai mare parte a lucrării este consacrată însă cercetării proceselor de formare și utilizare a fondurilor în cadrul gestiunii financiare și căilor de creștere a eficienței folosirii fondurilor. În acest context se dezbate pe larg probleme de actualitate ale teoriei și practicii noastre economice, cum sint cele privind perfecționarea raporturilor dintre beneficiarul lucrărilor de investiții, proiectantul și constructorul obiectivelor, amortizarea accelerată, optimizarea stocurilor de materii prime și materiale de bază etc. O tematică bogată, ce conferă numeroase valențe de utilitate acestui volum.

Prognoza cererii bunurilor de consum

● La rubrica „Discuții științifice” a revistei *PLANOVOE HOZIAISTVO* (nr. 6/1977), A. Levin publică articolul Problema prognozării sprosă naseleniia (Problemele previziunii cererii populației), în care arată că cercetările în acest domeniu, absolut necesare pentru dezvoltarea ramurilor care produc bunuri de larg consum, au luat o mare extindere în U.R.S.S. S-au elaborat o serie de procedee de previziune a structurii cererii solvabile în perioada de plan. A.L. se ocupă de probleme încă insuficient studiate, cum ar fi elaborarea teoriei și metodologiei prognozării cererii și îmbunătățirea calității informației statistice primare. Printre altele, autorul propune definirea mai precisă a unor noțiuni ca tehnologia, metodologia, tehnica și metoda prognozării cererii populației, care sint adesea confundate. Metodologia prognozării cererii ar fi disciplina științifică re-

feritoare la metodele de prelucrare a prognozei cererii și organizarea logică a acestui proces. Tehnologia prognozelor s- ocupă de modalitățile tehnice de transformare a informației primare. Metodica de prelucrare a prognozelor se referă, în accepția autorului, la procedeele de lucru, la regulile elaborării prognozelor. În ce privește „tehnica previziunii”, A.L. propune să i se dea accepția de „aplicare concretă a tehnologiei previziunii”, având drept obiect metodele și procedeele de alcătuire a prognozelor concrete a cererii.

Pentru descurajarea risipei

● Cartea lui Richard Falk *Study of Future Worlds* (Un studiu despre lumi viitoare), North Holland Publishing Company, Amsterdam, 506 p., face parte din seria de volume intitulată *Preferred Worlds for the 1990s* (Lumi preferate pentru anii '90).

sărirea unor etape ale restructurării Keynesismului (ca cele legate de trecerea de la stagnare la creșterea economică, de la statică la dinamică), de deșăderea crizelor ciclice de cea generală a gândirii economice burgheze, viziunea ciclică a lui J. Robinson nu este lipsită de interes mai întâi pentru că include în evoluția gândirii economice burgheze contemporane momentele de criză ciclică; apoi pentru că explică, în bună parte, stările de criză ca rezultat al conflictului teoriilor cu practica, și în fine, pentru că privește mai realist perspectiva unui nou ciclu al gândirii economice burgheze.

Tratarea în viziune ciclică a gândirii economice burgheze contemporane de către Gunnar Myrdal ar putea fi socotită, la prima vedere, subiectivă, întrucât bagajul evoluțiilor acestora de propriile sale evoluții de la ortodoxia neoclasică la Keynesism și apoi la radicalism. Dar abordarea sa ciclică nu este chiar atât de subiectivă pe cât s-ar părea. Întâlnim ceeași idee a osificării teoriilor și a transformării lor în ortodoxie care, după un timp, este înlocuită cu o teorie nouă, și plus, G. M. leagă teoriile în acțiune în „echipa oficială” a economiștilor privilegiați, echipă care se descompune în momente de criză, unii din membrii ei devenind purtători ai teoriilor noi, diferite și chiar contrare celor susținute anterior. Mai mult, Myrdal nu privește ciclurile rectilinii ca simplă înlocuire a teoriilor teză cu cele antiteză, care devin și ele, la rândul lor, teză; ci și ca luptă și coexistență a variatelor curente de gândire economică, fiecare dintre ele cu ascensiuni, decăderi dar și cu posibilități de revenire din urmă. Victoria Keynesismului ar fi pus în umbră instituționalismul, afirmat în deceniul trei, iar actuala criză a Keynesismului ar fi deschis calea venirii la instituționalism. „Cred, precum Myrdal, că următorii 10-15 ani vor

fi martorii unei reorientări radicale a eforturilor noastre de cercetare în direcția instituționalismului. O cauză fundamentală este că problema egalității (egalizării veniturilor, care constituie elementul central al criticii instituționaliste — n.n.) capătă o importanță politică în toată lumea. Această problemă nu poate fi abordată în termeni economici îngust concepuți”. Myrdal afirmă că „științele economice sunt puse astăzi în fața unei crize serioase, după părerea mea, mult mai revoluționară în privința abordărilor cercetării noastre decât a fost revoluția Keynesistă cu mai mult de trei decenii în urmă, care, în ceea ce privește abordarea fundamentală, nu a făcut nimic decât să justifice și intruciva să modifice vechea noastră abordare „teoretică””. Leșirea gândirii economice burgheze din criză este văzută de Myrdal în restructurarea ei pe coordonatele unui instituționalism renovat, care să facă din ideea reducerii decalajelor între stări și popoare (iar, în perspectivă, a egalizării nivelurilor de avere și putere) ideea sa forte. Dar subordonarea științei economice cerințelor și telurilor democratice poate rămâne cind nu-i legată de forța revoluționară a maselor, o dorință utopică. Analiza ciclurilor și crizelor gândirii economice burgheze sub aspectul legăturii cu realitatea se impune nu numai pentru trecut, ci și pentru evoluțiile de viitor. Răspund aceste teorii aspirațiilor maselor și le dinamizează în acțiunile de prefaceri democratice? Sub acest ultim aspect, modalitățile radicale de abordare ciclică a perspectivei gândirii economice burgheze apar evident deficitare.

Consider că evoluția gândirii economice burgheze contemporane se încadrează în următoarele cicluri: primul ciclu incluzând gândirea economică Keynesistă de la „criza de ruptură” din deceniul patru până la „criza de readaptare” din deceniul șase; ciclul al doilea revenind

neokeynesismului creșterii economice de la „criza de readaptare” până la „criza de reconsiderare” de la începutul deceniului opt; ciclul trei s-ar referi la radicalismul burghez ca fapt și ca proces în devenire. Cele trei cicluri de evoluție ale gândirii economice nu pot fi privite ca trei compartimente ale unui șertar cu fișe de teorii în care până la o despărțitură sunt inserate unele iar după aceasta — altele. Ele trebuie evaluate riguros, așa cum sînt în realitate: cu granițe de timp relative, cu evoluții și involuții pe termen lung și scurt, cu zile de apariție, triumf și decădere, cu momente de evoluții paralele — dar fiecare la alt nivel de recunoaștere și utilizare —, cu confruntări dinamice între ele, unele învingind și altele fiind învinse. Idei și teorii similare cu cele numite Keynesiste au premers apariția Keynesismului; Keynesismul ortodox nu a părăsit scena dintr-o dată și integral după apariția teoriilor și modelelor de creștere economică, după cum nici acestea n-au dispărut ca urmare a reacției radicale împotriva „creșterii economice devastante”. Toate aceste date, ca și altele, ar putea fi aduse drept argumente împotriva abordării ciclice. În ce mă privește le consider ca puncte de reper pentru reflecții mai adînci necesare aprofundării unghiului de vedere al abordării ciclice.

Ivanciu NICOLAE-VĂLEANU

¹⁾ Martin Bronfenbrenner. Trends, cycles and fads in economic writing, in American Economic Review, nr. 2, 1966, p. 538-552.

²⁾ Gunnar Myrdal, Crises and cycles in the development of economics, in The Political Quarterly nr. 1/1973, p. 9-21.

³⁾ Joan Robinson. La théorie de Keynes et la crise actuelle de la pensée économique, in Problemes Economiques, nr. 1 303/1973.

aborate în cadrul unei cerceri științifice denumite World Model Project (W.O.M.P.) proiect de modele ale ordinii mondiale. Obiectivul prim al proiectului este de natură educațională: să incurajeze investigarea tematică a viitorului relațiilor internaționale într-o perspectivă optimistă; cel de-al doilea obiectiv este de a „apropia domeniile sentimentelor și acțiunii în domeniul gândirii, în cadrul unei mișcări pentru o reformă globală a lumii, care să influențeze opinia publică”. În analiza decalajelor economice, Richard Falk emite ideea de a se stabili nivele minime și maxime ale nevoilor. Aceste nevoi ar include: alimentație, locuință, îmbrăcăminte, asistență medicală, educație și cultură. Nivelul minim al nevoilor pe scară planară ar fi ajustat pentru condiții climatice și pentru un stil de viață preferat. Depășirii nivelului maxim îi sînt atașate valori negative. Se pornește de la necesitatea de a se conserva resursele pămîntului și de a descu-

raja modelele de viață care duc la risipă.

„Fantomele” marketingului

● Sub titlul Exorcising the ghosts in marketing (Să exorcisăm fantomele marketingului), HARVARD BUSINESS REVIEW publică un articol de Aubrey Wilson și Bryan Atkin, reproduc de „Problèmes Economiques” din 6 iulie 1977, în care autorii, membri ai conducerii unor companii industriale, atrag atenția împotriva exagerării valabilității acestor previziuni ce se fac pe baza unor studii necomplete de piață. Ar exista câteva situații de acest fel care trebuie respinse înainte de a deveni vătămătoare: exagerarea potențialului pieței în perspectiva extinderii unor invenții și a trebuințelor ce le generează, cum ar fi ordinatorile, controlul antipoluare („s-a ignorat faptul deplorabil și antisocial, totuși real că întreprinderile nu cum să producă produse care implică o investiție în capital nerentabil”); calcularea eronată a consumului unui produs; supraevaluarea rolului archetelor de opi-

nie; evaluarea, în general, a numărului de consumatori fără a se ține seama de condițiile sociale, culturale, religioase, tradiții etc.; ocaziile fantomă care se prezintă cind nu se verifică orientarea opiniei publice în favoarea sau împotriva produselor provenind din anumite țări; în fine, evaluările fantomă determinate de erori tehnice în segmentarea piețelor, de neluarea în calcul a capacității de pătrundere a altor firme etc.

Aprovizionarea tehnico-materială

● Valentin I. Prisăcaru și Ana Savin publică, în lumina legislației în vigoare la 1 mai 1977, lucrarea Regimul juridic al aprovizionării tehnico-materiale (Editura Academiei R.S.R., 1977, 250 p.) Autorii examinează modul cum se îmbină prevederile referitoare la unitatea dintre plan și contract. Ei prezintă și analizează amply instrumentele de planificare în materie: balanțele materiale, actele de repartiție, precum și contractele. Realizarea

FIȘE

acordului de voință între părți se completează cu deciziile organelor planificatoare, competente să rezolve și eventualele divergențe precontractuale. Forma simplificată a comenzii, urmată de executare, ca și formele mai complexe ale contractelor de cooperare sau de tranzit îmbogățesc avantajul posibilităților de realizare a planului în mod operativ și cu respectarea independenței unităților contractante. Față de principiile clasice trebuie subliniat îndeosebi ca element nou obligația beneficiarului de a contribui la îndeplinirea sarcinilor asumate de furnizor. De asemenea, respectarea triadei — cantitate, calitate, termen. Cauzele exonerării de responsabilitate sînt tot astfel restrictiv delimitate, scopul fiind îndeplinirea planului în natură, iar despăgubirile — o pirghie subsidiară.

REZULTATELE ECONOMICE ALE UTILIZĂRII SISTEMELOR INFORMATICE

(Urmare din pag. 21)

datelor, eliberarea de personal din muncile de rutină precum și efecte de ordin psihologic concretizate în îmbunătățirea climatului de muncă, valorificarea mai eficientă a posibilităților intelectuale ale personalului antrenat la exploatarea sistemului informatic etc. Asemenea efecte se repercutează în ultimă instanță în reducerea, direct sau indirect, a costurilor producției deci sînt luate în considerare la stabilirea efectului economic, adică a economiilor obținute din utilizarea sistemului de prelucrare a datelor nou introduse.

Un al doilea element folosit pentru exprimarea efectului economic folosit la determinarea eficienței economice a utilizării sistemelor informatice îl constituie **acumulările suplimentare** (A_s) reprezentate de beneficiile și impozitul pe circulația mărfurilor, obținute ca urmare a creșterii volumului producției datorate introducerii noilor sisteme informatice.

Efortul economic, cel de al doilea factor luat în calculul eficienței economice a utilizării sistemelor informatice, se exprimă prin cheltuielile pentru introducerea și exploatarea sistemului proiectat și sînt formate din :

a) cheltuielile pentru proiectarea și implementarea noului sistem informatic (C_p) ce cuprind : elaborarea studiilor de oportunitate și a proiectelor respective, întocmirea pachetelor de programe și testarea acestora, actualizarea și întreținerea noului sistem etc.

b) Cheltuielile pentru pregătirea cadrelor de specialitate (P_c) care cuprind : taxele pentru școlarizarea analiștilor-programatori, retribuțiile inclusiv C.A.S. aferente personalului trimis la școlarizare, alte cheltuieli cu personalul trimis la școlarizare.

Sintetizînd ideile precizate mai sus privind conținutul și modul de calcul al efectului economic și al efortului economic putem concretiza următorii doi indicatori ai **eficienței economice** privind introducerea și utilizarea sistemelor informatice.

a) Coeficientul eficienței economice a introducerii și utilizării sistemelor informatice (K_e), a cărui determinare are la bază formula :

$$K_e = \frac{E_c + A_s}{C_p + P_c}$$

Pentru ca sistemul proiectat să fie eficient coeficientul eficienței economice trebuie să aibă valoarea mai mare decît 1.

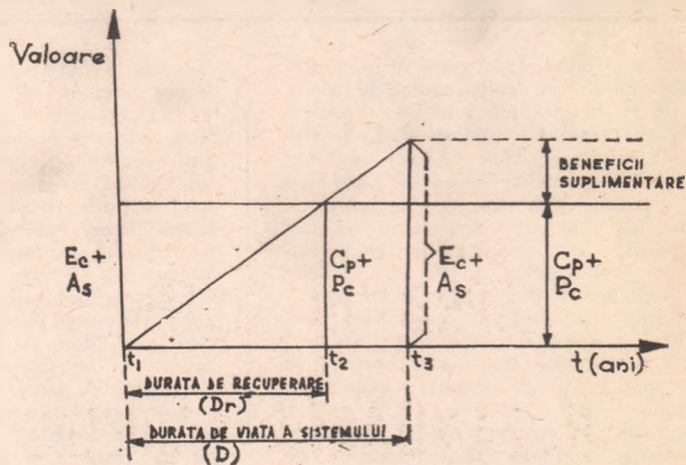
d) Durata de recuperare a cheltuielilor pentru introducerea și exploatarea sistemului informatic proiectat (D_r) a cărei determinare are la bază formula :

$$D_r = \frac{C_p + P_c}{(E_c + A_s) : D}$$

Indicatorii propuși pentru determinarea eficienței economice a introducerii și utilizării sistemelor informatice se aseamănă cu cei stabiliți de Institutul Central de Informatică, dar în determinarea lor există o deosebire de conținut. Ne referim la faptul că în propunerile noastre elementul E_c (economii de cheltuieli obținute prin utilizarea noului sistem informatic) nu a fost influențat de cheltuielile pentru introducerea și exploatarea sistemului proiectat ($C_p + P_c$), soluție pe care o considerăm justă, deoarece în cazul de față elementul E_c se referă la efectul economic pe cînd elementele C_p și P_c se referă la efortul economic, utilizat tocmai pentru compararea cu efectul economic. În Metodologia I.C.I. efectul economic (de la numărătorul fracției respective) este diminuat cu cheltuielile pentru introducerea și exploatarea sistemului proiectat ($C_p + P_c$) situație care denaturează indicatorii de eficiență respectivi, furnizîndu-se concluzii eronate îndeosebi legate de durata de recuperare a cheltuielilor pentru introducerea și exploatarea sistemului informatic proiectat.

Relația dintre cei doi indicatori ai eficienței economice a introducerii și utilizării sistemelor informatice propuși în materialul de față rezultă și din schema prezentată.

*) Termenul D reprezintă durata de viață în ani a sistemului proiectat.

Conform acestui grafic, la sfîrșitul duratei de recuperare, care firesc trebuie să fie mai mică decît durata de viață a sistemului cheltuielile cu introducerea și exploatarea sistemului ($C_p + P_c$) sînt egale cu economiile (E_c) și acumulările suplimentare (A_s) obținute prin utilizarea acestuia. După această perioadă economiile și acumulările suplimentare respective vor reprezenta integral beneficii peste cele scontate.

Aplicarea în practică a metodologiei propuse, este destul de precisă și comodă. Ea nu ridică probleme deosebite pe linia culegerii elementelor de calcul — toate datele necesare se găsesc în evidențele curente ale unităților economice. Pentru exemplificare, redăm în cele ce urmează modul de stabilire a eficienței economice a utilizării sistemelor informatice, conform metodologiei prezentate, la „Stația de utilaje-transport” Cluj-Napoca. La această unitate, începînd din anul 1972, prelucrarea datelor privind evidența materialelor se efectuează cu un calculator electronic Felix C-256 din cadrul Centrului teritorial de calcul electronic Cluj-Napoca. Sistemul informatic implementat prevede realizarea pe calculator a următoarelor situații :

- Situația intrărilor și ieșirilor de materiale pe gestiuni și conturi corespondente ;
 - Situația consumului de materiale pe locuri de cheltuieli ;
 - Balanța de materiale.
- Cheltuielile pentru introducerea prelucrării automate a datelor în cadrul sistemului a cărui durată de viață este 5 ani sînt formate din :

— cheltuieli pentru proiectarea și implementarea sistemului (C_p)	136 050 lei
— cheltuieli pentru pregătirea cadrelor de specialitate (P_c)	6 000 lei
Total cheltuieli ($C_p + P_c$)	142 050 lei

Efectele economice obținute prin introducerea sistemului informatic sînt următoarele :

— economii de cheltuieli obținute prin utilizarea noului sistem informatic (E_c)	125 100 lei
— acumulări suplimentare (A_s) obținute prin creșterea producției ca urmare a introducerii noului sistem informatic	31 155 lei
Total ($E_c + A_s$)	156 255 lei

Pe baza acestor date, indicatorii metodologiei propuse vor fi :

$$K_e = \frac{E_c + A_s}{C_p + P_c} = \frac{156255}{142050} = 1,1$$

$$D_r = \frac{C_p + P_c}{(E_c + A_s) : D} = \frac{142050}{156255 : 5} = \frac{142050}{31251} \approx 4 \text{ ani}$$

Rezultă deci că sistemul informatic este eficient, unitatea în cauză fiind în măsură să obțină economii suplimentare și în plus va dispune de informații de calitate superioară și în timp mult mai scurt.

Din ancheta făcută la mai multe unități economice din municipiul Cluj-Napoca, s-a constatat că durata de recuperare a cheltuielilor privind introducerea sistemelor informatice este între 3,5—4 ani, iar coeficientul eficienței de 1,2—1,3. Aceasta demonstrează eficiența și oportunitatea introducerii sistemelor informatice în unitățile noastre economice.

Cerințe ale noii ordini economice internaționale

SPRE UN SISTEM DE PREFERINȚE NETARIFARE ÎN FAVOAREA ȚĂRILOR ÎN CURS DE DEZVOLTARE

ÎN ULTIMII ANI, o serie de principii clasice ale politicii comerciale internaționale au fost reconsiderate, ținându-se seama de nevoile țărilor în curs de dezvoltare. Astfel s-a recunoscut faptul că aplicarea clauzei națiunii celei mai favorizate și a principiului reciprocității în comerțul cu țările în curs de dezvoltare nu este de natură să sprijine dezvoltarea lor economică. Egalitatea de tratament și reciprocitatea sînt echitabile numai între egali. În cazul țărilor cu niveluri de dezvoltare sensibil diferite, aplicarea acestor principii defavorizează țările mai slabe din punct de vedere economic. De aceea, s-a considerat justificat ca țările dezvoltate să acorde țărilor în curs de dezvoltare un regim preferențial, pe bază de nerez reciprocitate, regim care reprezintă un element esențial în instaurarea unei noi ordini economice internaționale. În acest sens, în articolul 19 al Cartei drepturilor și îndatoririlor economice ale statelor, document adoptat de sesiunea a XXIX-a a Adunării generale a O.N.U. în decembrie 1974, se arată: „Pentru a accelera creșterea economică a țărilor în curs de dezvoltare și a elimina rămășițele în urmă din punct de vedere economic față de țările dezvoltate, acestea din urmă ar trebui să le acorde, în domeniile cooperării economice internaționale care se pretează, un tratament preferențial generalizat, fără reciprocitate și fără discriminare“.

Tratatul preferențial față de țările în curs de dezvoltare s-a materializat în sistemul de preferințe vamale, nerez reciproc și nediscriminatorii, aprobat în cadrul U.N.C.T.A.D. în octombrie 1970 și pus în aplicare în anii următori. Acest sistem, care comportă scutirea de taxe vamale sau reducerea acestor taxe la importul în țările dezvoltate a produselor provenind din țările în curs de dezvoltare, este menit să compenseze handicapul acestor din urmă țări pe piețele internaționale, facilitînd diversificarea producției lor și sporirea încasărilor lor din export. După cum se știe, România, țară socialistă în curs de dezvoltare, beneficiază de sistemul generalizat de preferințe vamale în partea tuturor țărilor donatoare de preferințe, membre ale organizației de Cooperare și Dezvoltare Economică.

Cerința extinderii preferințelor la noi domenii

ÎN DECLARAȚIA ȘI PROGRAMUL DE ACȚIUNE de la Manila, adoptate la cea de-a treia reuniune ministerială a „Grupului celor 77“ (ianuarie-februarie 1976) se subliniază: „Țările dezvoltate ar trebui să extindă la obstacolele netarifare, pînă la suprimarea acestor obstacole, și la alte măsuri de politică comercială principiul unui regim preferențial generalizat în folosul țărilor în curs de dezvoltare“. În același document figurează propuneri concrete privind modalitățile de acordare a unui astfel de regim țărilor în curs de dezvoltare.

Problemele privind acordarea unui tratament preferențial țărilor în curs de dezvoltare în domeniul obstacolelor netarifare și al altor măsuri de politică comercială se examinează în cadrul U.N.C.T.A.D. și al actualelor negocieri comerciale multilaterale de sub egida G.A.T.T. Aplicarea unui astfel de tratament presupune modificarea unor prevederi ale G.A.T.T., adoptarea de coduri corespunzătoare de conduită privind o serie de bariere netarifare.

Obstacolele netarifare și alte măsuri conexe de politică comercială joacă un rol deosebit de important în comerțul mondial. În condițiile reducerii substanțiale a taxelor vamale, ca urmare a negocierilor succesive din cadrul G.A.T.T., s-a afirmat tendința de a se înlocui aceste taxe prin mijloace de protecție netarifară. Măsurile netarifare limitează avantajele țărilor în curs de dezvoltare decurgînd din diminuarea taxelor vamale, în general, și din instituirea sistemului generalizat de preferințe vamale, în particular, și sporesc efectul restrictiv al obstacolelor tarifare, atunci cînd acestea există. De aceea, diminuarea și eliminarea de către țările dezvoltate a obstacolelor netarifare în comerțul cu țările în curs de dezvoltare, pe o bază preferențială și fără reciprocitate, prezintă o importanță deosebită pentru aceste din urmă țări.

Diversitatea și complexitatea măsurilor din domeniul netarifare necesită găsirea de soluții specifice pentru diferitele tipuri de măsuri în vederea aplicării unui tratament mai favorabil țărilor în curs de dezvoltare. În funcție de tipul măsurilor netarifare, conceptul tratamentului mai favorabil pentru țările în curs de dezvoltare se poate aplica sub diferite forme: tratament preferențial în ce privește modalitatea de aplicare a măsurilor netarifare, acordarea de asistență tehnică țărilor în curs de dezvoltare pentru a le ajuta să se conformeze reglementărilor netarifare în vigoare din țările importatoare, stabilirea unui termen mai lung pentru ca țările în curs de dezvoltare să se poată conforma prevederilor unor reglementări netarifare etc.

Unele bariere netarifare ca, de exemplu, standardele, normele de securitate, normele sanitare, nu se pretează la un tratament preferențial în favoarea țărilor în curs de dezvoltare în ce privește modalitatea lor de aplicare. În schimb, în cazul a numeroase și importante măsuri cu caracter netarifar un astfel de tratament este posibil și necesar. Printre barierele netarifare și alte măsuri de politică comercială la care se prevede sau se studiază aplicarea unui tratament preferențial în folosul țărilor în curs de dezvoltare, în ce privește modalitățile de aplicare a acestor bariere, se numără: restricțiile cantitative, subvențiile și taxele de compensație, măsurile de salvagardare, achizițiile guvernamentale etc.

Conceptul de tratament preferențial se cere a fi materializat

RESTRICȚIILE cantitative (contingentele de import, licențele de import, limitarea voluntară a exporturilor etc.) sînt cele mai cunoscute și însemnate bariere netarifare. Aceste restricții afectează exportul unor produse importante ale țărilor în curs de dezvoltare (produse agricole, textile, încălțăminte etc.).

În domeniul restricțiilor cantitative se preconizează aplicarea unui tratament preferențial în favoarea țărilor în curs de dezvoltare sub diferite forme, printre care menționăm:

— aplicarea anticipată în favoarea acestor țări a măsurilor de eliminare a restricțiilor cantitative și, în acest sens, suprimarea imediată a tuturor restricțiilor cantitative afectînd pro-

dusele care prezintă interes pentru țările în curs de dezvoltare (inclusiv toate produsele la care se aplică sistemul generalizat de preferențe vamale) pe o bază preferențială;

— în cazurile excepționale în care suprimarea imediată nu este posibilă, recurgerea la eliminarea treptată, într-un termen cât mai scurt, a restricțiilor cantitative, procedându-se la sporirea într-o proporție mai mare a contingentelor în favoarea țărilor în curs de dezvoltare în comparație cu alte țări, la produsele la care se mențin încă restricții;

— excluderea din negocierile din cadrul G.A.T.T. a restricțiilor cantitative aplicate la import de către țările în curs de dezvoltare, în virtutea dispozițiilor pertinente ale G.A.T.T. și, în special, ale părții a IV-a a Acordului general.

Principiul tratamentului preferențial față de țările în curs de dezvoltare în domeniul restricțiilor cantitative s-a reflectat, într-o anumită măsură, în Aranjamentul privind comerțul internațional cu textile, adoptat în decembrie 1973 și valabil pe o perioadă de patru ani. În articolul 6 al acestui Aranjament se prevede că țările importatoare care aplică restricții cantitative afectând comerțul țărilor în curs de dezvoltare cu produse textile acordă acestor țări un regim mai favorabil decât altor țări, sub forma stabilirii de contingente de import mai mari și a unor coeficienți mai liberali de creștere a acestor contingente, precum și a renunțării la criteriul anteriorității la fixarea contingentelor pentru exporturile de produse textile la care țările în curs de dezvoltare sînt nou venite pe piețele respective.

În rezoluția 91 (IV) a U.N.C.T.A.D. (Nairobi, mai 1976) se subliniază că există un larg consens asupra faptului că subsidiile, precum și taxele de compensație aplicate de țările importatoare pentru neutralizarea efectului subsidiilor, reprezintă un domeniu în care acordarea unui tratament special și diferențiat țărilor în curs de dezvoltare este realizabilă și indicată. Țările în curs de dezvoltare au propus ca, în cadrul eventualului cod de conduită privind subvențiile și taxele compensatorii, cod care ar urma să fie convenit la actualele negocieri comerciale multilaterale din G.A.T.T., să se prevadă un tratament mai favorabil țărilor în curs de dezvoltare, pe baza următoarelor cinci principii:

— recunoașterea clară a dreptului țărilor în curs de dezvoltare de a acorda subvenții la export, ca mijloc de promovare și diversificare a exporturilor lor de produse industriale finite și semifinite;

— extinderea interdicției existente privind folosirea subvențiilor, astfel încât această interdicție să se aplice atât la produsele de bază, cât și la celelalte produse în comerțul dintre țările dezvoltate, spre a se evita o deviere sau o distorsiune a schimburilor, prejudiciabilă pentru țările în curs de dezvoltare;

— exceptarea, ca practică generală, a importurilor provenind din țările în curs de dezvoltare de la aplicarea de taxe de compensație de către țările dezvoltate;

— definirea cu precizie a împrejurărilor excepționale în care aplicarea de taxe de compensație la importurile provenind din țările în curs de dezvoltare ar fi admisibilă și determinarea modalităților speciale de aplicare a acestor taxe;

— recunoașterea dreptului țărilor în curs de dezvoltare de a aplica taxe de compensație la importurile din țările dezvoltate pe baza unor criterii mai suplă decât cele care au fost elaborate pentru acestea din urmă, pentru a permite țărilor în curs de dezvoltare să folosească măsuri compensatorii atât în cazul unui prejudiciu pentru industriile lor, cât și în cazul unui pericol existent pentru industriile lor crescînde.

Menționăm că în Aranjamentul privind comerțul internațional cu textile se prevede că, introducînd măsuri de salvagardare, țările participante se vor strădui să evite prejudicierea producției sau a vânzărilor țărilor exportatoare, în special ale țărilor în curs de dezvoltare. De asemenea, se stipulează că în examinarea chestiunilor „dezorganizării pieței” se va ține seama de interesele țării exportatoare, avînd în vedere și stadiul ei de dezvoltare.

În domeniul clauzelor de salvagardare, care permit, în cazul perturbării pieței, restabilirea obstacolelor din calea comerțului, țările în curs de dezvoltare au propus, de asemenea, măsuri de natură să le asigure un tratament mai favorabil și anume:

— exceptarea, în principiu, a produselor din țările în curs de dezvoltare de la aplicarea măsurilor de salvagardare, dat fiind nivelul redus de dezvoltare economică a acestor țări, diversificarea limitată a producției lor și gama restrînsă a produselor lor de export;

— aplicarea de măsuri de salvagardare de către țările dezvoltate la importurile din țările în curs de dezvoltare numai în împrejurări excepționale, cînd situația nu poate fi corectată prin aplicarea măsurilor de ajutor pentru restructurarea producției sau alte mijloace;

— măsurile de salvagardare aplicate față de importurile provenite din țările în curs de dezvoltare să fie mai puțin riguroase decât cele care ar fi aplicate, într-o situație similară, importurilor provenind din țările dezvoltate;

— elaborarea de dispoziții speciale privind măsurile de salvagardare care ar fi aplicate de țările în curs de dezvoltare, ținînd seama în mod corespunzător de nevoile proprii ale acestor țări și de obiectivele dezvoltării lor economice.

În domeniul achizițiilor guvernamentale ale țărilor dezvoltate, s-au propus diferite modalități pentru acordarea unui tratament mai favorabil țărilor în curs de dezvoltare. Astfel, se preconizează ca furnizorilor din țările în curs de dezvoltare să li se aplice același tratament ca și furnizorilor naționali care vînd bunuri și servicii statului. Dacă acest lucru nu este cu putință, se are în vedere posibilitatea de a se reduce marja preferențială în favoarea producătorilor naționali în raport cu furnizorii din țările în curs de dezvoltare. De asemenea se consideră necesar ca organismele însărcinate cu achizițiile de stat în țările dezvoltate capitaliste să adopte măsuri suplimentare în domeniul informării furnizorilor din țările în curs de dezvoltare, spre a le facilita acestora conformarea la diverse prescripții și astfel obținerea unei părți mai importante a comenzilor de stat.

Aplicarea unui tratament preferențial în favoarea țărilor în curs de dezvoltare se prevede și în alte domenii netarifare. Astfel, s-a propus suprimarea taxelor interne, a taxelor fiscale și a prelevărilor afectînd produsele tropicale sau rambursarea acestor taxe țărilor în curs de dezvoltare interesate, reducerea preferențială în favoarea țărilor în curs de dezvoltare a prelevărilor variabile și a altor impuneri aplicabile în special produselor agricole, neaplicarea față de țările în curs de dezvoltare a sistemului depunerilor prealabile la import etc.

În cazul obstacolelor netarifare care nu se pretează la acordarea unui tratament preferențial în ce privește modul lor de aplicare, se are în vedere sprijinirea țărilor în curs de dezvoltare pentru a putea depăși aceste obstacole. Astfel, în domeniul standardelor, al normelor de securitate, al normelor sanitare, al prescripțiilor de ambalaj și etichetaj ș.a.m.d. se prevede acordarea de asistență tehnică țărilor în curs de dezvoltare pentru a le permite să se conformeze reglementărilor la care trebuie să corespundă produsele pe care le exportă în țările dezvoltate. De asemenea, se preconizează stabilirea de termene mai lungi țărilor în curs de dezvoltare pentru a se conforma prevederilor codurilor de conduită care ar urma să fie negociate cu privire la unele obstacole netarifare. În plus, în prezent se pune problema aplicării, în favoarea țărilor în curs de dezvoltare, a unui tratament preferențial în domeniul netarifare nu numai în raporturile dintre aceste țări și țările dezvoltate, dar și în relațiile comerciale dintre țările în curs de dezvoltare.

Urgența obținerii de rezultate pozitive

PROBLEMELE aplicării de către țările dezvoltate a unui regim preferențial în favoarea țărilor în curs de dezvoltare în privința măsurilor netarifare și a altor măsuri de politică comercială constituie un element important al actualelor negocieri comerciale multilaterale de sub egida G.A.T.T. Obținerea de rezultate pozitive în cadrul negocierilor în aceste probleme necesită voință politică din partea țărilor dezvoltate spre a veni în întîmpinarea cererilor legitime ale țărilor în curs de dezvoltare, spirit de înțelegere și cooperare din partea tuturor participanților la negocieri.

România, țară socialistă în curs de dezvoltare membră a „Grupului celor 77”, militează activ pentru aplicarea în favoarea țărilor în curs de dezvoltare a unui tratament preferențial în domeniul măsurilor netarifare și al altor măsuri de politică comercială, considerînd că un astfel de tratament este de natură să contribuie la instaurarea unei noi ordini economice internaționale, la facilitarea eforturilor țărilor în curs de dezvoltare de a reduce și elimina decalajele economice care le separă de țările dezvoltate. În același timp, țara noastră sprijină aplicarea sau îmbunătățirea tratamentului preferențial în favoarea țărilor în curs de dezvoltare și în celelalte domenii ale relațiilor economice internaționale, cum ar fi transferul de resurse financiare și de tehnologie, transportul maritim, asigurările și turismul, în vederea grăbirii procesului de lichidare a subdezvoltării.

Victor ALDEA

TENDINȚE - CONJUNCTURI

Expansiune

pe piața eurovalutelor

DATE PUBLICATE în ultimul raport anual al Băncii Reglementelor Internaționale (iunie a.c.) arată că în 1976 piața eurovalutelor a continuat să se dezvolte, expansiunea având o tendință de accelerare. Depozitele primite de băncile din cele opt țări europene care furnizează date statistice la BRI au crescut cu 47,2 miliarde dolari S.U.A., ajungând în decembrie 1976 la 305,3 miliarde. În același timp, angajamentele (credite acordate) au crescut cu 62 miliarde dolari, atingând un total de 310,7 miliarde dolari S.U.A. Față de sfârșitul anului 1968, depozitele în dolari au crescut de 7,5 ori, cele în mărci vest-germane de peste 12 ori, cele în franci elvețieni de circa 10 ori. În suma totală a eurovalutelor din 1976, ponderea dolarului s-a menținut neschimbată — la 73%; moneda vest-germană a reprezentat 16%, iar francul elvețian 6%.

Fibrele chimice

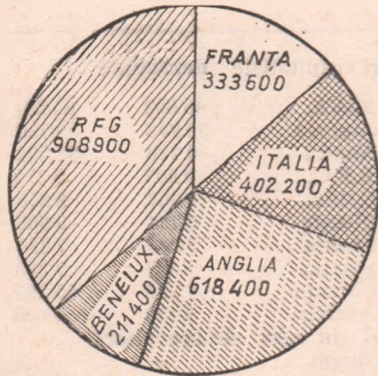
in revenire

DUPĂ O EVOLUȚIE DIFICILĂ în anii 1974-1975, producția de fibre chimice din țările membre ale Pieței comune vest-europene a cunoscut în 1976 un spor de tonaj de circa 14%. Graficul așăzurat, după date publicate de revista „Industria Textile”, evidențiază nivelul de dezvoltare a acestei producții în diferite

tele țări membre, pe primul loc situându-se RFG unde creșterea în raport cu nivelul din 1975 a fost de circa 22%. În anii recenți s-au

Franța, de pildă, repercusiunile majorării prețului la petrol asupra costului fibrelor chimice au influențat în sensul reducerii ponderii acestora în

consumul total de materii prime de bază ale industriei textile de la 62% în 1973 la 59% în 1975, în timp ce ponderea bumbacului a sporit de la 29% la 31%, iar cea a lînii — de la 9% la 10%. Anul trecut, însă, la tonajul total consumat de industria textilă franceză fibrele chimice au contribuit cu 60%, bumbacul cu 30%, iar lina cu 10%, ceea ce indică o anumită revenire la structura consumului anterioară crizei petrolului.

PRODUCȚIA TOTALĂ DIN 1976 : 2 492 000 t

constatat totodată fluctuații în structura utilizării diferitelor fibre de către industria textilă. În

Cooperarea

polono-norvegiană

DUPĂ CUM EVIDENȚIAZĂ presa polonă, dezvoltarea considerabilă a schimburilor comerciale dintre Polonia și Norvegia în perioada 1971-1976 (respectiv de 7,4 ori în expresie valorică) a deschis posibilități noi pentru stabilirea de legături economice mai strânse între cele două țări.

Pe această linie se situează semnarea, în luna mai a.c., a cinci acorduri referitoare la cooperarea în diferite domenii. Este vorba, între altele, de un protocol privind condițiile de finanțare a investițiilor

legate de exporturile norvegiene de mașini și utilaje către Polonia; un acord asupra cooperării dintre întreprinderile mici și mijlocii din cele două țări; un acord de cooperare încheiat între Camera polonă de comerț exterior și Consiliul norvegian pentru problemele exportului (în domeniul construcțiilor navale, al construcțiilor de mașini, chimie și petrochimie ș.a.); un acord care reglementează pescuitul navelor poloneze în zona maritimă aflată sub jurisdicție norvegiană. Cele două părți examinează, de asemenea, o serie de propuneri privind colaborarea bilaterală în perspectivă, în domeniul cercetării științifice, activității culturale, ocrotirea sănătății ș.a.

Orientări în dezvoltarea economică

Sferele de aplicare

a calculatoarelor electronice

UTILIZAREA în scopuri tehnico-științifice a calculatoarelor electronice, predominantă acum câțiva ani în economia țărilor capitaliste dezvoltate, pare să-și piardă caracterul majoritar în favoarea informaticii și a prelucrării datelor, precum și — în ritm mai lent — în favoarea dirijării proceselor de producție în industrie. Aceasta rezultă cu claritate dintr-o analiză a repartiției calculatoarelor pe mari domenii de activitate în R.F.G., despre care relatează săptămânalul VDI-Nachrichten. În perioada 1972-1976, cum reiese din această analiză, ponderea calculatoarelor nou instalate anual în diferitele ramuri ale industriei a crescut de la 40% la 47% din total, în timp ce ponderea celor instalate în institute de cercetări, instituții de învățământ etc. a scăzut de la 36% la 23%. În alte sfere, ponderile respective s-au caracterizat printr-o mai mare stabilitate. Ca urmare a acestor deplasări, la sfârșitul anului trecut s-au putut constata modificările amintite mai înainte în distribuția calculatoarelor pe ansamblul domeniilor de activitate în care ele își găsesc întrebuințarea în R.F.G. Cum rezultă din tabel, ponderea calculatoarelor utilizate în știință, învățământ etc. s-a redus de la aproape 3/4 din total la ceva mai mult de 1/4. În sfera mijloacelor de comunicații (transporturi, transmiterea informațiilor etc.), ponderea s-a tri-

in % din total

	1969	1972	1976
Dirijarea proceselor de producție	18,1	24,9	28,4
Aplicații tehnico-științifice	72,7	57,3	42,4
Prelucrarea datelor și informatică	0	6,3	17,1
Mijloace de comunicații	5,2	6,4	8,0
Alte domenii	4,0	5,1	4,1
Total	100,0	100,0	100,0

plat aproape între 1972 și 1976, după ce în 1969 fusese nulă. Dar în dirijarea proceselor de producție ponderea în totalul calculatoarelor folosite s-a mărit cu circa 50%.

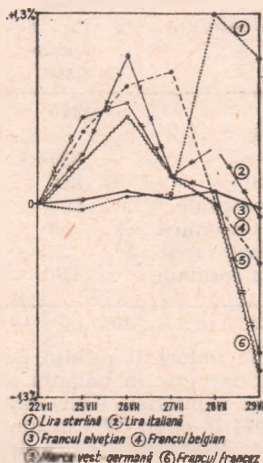
După o altă grupare a datelor furnizate de aceeași sursă, în cadrul industriei circa 60% din calculatoarele utilizate în 1976 erau destinate dirijării proceselor de producție. Celelalte sunt folosite pentru nevoile cercetării și dezvoltării din cadrul întreprinderilor acestei ramuri, pentru experiențe și probe, pentru prelucrarea datelor.

EVOLUȚII MONETARE

MISCĂRI OSCILATORII accentuate ale cursului dolarului S.U.A. pe piețele valutare, au caracterizat perioada 25-29 VII 1977. Deficitul comercial record american pe luna iunie a.c. de 2,82 miliarde dolari, care ridică la 12,6 miliarde dolari deficitul comercial pe primele șase luni ale anului precum și publicarea indicelui compus al principalilor indicatori economici pe luna iunie a.c., care cu -0,6% înregistrează a doua scădere lunară consecutivă, au influențat cursul dolarului în prima parte a intervalului în sensul scăderii. În ultima parte a intervalului cursul dolarului a înregistrat o tendință ascendentă.

Marca vest-germană a înregistrat pe 26 VII 1977 un nivel record de depreciere față de dolar, respectiv 2,2430 mărci pentru 1 dolar, după care a început să piardă teren, astfel că pe ansamblul intervalului a înregistrat o depreciere de circa 1%.

Francul francez a cotat la sfârșitul perioadei 4,5790 franci pentru 1 dolar, față de 4,8230 franci la sfârșitul perioadei precedente. Francul elvețian, după ce a

Evoluția cursurilor principalelor valute occidentale față de dolarul S.U.A. în perioada 25-29 VII 1977, luându-se ca bază cursurile din ziua de 22 VII 1977.

atins un nivel record de depreciere față de dolar, cotind la 26 iulie 2.3790 franci, a terminat intervalul la un nivel de 2.4050 franci pentru 1 dolar, față de 2.4030 franci cu o săptămână în urmă.

După ce o lungă perioadă de timp Banca Angliei a intervenit pe piața valutară în scopul menținerii cursului lirei sterline la un nivel care să nu depășească 1,72 dolari pentru 1 liră sterlină, la 28 VII ea a încetat să mai susțină acest nivel față de dolarul S.U.A. Ca urmare, lira sterlină s-a depreciat în scurt timp față de dolar cu peste 1,3%, cotind 1.7420 dolari pentru 1 liră (cel mai ridicat nivel din septembrie 1976).

Prețul aurului la Londra a înregistrat o ușoară tendință de scădere, al doilea fixing pe data de 29 VII fiind de 144,10 dolari/uncie, față de 144,70 dolari/uncie, pe 22 VII 1977.

Paul DUMITRASCU
Gheorghe MUNTEAN

Decalaje în valorificarea creativității

DATE PUBLICATE de revista „Industrial Property“ asupra situației existente la finele anului 1975 în domeniul acordării și funcționării brevetelor în acele țări ale lumii pentru care există cifre publicate, ilustrează — odată în plus — flagranta rămânere în urmă a țărilor nesocialiste în curs de dezvoltare, ca urmare a îndelungatei dominații coloniale, a politicii imperialiste și neocolonialiste, tocmai în activitatea motrice a progresului tehnic — desfășurarea și fructificarea cercetării științifice, a creativității umane. Tabelul alăturat, în care au fost extrase datele referitoare la țări capitaliste dezvoltate cu peste o mie de brevete naționale acordate în cursul anului 1975, precum și la țări nesocialiste în curs de dezvoltare care au realizat sub zece brevete naționale în același interval, permite, totodată, să se releve discrepanțe sensibile chiar în sinul primului grup de țări.

Printre țările capitaliste dezvoltate se detașază net S.U.A. și Japonia atît ca număr de brevete naționale acordate în 1975, cît și în ceea ce privește preponderența brevetelor interne față de cele importate. În cazul R.F.G. se constată un cvasiechilibru între brevetele realizate în țară și cele importate, în restul țărilor evidențiindu-se imposibilitatea practică de a desfășura activitatea

de invenție în toate domeniile, cu corolarul recurgerii — mai mult sau mai puțin masive — la importul de brevete și licențe.

La cealaltă extremă, un număr apreciabil de țări în curs de dezvoltare n-au acordat în anul 1975 nici un brevet național (sau doar câteva); numărul brevetelor importate a fost, în general, de asemenea net inferior nivelului din țările capitaliste dezvoltate. Asemenea tendințe nu fac decât să mențină și chiar să agraveze prăpastia subdezvoltării.

Luînd în considerare faptul că numărul brevetelor acordate (naționale sau străine) fluctuează de la an la an, este util să se examineze și situația brevetelor în vigoare la finele anului 1975, raportînd în fiecare caz — pentru a se asigura comparabilitatea necesară — numărul acestora la populația țării (respectiv la mia de locuitori). Calculele arată că și la acest indicator, care exprimă — într-o anumită măsură — potențialul de asimilare productivă a invențiilor noi de către fiecare economie națională, decalajul menționat anterior se menține, deși ierarhiile se modifică intrucitva. Astfel, dintre țările cuprinse în tabel, în frunte se situează Elveția (cu circa 15 brevete în vigoare la mia de locuitori), urmată de Canada (13), Aus-

Brevete acordate în cursul anului 1975

	naționale	străine	total	Brevete în vigoare la finele anului
--	-----------	---------	-------	-------------------------------------

Țări capitaliste dezvoltate

— S.U.A.	46 603	25 391	71 994	1 060 230
— Japonia	36 992	9 736	46 728	—
— Anglia	9 120	31 569	40 689	249 671
— R.F.G.	9 007	9 213	18 220*	125 863
— Franța	4 962	9 358	14 320	351 912
— Elveția	3 794	9 906	13 700	95 074
— Spania	1 972	7 286	9 258	54 500*
— Suedia	1 867	7 233	9 100	61 600
— Canada	1 280	19 264	20 544	303 619
— Austria	1 178	5 840	7 018	58 414**

Țări în curs de dezvoltare

— Ghana	—	52	52	—
— Uganda	—	56	56	—
— Cipru	—	59	59	542
— Kenya	—	95	95	1 250
— Columbia	1	4	5	4 219
— Nigeria	2	139	141	359
— Sri Lanka	4	33	37	144
— Peru	4	53	57	—
— Zambia	4	196	200	5 240
— Libia	6	138	144	2 031
— Costa Rica	9	74	83	865
— Trinidad-Tobago	9	126	135	1 900
— Irak	9	173	182	891

* Inklusiv un număr de brevete suplimentare.

** La mijlocul anului.

tria (8), Suedia (7,5), Franța (7), S.U.A. (5) ș.a.; în ceea ce privește țările în curs de dezvoltare, doar Trinidad-Tobago și Zambia depășesc intrucitva nivelul de un brevet la mia de locuitori, în timp ce în cazul Nigeriei avem 0,006 brevete, al Sri Lanka — 0,01, al Columbiei — 0,2 la mie ș.a.m.d. Desigur, numărul

scăzut sau chiar foarte redus al brevetelor în vigoare în țările în curs de dezvoltare constituie și o consecință a politicii protecționiste, de menținere a decalajului tehnologic, practică de curcurea interesate din țările capitaliste industrializate, de marile metropoli internaționale.

N. P.

La orizontul anului 2000 Consumul de energie în țările nesocialiste

DUPĂ OPINIA specialiștilor companiei americane „Caltex Petroleum Corp“, cererea mondială pentru principale surse de energie va spori, în perioada 1977—2000, într-un ritm mediu anual de circa 3,6% pe an, față de 5,2% în anii 1960—1974. În ceea ce privește țările nesocialiste se apreciază că consumul lor global de energie va echivala în anul 2000 cu 9,9 miliarde tone de petrol, reprezentînd o creștere de aproape 2,3 ori față de 1974. Din volumul global menționat de energie țările membre ale O.C.D.E. (care grupează aproape totalitatea țărilor capitaliste industriale) urmează să consume circa 80%, ponderea țărilor nesocialiste în curs de dezvoltare în acest consum sporind cu câteva procente.

Sursa de energie	(recalculat în milioane tone de petrol)					
	1974			2000		
	Total țări nesocialiste	Din care		Total țări nesocialiste	Din care	
	OCDE	alte țări		OCDE	alte țări	
Total	4340	3625	715	9885	7835	2050
Din care :						
— petrol	2375	1935	440	4720	3735	985
— cărbune	810	675	135	2120	1605	515
— gaze naturale	800	720	80	1385	1080	305
— energia atomică	65	65	—	1055	975	80
— hidroenergia și energia termală	290	230	60	605	440	165

Sursa : „Oil and Gas Journal“. 14 martie 1977

În pofida reducerii rolului petrolului și gazelor naturale în balanța energetică a țărilor capitaliste dezvoltate (de la 73% în 1974 la circa 62% în anul 2000), dependența lor considerabilă de importul de energie se va menține de-a lungul perioadei examinate, îndeosebi în cazul Japoniei.

Sub raportul prognozei modificărilor

în structura consumului de energie din țările nesocialiste, se apreciază că cel mai rapid va progresa utilizarea energiei atomice (a cărei pondere în cadrul balanței energetice urmează să crească de la 1,5% în 1974 la 10,7% în anul 2000); un ritm de creștere superior mediei se prevede că va înregistra, de asemenea, cărbunele.

R. S. Cehoslovacă

EVOLUȚII STRUCTURALE ÎN ECONOMIA NAȚIONALĂ

ÎNCA ÎNAINTEA celui de-al doilea război mondial Cehoslovacia putea fi apreciată ca o țară având o structură industrială apropiată de cea a țărilor occidentale dezvoltate, în care rolul principal în creșterea economică revenea industriei prelucrătoare. În perioada construcției socialiste, pe fondul creșterii producției industriale și agricole, a celorlalte ramuri ale economiei naționale, s-a îmbunătățit continuu și structura economiei, iar produsul social și venitul național au sporit în condițiile modificării gradului de participare a diverselor ramuri la producerea lor.

Conform datelor publicate în Anuarul statistic al țărilor membre ale C.A.E.R., în perioada 1951—1975 venitul național al Cehoslovaciei a crescut — în volum global — de circa 4,2 ori, iar calculat pe locuitor — de 3,5 ori. Totodată, venitul național creat în construcții a sporit de 7,65 ori în anul 1975 față de 1950, iar în industrie de 5,15 ori, comparativ cu sporul de 91% în agricultură. Mărirea contribuției unor ramuri în formarea veniturii naționale al R.S. Cehoslovace în perioada 1951—1975 (vezi tabelul) nu s-a datorat numai dinamicii proprii acestora, ci și scăderii în unele perioade a veniturii naționale creat în agricultură.

Oricum, se poate afirma că creșterea mai rapidă a veniturii naționale creat în industrie decât pe ansamblul economiei naționale a R.S. Cehoslovace a întărit și mai mult caracterul industrial al acesteia.

OBIECTIVUL fundamental al politicii economice și sociale a Partidului Comunist din Cehoslovacia pentru perioada celui de-al VI-lea plan cincinal (1976—1980) îl constituie asigurarea satisfacerii nevoilor materiale și culturale sporite ale populației pe baza unei înalte eficiențe a producției și a ridicării calității întregii muncii). Se apreciază că, în condițiile unor resurse restrânse de forță de muncă, de materii prime proprii, și ale unor necesități mereu crescînde de investiții pentru dezvoltarea economică, acest obiectiv va fi atins prin adoptarea unor măsuri active în producție, în domeniul investițiilor, în comerțul exterior, prin accelerarea dezvoltării științei și tehnicii, prin creșterea accentuată și pe termen lung a eficienței economiei naționale, printr-o cooperare mai strînsă cu celelalte state socialiste.

În acest context un rol decisiv se atribuie progresului producției industriale; industria trebuie să asigure atât satisfacerea nevoilor pieței interne, cât, mai ales, să participe la acoperirea necesarului de devize pentru import. Ca atare, concomitent cu o creștere de

⁵⁾ Vezi Le XVIe Congrès du Parti Communiste de Tchécoslovaquie, Prague, 1976 Ed. Orbis, p. 110.

22—24% a livrărilor de produse industriale pe piața internă în cursul cincinalului actual, se preconizează ca exportul acestora să sporească cu 47—49%.

Un rol de primă importanță în strategia dezvoltării economice a Cehoslovaciei revine **construcțiilor de mașini**, ramură care — alături de majorarea cu 48—51% a producției — are sarcina de a adapta sistematic propria sa structură la cerințele actuale care se manifestă

cincinal direcția principală în energia cehoslovacă o constituie construirea de termocentrale, cărbunul brun (extras mai ales din zăcămintele din Cehia de Nord) servind drept combustibil principal.

Printre subramurile **industriei bunurilor de larg consum** (a cărei producție va spori în perioada 1976—1980 cu 25%) urmează a fi dezvoltate cu precădere cele care utilizează materii prime interne (lemn, nisip cuarțos, caolin ș.a.); se prevede lărgirea sprijinului pe care-l va primi această ramură din partea industriei chimice naționale.

Agriculturii și industriei alimentare le revine ca sarcină principală în actualul cincinal satisfacerea și mai deplină a nevoilor populației în acest domeniu, asigurarea reducerii importului de cereale și consolidarea în continuare a independenței țării în privința producerii de mărfuri agroalimentare.

Structura, pe ramuri ale economiei naționale, a veniturii naționale produs (în % din total)

Ramura	1950	1955	1960	1965	1970	1975
Industria	62,5	63,3	63,4	66,4	62,1	64,4
Construcții	8,7	10,4	10,7	9,3	11,3	12,1
Agricultură	16,2	14,7	14,7	12,0	10,1	8,3
Transporturi și telecomunicații		2,8	2,3	3,0	2,4	3,8
Comerț și aprovizionare tehnico-materială	7,8	6,6	7,0	8,5	11,3	11,9
Alte ramuri	2,0	2,7	1,2	1,4	1,4	1,1
Total venit național	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Sursa: Statisticeskii ejegodnik stran-cilenov S.E.V. pe 1970, p. 46—47 (pentru anii 1950 și 1955) și pe 1976, p. 43—44 (pentru restul anilor).

în țară și în lume, să ridice nivelul tehnic al produselor sale. În cadrul creșterii menționate, ritmul cel mai rapid va fi înregistrat la producția de utilaje pentru centrale electrice nucleare, de instalații de forjat și presat, precum și la aparatură de măsurare, semnalizare și dirijare, la mașini pentru prelucrarea maselor plastice și a cauciucului, la mașini de construcții și miniere, mașini-unelte pentru prelucrarea metalelor ș.a. Cît privește exporturile acestei ramuri, ele urmează să sporească cu 72—74% în ansamblu și cu 60% către principalul beneficiar — țările membre ale C.A.E.R.

În **industria chimică** o dezvoltare prioritară se asigură producției de mase plastice (spor de 100%), de fibre și fire sintetice, de îngrășăminte chimice, de medicamente etc., un obiectiv de seamă constituindu-l extinderea în continuare a capacităților petrochimice, bazate pe importul de țiței.

Industria metalurgică are sarcina de a utiliza mai rațional materiile prime, în condițiile specializării și concentrării progresive a bazei sale tehnico-materiale, care trebuie să asigure eficiența sporită a producției, calitatea superioară a produselor sale și îmbogățirea gamei sortimentale de produse metalurgice finite. De pildă, în cursul cincinalului se prevede creșterea ponderii oțelurilor și laminatelor de înaltă calitate, introducerea în producție a unor agregate moderne care să determine reducerea cu 50 de kg a consumului de minereu de fier și cu 48 kg a celui de cocs la tona de fontă etc.

În domeniul **energeticii**, în actualul

CREAREA condițiilor pentru dezvoltarea cât mai eficientă a forțelor de producție, pentru asigurarea continuității creșterii economice pe termen lung, a dezvoltării proporționale a producției, pentru aplicarea largă a realizărilor progresului tehnico-științific în dezvoltarea economiei naționale, pentru ridicarea neîntreruptă a nivelului de trai al populației, pentru integrarea pe un plan superior a R.S. Cehoslovace în diviziunea internațională a muncii se va realiza — între altele — prin modificări de structură în baza tehnică a producției.

Pentru a se obține un înalt nivel de eficiență a capacităților de producție existente și a tehnicii de vîrf este necesar — se apreciază în Directivele Congresului al XV-lea al P.C. din Cehoslovacia — ca mai ales în construcțiile de mașini și în industria bunurilor de consum să se realizeze în mod progresiv programe de modernizare a instalațiilor mecanice și tehnologice. În acest cincinal, investițiile — care reprezintă 31—33% din venitul național — vor fi folosite îndeosebi pentru reconstrucția tehnică și modernizarea întreprinderilor existente, pentru construirea de obiective care să asigure introducerea rapidă a realizărilor științifice și tehnice și transformarea structurală a bazei tehnice a producției, precum și pentru îmbunătățirea repartizării teritoriale a forțelor de producție.

Florin BURTAN
Ana COJOL
Maria IOVĂNESCU

Economia sovietică la jumătatea anului

COMUNICATUL Direcției Centrale de Statistică a U.R.S.S. cu privire la rezultatele îndeplinirii planului de dezvoltare a economiei naționale a Uniunii Sovietice în semestrul I 1977 pune în evidență, odată în plus, caracterul permanent ascendent al acestei dezvoltări.

Astfel, de pildă, sporul producției industriale — raportat la perioada corespunzătoare a anului 1976 — este de 5,7 la sută, trei pătrimi din acest spor fiind obținute pe seama creșterii productivității muncii (cu 4,2 la sută). Sporuri peste media menționată au fost realizate într-o serie de ramuri industriale importante, ca industria chimică și petrochimică (+7 la sută), construcțiile de mașini și prelucrarea metalelor (+9 la sută) sau producția mărfurilor de uz casnic și cultural, destinate populației (+8 la sută).

Datele disponibile la 1 iulie a.c. pentru agricultură arată că — în decursul ultimelor 12 luni — șeptelul de vite cornute mari a crescut cu un milion de capete, cel de porci — cu 5,4 mil. capete, cel de oi și capre — cu 3,1 mil. capete, iar efectivul de păsări — cu peste 17 la sută.

Dintre realizările obținute în celelalte domenii de activitate, pot fi menționate extinderea cu 4,8 la sută (în sem. I 1977 față de sem. I 1976) a traficului de mărfuri efectuat cu toate genurile de transport, cu 14 la sută, a volumului comerțului exterior al Uniunii Sovietice, cu 4,6 la sută a volumului desfacerilor de mărfuri prin comerțul interior cu amănuntul, cu 8,7 la sută a volumului prestărilor de servicii către populație etc.; ridicarea nivelului de trai al populației s-a exprimat, totodată, prin majorarea cu 2,7 la sută a retribuției medii lunare a muncitorilor și funcționarilor și cu 5 la sută a remunerației primite de colhoznici.

Egalizarea șanselor pentru lichidarea subdezvoltării

LICHIDAREA marilor decalaje în materie de sănătate publică dintre țările în curs de dezvoltare și țările dezvoltate și asigurarea egalității de șanse în domeniul ocrotirii sănătății pentru toți locuitorii planetei noastre este una din dimensiunile unei noi ordini internaționale. În acest context, cea de a XXX-a Adunare mondială a sănătății, desfășurată recent la Geneva, a adoptat o rezoluție în care se arată că „principiul obiectiv al Organizației Mondiale a Sănătății în următoarele decenii va trebui să fie crearea condițiilor ca în anul 2000 toți locuitorii lumii să aibă o stare de sănătate care să le permită să ducă o viață productivă din punct de vedere social și economic“. Actualmente, inegalitatea șanselor începe de la cea mai fragedă vîrstă, cu consecințe dureroase pentru tot restul vieții, inclusiv sub aspectul capacității de muncă. Potrivit datelor O.M.S., din cei 80 milioane de copii care se nasc în fiecare an în țările în curs de dezvoltare, mai puțin de 10% sînt vaccinați împotriva unor maladii ca difteria, tetano-

sul, poliomielita, tuberculoza, deși există acum vaccinuri eficiente. O.M.S. sprijină de aceea în mod activ elaborarea

de programe naționale pentru generalizarea vaccinării, inclusiv prin facilitarea colaborării internaționale în domeniul producției de vaccinuri.

Cvadruplarea țiteiului

DACĂ AR FI POSIBIL să se recureze volumul total al hidrocarburilor care rămîn în subsol în procesul extracției gazelor și a țiteiului, aceasta ar însemna teoretic înmulțirea cu patru a rezervelor exploatabile actualmente cunoscute, fără să fie nevoie de lucrări suplimentare de prospectare geologică. La această concluzie ajunge expertul sovietic Valentin Pominov într-un studiu întocmit sub egida Comisiei Economice a O.N.U. pentru Europa. Pierderile de țitei în cursul extracției sînt mai mari decît cele înregistrate în toate fazele utilizării sale, aici concentrîndu-se deci cele mai mari posibilități de economisire. Coeficientul de extracție a țiteiului din zăcăminte a cunoscut de-a lungul deceniilor o îmbunătățire substanțială. De la circa 10% în primii ani ai secolului nostru, el s-a ridicat treptat la 30—40% în deceniile cinci—șase și a continuat să crească datorită lărgirii continue a arsenalului metodelor utilizate. Potrivit expertului citat, de aplicarea în ritm accelerat a celor mai noi metode vor beneficia 30—40% din rezervele geologice ale U.R.S.S. în anii '80, proporția ajungînd la 70—80% în următorii 20—25 de ani. Cantitățile de țitei obținute astfel suplimentar ar putea să depășească 30 mil. tone anual. În Statele Unite folosirea metodelor avansate ar putea să ducă pînă în 1990 la o producție anuală suplimentară de circa 80 mil. tone, se arată în studiu.

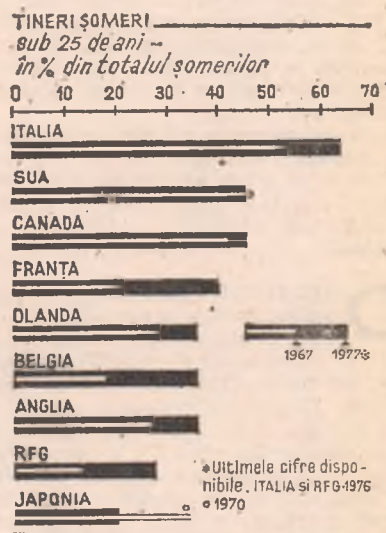
R. S. Vietnam: obiective pentru agricultura

DUPĂ CUM MENȚIONA nu demult revista „Le courrier du Vietnam“, asigurarea unei baze alimentare pentru populația de aproape 50 de milioane de locuitori ai țării constituie una dintre problemele prioritare ale politicii statului socialist. Se știe că de-a lungul anilor Vietnamul a trebuit să importe alimente, în speță orez. La Congresul

al IV-lea al Partidului Comunist din Vietnam s-a stabilit necesitatea concentrării la maximum a forțelor pentru extinderea producției agricole, precum și a celei rezultate din pescuit și piscicultura, în vederea ridicării gradului de satisfacere a nevoilor alimentare ale populației. S-a apreciat că obiectivul fixat în acest domeniu — obținerea unei cantități globale de alimente (recalculată în orez) de 21 mil. tone în 1980 — poate fi atins prin aplicarea unui sistem complex de măsuri. Între ele figurează: defrișarea și valorificarea agricolă (în cursul cincinalului 1976—1980) a unor terenuri însumînd un milion de hectare; o mai bună utilizare a forței de muncă în agricultură; ridicarea nivelului agrotehnicii; aplicarea metodelor intensive de cultivare (care să permită obținerea unor recolte de 5—6 tone la hectar); diversificarea culturilor și a alimentației tradiționale a populației ș.a.m.d.

Șomajul tinerilor — șomaj structural

FIECARE COHORTĂ succesivă de tineri absolvenți ai școlilor din țările capitaliste dezvoltate constată că trecerea de la învățătură la muncă este tot mai grea. Remarca aparține săptămînalului londonez „The Economist“ (11 iunie 1977) după care reproducem și graficul elocvent alăturat.

Puține sînt cazurile, cum se poate vedea din grafic, cînd proporția tinerilor de sub 25 de ani în numărul total al șomerilor nu a sporit substanțial. Revista citată stabilește o legătură, perfect îndreptățită, între acest fenomen și aprecierile după care șomajul actual din Occident, în condițiile unei „redresări lente și nehotărîte“, este considerat tot mai puțin ciclic și tot mai accentuat structural. Reluînd evaluările după care în zona OCDE sînt fără lucru actualmente 7 milioane de tineri, ceea ce reprezintă 40% din totalul șomerilor, revista conchide că „aceasta nu este doar o trăsătură caracteristică pentru recesiune, ci o modificare pe termen lung, autentic structurală“.

GLOSAR

Piață valutară [I]

ÎN ÎNTREAGA LUME se manifestă un interes crescând pentru activitățile care se desfășoară pe piețele valutare occidentale, interes care se reflectă în paginile „Revistei economice” prin existența unei rubrici permanente dedicate evoluției principalelor cursuri valutare.

Ce este piața valutară? Cum este ea organizată? Piețele valutare sînt centre ale comerțului cu valute. Spre deosebire de piețele financiare internaționale, specializate în tranzacții valutare pe termen lung, piețele valutare sînt folosite pentru vânzarea-cumpărarea de valute la vedere și pe termene scurte.

O piață valutară se compune în general dintr-o bursă valutară — de fapt, o organizație interbancară — și dintr-un număr de bănci și case de schimb care au în profil operații cu valute și țin legătura cu bursa și între ele. Mai în glumă, mai în serios s-a afirmat din această cauză că piața valutară nu este altceva decît un sistem de legături telefonice.

Piețele valutare au mărimit diferite, după importanța financiară a orașului în care își desfășoară activitatea: New York, Londra, Paris, Frankfurt pe Main, Tokio sînt dintre cele mai mari. Deși se ocupă exclusiv cu operații de schimb valutar, piețele valutare sînt organizații ale țării pe teritoriul căreia funcționează. Ele se supun legislației acelei țări, personalul și intermediarii sînt cetățeni ai țării, controlul asupra operațiilor este exercitat de organele de control ale țării.

Cu toate acestea, în unele țări capitaliste există piețe valutare a căror activitate servește unor interese nelocalizate pe un anumit spațiu geografic și care funcționează ca adevărate piețe internaționale, deși formal își au sediul într-una sau alta din aceste țări. Asemenea piețe valutare internaționale sînt cele ale eurovalutelor.

Pe piețele valutare se centralizează cererile și ofertele de valute, iar prin mecanismul care le caracterizează sînt efectuate operațiile de vânzare-cumpărare de asemenea mijloace de plată și se stabilește cursul valutar, adică raportul valoric dintre diferitele valute care se negociază, în funcție de cerere și ofertă.

O piață valutară execută atît comenzile clienților, cît și propriile operații valutare ale băncilor, neexistînd nici o deosebire între unele și altele nici ca mod de rezolvare și nici ca efect economic-financiar. Imensa majoritate a operațiilor valutare se desfășoară prin viramente între conturile bancare; o proporție neînsemnată dă loc la încasări și plăți efective în valută.

Cursul valutar se fixează pe piața valutară la diferite niveluri. Un prim nivel este acela al fiecărei bănci participante: banca stabilește cursul în funcție de raportul valoric pe care îl înregistrează la ghișeele ei între ordinele de cumpărare și cele de vânzare de valute primite de la clienți. Dacă ordinele de cumpărare sporesc, banca va majora cursul precedent, iar dacă sporesc ordinele de vânzare, cursul va fi diminuat.

Al doilea nivel este acela al pieței valutare: cursul pieței este rezultatul tuturor operațiilor efectuate de băncile care activează pe piață și comunicate prin intermediul curțierilor sau reprezentanților bancari la bursa valutară. Cursul pieței se consemnează în lista oficială de cursuri a pieței respective.

Al treilea nivel este stabilit între diferitele piețe valutare, ca o medie a tuturor operațiilor valutare indiferent de piață: este cursul mondial al valutei. Acest curs are un caracter relativ, avînd în vedere diferențele de fus orar între principalele piețe valutare din lume. Totuși, el are o anumită importanță orientativă, fiind singurul cu caracter internațional.

C. K.

Clubul

de la Dakar

Gheorghe Șteflea, Ploesti — Iniințarea Clubu-

lui nu este chiar recentă. El a fost întemeiat în anul 1972, la inițiativa ministrului planului din Coasta de Fildeș, cuprînd un număr egal de personalități din „lumea a treia” și din lumea a-facțiilor din țările vest-

europene. Tot atunci s-au stabilit o serie de sectoare care s-ar putea dezvolta prin activitatea concertată a țărilor africane în curs de dezvoltare. Este vorba de industriile: încălțăminte, biciclete și motocicletele, mic aparataj electric, material telefonic, asamblarea aparatelor de radio și televiziune, lenjerie, lemn și mobilă, celuloză, hirtie și cartoane, siderurgie și

metalurgia neferoaselor, îngrășăminte. La ultima sa reuniune, desfășurată la Royaumeont, în Franța, în iunie a.c., Clubul a adoptat o Cartă a cooperării industriale care propune un sistem de garanții mutuale împotriva nerespectării de către una din părți a acordurilor încheiate cu ocazia implantării unor unități de producție.

importatori, specialiști) și de a forma o imagine favorabilă referitoare la potențialul economic și de export al întreprinderii respective, o imagine favorabilă asupra produselor acesteia.

Deși despre noțiunea și activitatea de relații cu publicul s-a vorbit încă din anul 1803, adevăratul fondator al acestei activități a fost americanul Ivy Lee, care în 1860 a iniințat primul cabinet de relații cu publicul. În anul 1920, se iniințează în S.U.A. prima agenție specializată în relații cu publicul, iar în 1923, această activitate devine pentru prima dată obiectul unui curs universitar. După al doilea război mondial, activitatea de relații cu publicul începe să se bucure de atenție în tot mai multe țări. În literatura și practica economică această activitate este cunoscută adesea sub denumirea ei în limba engleză (public relations), sub care ați intilnit-o și dv.

Competiție

Manola Saftiuc, Brașov — Cu parcursul său de 4100 km, străbătut în 22 etape, timp de 24 de zile de o caravană de peste 1800 persoane, Turul ciclist al Franței nu reprezintă numai o mare competiție sportivă, ci și — după expresia unui om de afaceri — un „bun vehicul publicitar”. Studiul

decenii — la finanțarea Turului, acordă diferite premii și recompense concurenților, în vreme ce municipalitățile se străduiesc mai ales să fie alese ca punctul terminus al unei etape, caz în care trebuie să verse organizațiilor o sumă de minimum 120 000 franci, la care se pot adăuga și alte cheltuieli pentru amenajările necesare. Cîtodată, aceste cheltuieli sînt recuperate cu prisosință, exemplul cel mai des ci-

de marketing au relevat că de-a lungul șoselelor Franței caravana ciclistilor este așteptată în fiecare an de 12—13 milioane de spectatori, la care se adaugă aproape 50 milioane de telespectatori (din care 20 milioane numai în Franța). Sesizînd ocazia de a-și face mai bine cunoscute, în primul rînd prin televiziune, numele și produsele, marile firme industriale participă — unele din ele de-

tat fiind poate cel al unei mici stațiuni alpine, Orcières-Merlette, devenită „peste noapte” celebră în toată Europa prin faptul că acolo spaniolul Luis Ocaña a reușit, la capătul unei etape dramatice, să-i smulgă tricoul galben celebrului ciclist belgian Eddy Merckx. Pentru a putea primi în bune condițiuni caravana Turului Franței, municipalitatea se imprumutase cu 250 000 franci...

„Brain drain”

Viorel Popescu, București — 1) „Imigranții de culoare” din țările Commonwealthului reprezintă acum circa 3,3% din totalul populației Marii Britanii. În ciuda dimensiunilor acestui flux, se estimează oficial că în anul în curs numărul emigranților îl va întrece cu circa 19 000 pe cel al imigranților, dat fiind că — așa cum scrie ziarul londonez The Times (6 iunie 1977) — „unii englezi, prea adesea cei mai talentați și cu pregătirea cea mai înaltă, pleacă în străinătate în căutarea u-

nor situații mai avantajoase”. 2) În Anglia, țară a cărei televiziune este bine cotate pe plan internațional, media urmării emisiunilor este de 19 ore pe săptămîină pentru fiecare locuitor în vîrstă de peste 5 ani.

Relații cu publicul

Vasile Marin, Craiova — Relațiile cu publicul reprezintă efortul continuu, planificat și de lungă durată, desfășurat în scopul de a crea o încredere reciprocă între întreprindere și clienții săi potențiali (marele public,

Mezzogiorno

Vintilă Chiosea, Turnu Măgurele — Prin Mezzogiorno se înțelege zona sudică a Italiei, a cărei slabă dezvoltare face să se vorbească de existența a „două Italii”. În ciuda eforturilor întreprinse de statul italian în perioada postbelică, decalajul dintre cele două zone a continuat în unii ani să se agraveze. Potrivit unui recent raport al Asociației pentru dezvoltarea Mezzogiorno-ului, produsul brut a sporit în 1976 cu 6,7% în zona de Centru-Nord a Italiei și cu numai 2,2% în Sud. Este adevărat că încetinirea menționată nu a afectat industria, dar aceasta reprezintă 20% din produsul brut obținut în Mezzogiorno, față de 36% în Nord. Dezbaterele actuale din Italia în legătură cu proiectul construirii unui nou centru siderurgic, la Gioia Tauro, în Calabria, presupunînd investiții de 1 200 miliarde lire, au loc în contextul în care se estimează că uzina de la Gioia Tauro nu ar deveni rentabilă înainte de șapte ani și în care Italia produce deja cu o treime mai mult oțel decît consumă, iar concurența străină, în special japoneză, sub raportul prețurilor, este extrem de puternică. Pe de altă parte, uzinele siderurgice construite anterior în Mezzogiorno nu au avut efectul de antrenare scontat asupra regiunilor respective.

„În interiorul frontierelor lor, țările Pieței comune au propria lor lume a treia”, comentează săptămînalul „L'Express”.

Din practica judiciară a Colegiului de jurisdicție și minister public al Curții Superioare de Control Financiar (III)

DECESUL AUTORULUI DIRECT AL PAGUEI. RENUNȚAREA LA SUCEȘIUNE A MOSTENITORILOR. PROCEDURA DE RECUPERARE FATA DE PERSOANELE CU RĂSPUNDERE SUBSIDIARĂ.

Statul, în calitatea sa de dobânditor al succesiunii vacante — în urma repudierii moștenirii de către succesorii legali — primește activul succesoral numai după deducerea pasivului, această soluție fiind constant promovată în practica instanțelor de judecată.

În speță, constatându-se că patrimoniul defunctului S. V., autorul direct al pagubei, este grevat de datoriile născute din faptele cu caracter prejudiciabil săvârșite, apare necesar ca unitatea, în calitatea sa de creditoare a succesiunii, să urmărească, până la concurența sumei ce i se datorează, bunurile succesoriale, desigur fără a putea depăși activul succesiunii, și numai în măsura în care nu s-ar putea îndestula pe această cale să procedeze la executarea deciziei de imputare împotriva persoanelor cu răspundere subsidiară.

În consecință, contestațiile acestor din urmă persoane fiind respinse, ca nefondate, a fost dispusă suspendarea executării deciziilor de imputare până la terminarea procedurii de recuperare a pagu-

bei — total sau parțial — pe seama masei successorale.

COMISII DE INVENTARIERE. RĂSPUNDEREA MATERIALĂ. CONDIȚII.

Potrivit art. 30 litera d din Legea nr. 22/1969, răspunde, în limita valorii pagubei rămase neacoperite de autorul direct al ei, din momentul constatării insolvabilității acestuia, cel vinovat de neefectuarea inventarierilor la termenele și în condițiile legii în situația în care prin aceasta a contribuit la cauzarea pagubei.

În speță, nu s-a făcut dovada că activitatea, fie chiar defectuoasă, a comisiei de inventariere, ar fi cauza lipsurilor stabilite sau că membrii acestei comisii de inventariere ar fi contribuit, în vreun fel oarecare, la situația prejudiciabilă creată unității prin imposibilitatea recuperării pagubei de la gestionar.

Or, pentru a fi antrenată răspunderea materială a persoanelor ce au intrat în componența comisiei de inventariere este necesar, astfel cum se degajă din dispozițiile textului citat, ca și din economia generală a materiei răspunderii, ca între activitatea culpabilă, cu caracter comisiv sau omisiv, și rezultatul păgubitor să existe o legătură cauzală, ceea ce însă nu se constată în cauză.

INTREBĂRI -- RĂSPUNSURI

VASILE GÎRLICEANU, Cluj-Napoca — Volumul V din Cartea întreprinderii este epuizat.

DUMITRU NITU, Călmățui, Teleorman; C. CONSTANTIN, Corabia — Informațiile tehnice privind construcția noului tip de autoturism ce se va fabrica la Craiova vor apărea în presă la timpul potrivit.

VASILE MOINEAGU, Baia Mare — În trei ani de zile intervin modificări, astfel că unele din alineatele sau articolele din lucrarea respectivă pot fi depășite.

GABRIEL IONESCU, Cluj-Napoca — Adresați-vă unei edituri pentru a afla toate amănunțele legate de apariția lucrării dv.

LUCIAN TEODORESCU, Oradea — Taxele încasate de hoteluri pentru folosirea radioului și televizorului nu pot fi decontate.

IOAN PAȘCANU, Brașov — Academia „Stefan Gheorghiu” a editat, pentru nevoile proprii, lucrarea „Analiza valorii” de Petru Orănescu: o lucrare mai amplă se află în pregătire. La rîndul ei „Revista economică” a publicat articole pe această temă în numerele 40/1976 și 4/1977.

SECȚIA UTILAJ TRANSPORT, Cluj-Napoca — Aghires — Potrivit normelor metodologice privind calculul principalilor indicatori ai statisticii forței de muncă și retribuției muncii emise de D.C.S., numărul mediu lunar al personalului reprezintă media aritmetică simplă a numărului zilnic al lucrătorilor, corespunzător zilelor calendaristice din perioada respectivă. Aceste norme metodologice sînt difuzate anual unităților raportoare de dări de seamă statistice și prevăd modul de calcul al numărului mediu lunar al personalului.

INTREPRINDEREA AGRICOLĂ DE STAT, Apoldul de Sus, Sibiu — Cursul de specializare cu profil economic la care se referă pct. 68 din anexa 2 la Legea nr. 12/1971, se organizează în conformitate cu prevederile Regulamentului emis de Ministerul Educației și Învățămîntului, de acord cu Ministerul Muncii. Acest regula-

ment a fost difuzat, încă din anul 1973, tuturor organelor centrale.

AURELIA VINKLER, S.M.A. Tiream, județul Satu Mare — Conform reglementării în vigoare, la data la care ați calculat alocația de stat pentru copil (1 ianuarie 1976), majorarea suplimentară cu 60 lei a retribuției tarifare pe baza Decretului nr. 74/1975, n-a afectat acordarea acestui drept. Personalul încadrat cu 2060 lei lunar (2000 + 60) avea drept la alocație, pentru primul copil, în sumă de 130 lei lunar, așa cum corect ați stabilit dv.

ION BOLOCA, comuna Cacica, județul Suceava — Prevederile derogatorii de la normele cu caracter general privind acordarea diferențiată a alocației de stat pentru copii, în funcție de mediul urban sau rural în care domiciliază beneficiarul, se referă numai la unitățile industriale și agricole, prevăzute expres în anexa la Decretul nr. 285/1960, cu completările ulterioare. Pentru a a putea răspunde la întrebarea dv. este deci necesar să ne comunicați unitatea unde lucrați și organul central căruia îi este subordonată.

VASILE RAICU, Iași — Pentru a putea fi promovat în funcția de proiectant trebuie să aveți o vechime în funcția de desenator tehnic de cel puțin cinci ani (deoarece sintetiți absolvent al liceului de cultură generală). Perioada lucrată ca desenator, desenator-copist și funcționar tehnic nu se include în calculul vechimii de desenator tehnic.

F. IONESCU, București — Dactilograficarea lucrărilor centrului de proiectare și cercetare se poate retribui în acord direct, astfel cum se prevede la art. 12 lit. a din Legea nr. 57/1974, care se aplică și în cazul dactilografierii lucrărilor de proiectare.

RODICA MOGĂLDEA, Petroșani — Perioada lucrată ca dactilograf principal nu se ia în considerare ca vechime utilă pentru promovarea în funcția de laborant principal la o catedră de științe sociale. Pentru a ocupa această funcție este necesar să aveți o vechime ca laborant, de cel puțin 7 ani. Nu există posibilitatea acordării unei derogări.

Revista ECONOMICA

editată de Consiliul Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale. Institutul Central de Cercetări Economice

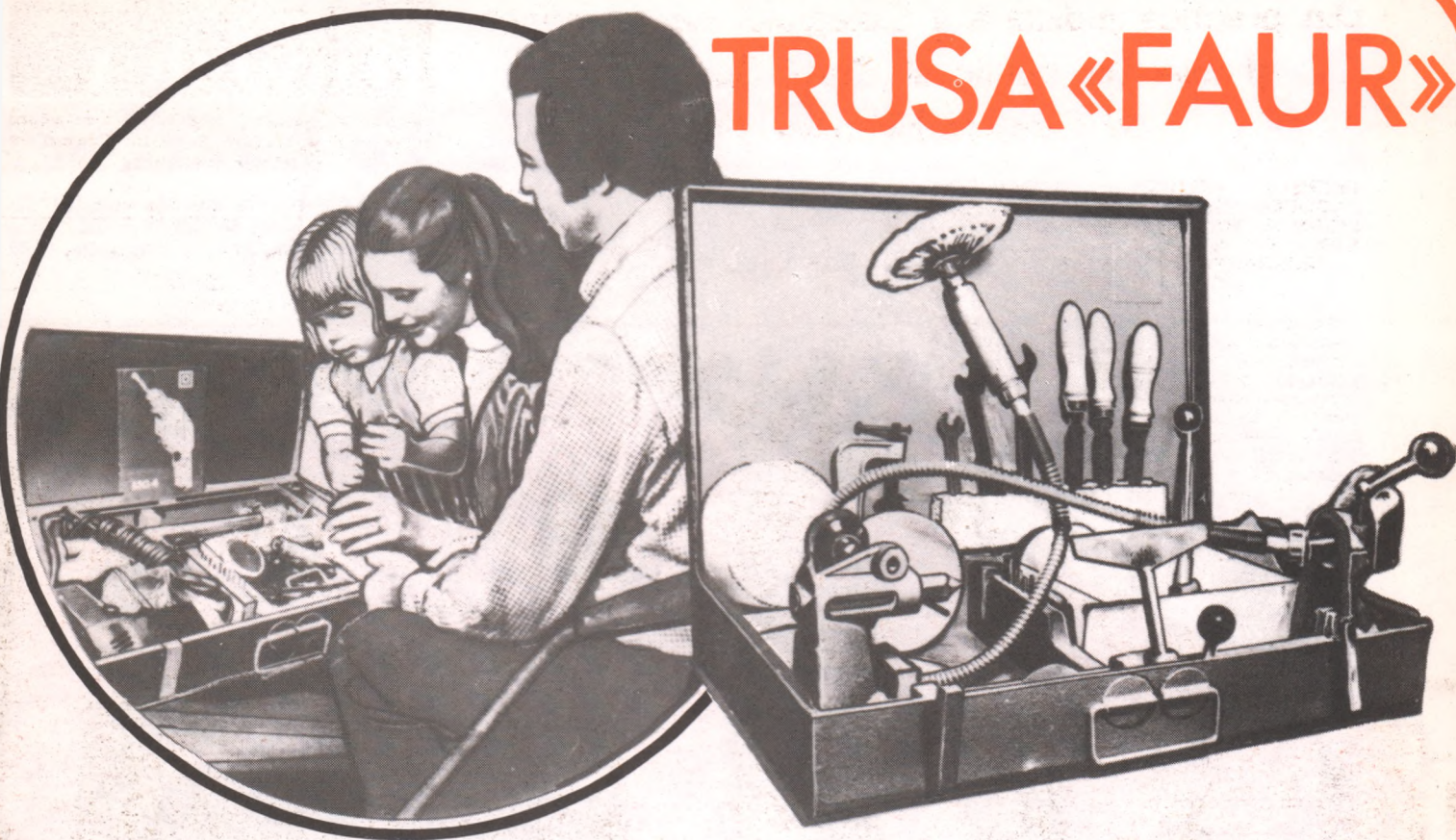
Sumarul nr. 31 din 5 august 1977

— Independența națională și dezvoltarea economiei românești (prof. dr. Victor Axenciuc)	1
ECONOMIE NAȚIONALĂ	
— Evoluția procesului de urbanizare (dr. Ion Marinescu)	3
— Investiții. Ritm de lucru intens pentru atingerea nivelurilor prevăzute în grafice (L. Hasanoglu)	5
— Dezbateri „R.E.”. Folosirea la parametri înalți a capacităților de producție (B. Pădure, L. Țintea)	7
— Exigențe ale cincinalului revoluției tehnico-științifice. Sporirea continuă a eficienței economice (Costache Troțuș)	9
— Tribuna economistului. Caracterul mobilizator al metodei directe de calcul a indicatorului producție netă (Dumitru Drumen)	11
— Producția și costurile, criterii de fundamentare a zonării culturilor cerealiere (conf. dr. Letiția Zahiu)	12
— Tîrgul de mostre, ediția 1977. Dialogul industrie-comerț, cu participarea directă a consumatorilor (Bujor Roșu)	14
— Cititorii au cuvîntul	15
— Colaborarea și cooperarea economică și tehnico-științifică a României cu celelalte țări socialiste (Ioana Rusu)	16
CONDUCERE-ORGANIZARE	
— „R.E.” militează pentru generalizarea analizei valorii	
● De la sortimentul reprezentativ la întreaga familie de produse (Constantin Ilie)	
● O metodă originală de proiectare (Adrian Rusu)	19
— Opțiuni și metode privind dimensionarea personalului de specialitate (Ioan Bratu)	20
TEORII-IDEI	
— Determinarea rezultatelor economice ale utilizării sistemelor informatice (Roman Crișan, Petru Pântea, Nicolae Ghișoiu)	21
— Școli ● curente ● economiști. O teorie a ciclurilor (II). (Ivanciu Nicolae-Văleanu)	22
ECONOMIE MONDIALĂ	
— Cerințe ale noii ordini economice internaționale. Spre un sistem de preferințe netarifare în favoarea țărilor în curs de dezvoltare (Victor Aldea)	25
— Tendințe-conjuncturi	27
— Statistică internațională	28
— R. S. Cehoslovacă. Evoluții structurale în economia națională (Florin Burtan, Ana Cojoi, Maria Iovănescu)	29
— Mondorama	30
— Curier	31

Redacția și administrația: Calea Dorobanților nr. 11-25, 71 131 București, telefon 12 13 69.

Cont. I.S.I.A.P. nr. 64.51..301.52 B.N.R.S.R. — filiala sect. 1 București
Tiparul: Combinatul Poligrafic „Casa Științei”.

TRUSA «FAUR»

VREȚI SĂ VĂ UȘURAȚI MUNCA ÎN GOSPODĂRIE?

Magazinele comerțului de stat vă oferă trusa FAUR, compusă dintr-un set complex de dispozitive cu ajutorul cărora puteți executa următoarele operații:

- lustruirea mobilei;
- lustruirea autoturismului;
- curățarea ruginei de pe suprafețele metalice;
- strunjirea în lemn;
- găurirea metalului, lemnului și a maselor plastice;
- șlefuirea oricărei suprafețe.

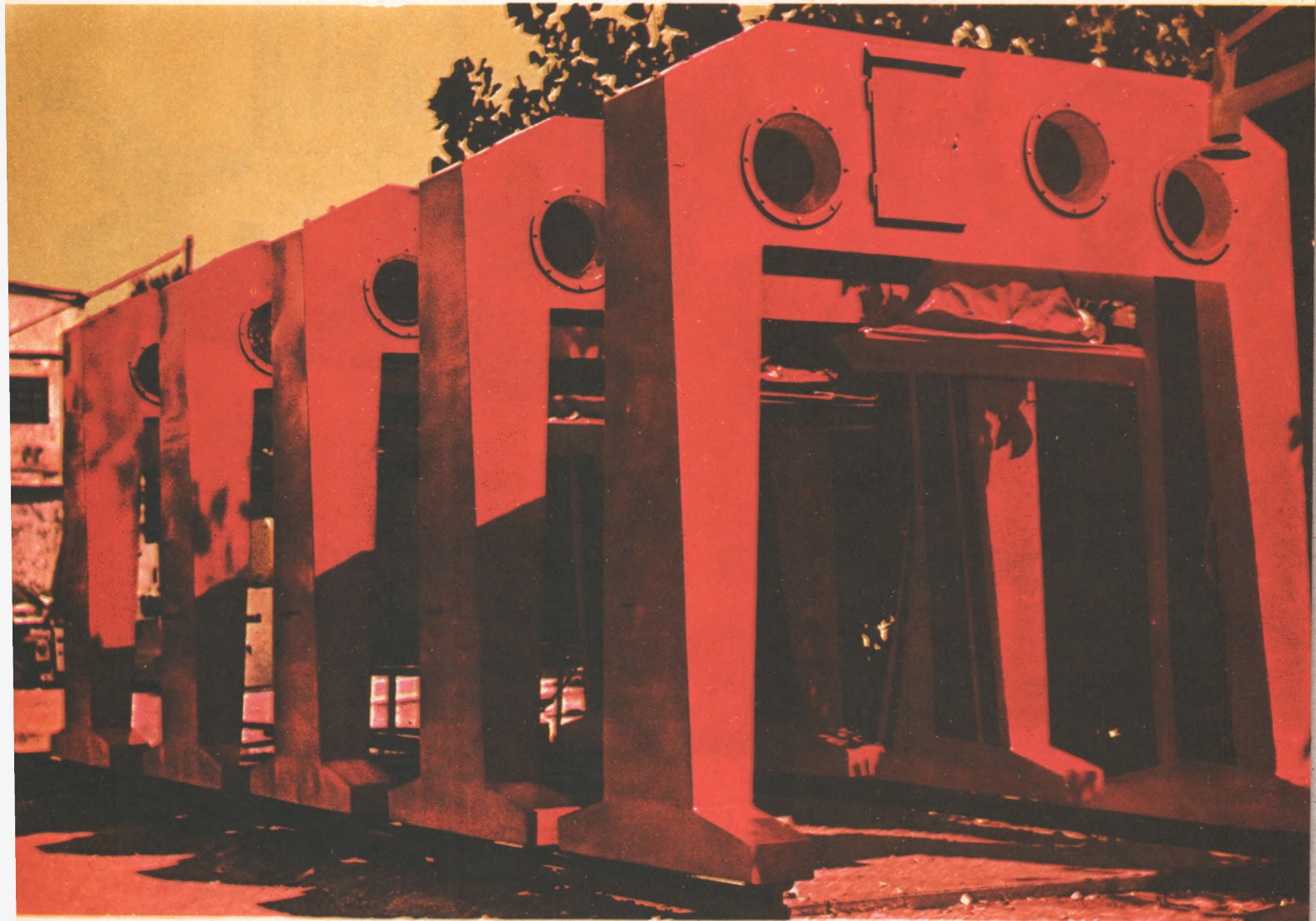
Prețul trusei complete: 2346 lei

**Trusa FAUR – modernă, practică, utilă;
Trusa FAUR – un accesoriu necesar oricărui
bun gospodar!**

III. „PRECIZIA”

București – sector 8 – str. Teodosie Rudeanu nr. 12-14
Cont BNRSR 307060201/sector 8
Telefon : Plan 18 31 15 Desfacere 17 59 30

INSTALAȚIE SPĂLAT-USCAT AUTOTURISME

	arc spălare	arc uscare
– spațiul de lucru (Lx1xh)	8000x2000x2200 mm	6000x2240x1450 mm
– viteză de deplasare	5 m/min.	5 m/min.
– productivitate medie	12 mașini/oră	12 mașini/oră
– putere instalată	2,99 kw	18,88 kw
– consum apă	16–80 lt./min.	–
– debit de aer	–	–
– debit apă	–	11700 mc/h
– gabarit (Lx1xh)	3200x1400x2800	2640x1270x2850